

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2018. ГОДИНУ

Нови Сад, јануар 2019.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ
ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2018. ГОДИНУ**

в.д. директор

Ма Марина Томић

Нови Сад, јануар 2019.

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2018. ГОДИНУ
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

Пословно име	Покрајински завод за заштиту природе
Седиште	Нови Сад, Радничка 20а
Претежна делатност	Заштита природе и природних добара на територији Аутономне покрајине Војводине
Матични број	08916918
ПИБ	106611566
ЈБК	80822
Надлежни секретаријат	Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине

САДРЖАЈ

УВОД	1
1. МИСИЈА, ВИЗИЈА, ЦИЉЕВИ	2
2. ДЕЛАТНОСТ	4
3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ	6
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА, КАПАЦИТЕТИ И ОПРЕМЉЕНОСТ	7
4.1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА	7
4.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА	8
4.3. ОПРЕМЉЕНОСТ	9
4.4. ЕДУКАЦИЈА И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ	9
4.4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ.....	10
4.4.2. МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ.....	14
4.4.3. НАЦИОНАЛНИ СКУПОВИ.....	15
4.4.4. УЧЕШЋЕ НА РАДИОНИЦАМА и стручним програмима.....	17
5. ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ – ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	19
5.1. НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	19
5.1.1. ЗАШТИЂЕНА ПОДРУЧЈА.....	19
5.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР У ЗАШТИЂЕНИМ ПОДРУЧЈИМА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЂЕНИХ ПОДРУЧЈА	22
5.1.3. ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА И ПРАЂЕЊЕ СТАЊА ПРИРОДЕ	27
5.1.4. СИСТЕМ ДОЈАВЉИВАЊА И ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ СА УГРОЖЕНИМ СТРОГО ЗАШТИЂЕНИМ И ЗАШТИЂЕНИМ ВРСТАМА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА	39
5.1.5. ЗАШТИТА СТАНИШТА	41
5.1.6. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОШКА МРЕЖА	42
5.1.7. „NATURA 2000“.....	43
5.1.8. ГЕОНАСЛЕЂЕ.....	44
5.1.9. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	45
5.1.10. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА.....	47
5.1.11. РЕГИСТАР ЗАШТИЂЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	50
5.1.12. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ	51
5.1.13. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	73
5.1.14. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	75
5.2. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И САРАДЊА	76
5.2.1. УГОВОРЕНИ ПРОЈЕКТИ	77
5.2.3. ПРОЈЕКТИ У ПРИПРЕМИ	82
5.2.4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	83
6. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	85
7. ПРАВНИ ПОСЛОВИ	88
Учешће у изради законских и подзаконских аката	88
8. ФИНАНСИЈЕ	89

УВОД

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна организација која обавља послове заштите природе и природних добара која се у целости или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине.

Завод послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, а обавља послове заштите природе утврђене Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“ број 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исп., 14/2016 и 95/2018), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе, "Сл. лист АПВ", број 2/2010) и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ", број 9/2010).

Средњорочни програм заштите природних добара за период 2011–2020. Покрајинског завода за заштиту природе (број 02–133, од 28. 1. 2011) израђен је 2011. године. Сагласност на Средњорочни програм дала је Скупштина Аутономне покрајине Војводине (Одлука о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011–2020. број 023-2/11 од 5. 4. 2011), као и Влада Републике Србије (Решење о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011–2020. број 353-5627/2011, од 14.07.2011. „Сл. Гласник РС“, 54/2011).

Полazeћи од Средњорочног програма заштите природних добара за период 2011-2020. урађен је Програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за 2018. годину, који је добио сагласност Покрајинске владе (Решење број: 023-75/2016 од 11. 1. 2017; Решење о давању сагласности на измене и допуне Програма, број: 023-72/2017 од 6. 12. 2017). Програм заштите природних добара уједно представља и програм рада Завода.

Брига о природи и природним вредностима на подручју АП Војводине основни је задатак и законска обавеза Завода, стручне покрајинске институције, која прикупља и обрађује податке о природи и природним вредностима, прати стање и оцењује очуваност природе и степен угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошке мреже и предела, еколошких коридора, израђује студије заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима; ради на изради предлога акта о заштити, издаје услове за радове на заштићеним природним добрима, издаје мишљење на план управљања заштићеног подручја; врши стручни надзор на заштићеним природним добрима са предлогом мера, пружа стручну помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара; утврђује услове и мере заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу; обавља стручне послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи, припрема и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју; учествује у процени утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу, учествује у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених природних добара; организује и спроводи васпитно-образовне и промотивне активности у заштити природе пројектовањем и организовањем изложбених поставки, организује тематске расправе, семинаре, предавања, издаје публикације, учествује у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе; води регистар заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе; врши инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са анализама и извештајима о њиховом стању; води базу података у области заштите природе, обавештава јавност о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања и др. Као члан Међународне уније за заштиту природе (IUCN), сарађује са бројним међународним организацијама.

1. МИСИЈА, ВИЗИЈА, ЦИЉЕВИ

Мисија Завода је да квалитетним стручним радом придонеси очувању и унапређењу природе у АП Војводини, као универзалног циља у области заштите животне средине, за добробит садашњих и будућих генерација. Завод кроз интензиван теренски рад, примену најновијих научних сазнања и сарадњу са свим заинтересовани странама, пружа стручну подршку за планирање и спровођење заштите природе (биодиверзитета). На тај начин осигурава очување и унапређење природе у АП Војводини, односно у Републици Србији.

Визија Завода је да АП Војводина има очувану природу која представља вредност од националног значаја и интереса, а негативни антропогени утицаји сведени су на најмању меру.

Циљеви:

1. повећати површине под заштитом (заштићена подручја и еколошка мрежа) на око 17 % површине АП Војводине;
2. очувати и унапредити природне вредности у постојећим заштићеним подручјима и еколошкој мрежи на 16,2 % површине АП Војводине;
3. одржавати и унапредити националну еколошку мрежу у АП Војводини;
4. радити на успостављању ЕУ еколошке мреже NATURA 2000 у Србији, кроз идентификацију одговарајућих станишта и врста и реализацију мера њихове заштите, на простору панонског биогеографског региона у Србији;
5. унапредити знања и свест јавности о стању природе и променама у природи;
6. развијати примену механизма (начина, активности) и мера за очување врста, станишта и заштићених подручја;
7. осигурати доступност информација о природи у јавности;
8. придонети повећању свести о значају очувања природе;
9. унапређивати област заштите природе путем сарадње на националном и међународном нивоу;
10. придонети квалитетном испуњавању обавеза Србије у складу са ЕУ директивама и међународним споразумима из области заштите природе.

Програм рада Завода за 2018. годину био је заснован и на утврђеним краткорочним циљевима у области заштите природе:

Краткорочни циљеви који се односе на програм за 2018. годину обухватају:

1. почетак рада на валоризацији природних вредности у циљу израде студије као предлога за заштиту новог заштићеног подручја: „Шуме доње Мостонге“;
2. почетак рада на валоризацији природних вредности и израда студије као предлога за заштиту два нова заштићена подручја: „Стабло тисе у улици Мике Антића у Новом Саду“ и „Стабла копривића у улици Мике Антића у Новом Саду“;
3. наставак, у претходној години започете, валоризације природних вредности и израда студије заштите као предлога за заштиту два нова заштићена подручја: „Слатине средње Мостонге“ и „Дунавски ритови од Нештина до Лединаца - Полој“;
4. израду студије заштите претходно валоризованих природних вредности подручја у циљу успостављања новог заштићеног подручја: „Слатине средњег Баната“;
5. почетак рада на валоризацији природних вредности подручја у циљу израде студије ревизије заштите постојећег заштићеног подручја: СП „Футошки парк“ у Новом Саду;
6. израду студије ревизије заштите претходно валоризованих природних вредности подручја у циљу ревизије заштите постојећих заштићених подручја: ПИО „Вршачке планине“ и ЗС „Вршачки мали рит“, у оквиру једне студије заштите;

7. активности на управљању успостављеним Резерватом биосфере „Бачко Подунавље“, као дела прекограничног планираног Резервата биосфере „Мура – Драва – Дунав“;
8. наставак рада на успостављању еколошке мреже у АП Војводини као дела Националне Еколошке мреже (РС) са посебним освртом на еколошке коридоре и приоритетне типове станишта за заштиту;
9. рад на успостављању ЕУ еколошке мреже NATURA 2000 у Панонском биогеографском региону у РС, са посебним освртом на сарадњу са носиоцима ИПА пројекта;
10. стручни надзор и сарадња са управљачима заштићених природних добара;
11. праћење стања и примена активних мера заштите на очувању строго заштићених врста и станишта приоритетних за заштиту;
12. континуирани развој Информационог система Завода, на апликативном и нивоу систематизације података,
13. наставак рада на прилагођавању ИС Завода, како би се створили предуслови да се његов део интегрише у национални ИС за потребе израде Натура 2000 мреже у Србији;
14. разрада услова за размену података са другим субјектима и дефинисање рутине за аутоматско издвајање сета података из база;
15. континуирана примена GIS технологија у графичкој обради података за заштићена подручја и еколошку мрежу;
16. сарадњу са заинтересованим странама у заштити природе;
17. израду услова и мишљења са циљем очувања и унапређења биолошке и геолошке разноврсности и одрживог коришћења природних ресурса;
18. промоција и презентација значаја очувања природе;
19. припрема и штампање публикације: Резерват биосфере „Бачко Подунавље“;
20. даљи развој web презентације Завода; учешће у изради законских и подзаконских аката;
21. рад на унапређењу изложбене поставке у згради Завода;
22. реализација постојећих међународних пројекта, према потписаним уговорима;
23. рад на припреми предлога пројекта и остваривању пројектних партнерстава у оквиру позива за достављање предлога пројекта који ће бити расписани у 2018. години
24. реализацију следећих уговорених пројекта: 1) Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region – Заштита орла крсташа смањивањем морталитета који узрокују људи у Панонском Региону - PANNONEAGLE (LIFE15 NAT/HU000902); 2) Transboundary Management Programme for the planned 5-country Biosphere Reserve “Mura-Drava-Danube” – Прекогранични програм управљања за планирани резерват биосфере у пет држава (coopMDD); 3) Case study: Advocating ESAV in Bosut Forests Area - integrating biodiversity and ecosystem services in natural resource uses and management – Студија случаја: Представљање екосистемских услуга са валоризацијом (ESAV) на подручју Босутских шума - интеграција биодиверзитета и екосистемских услуга у коришћење и управљање природним ресурсима (LS/2017/01, 83269259)(ESAV); 4) Active sensor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of wetlands and other surface waters - Мрежа активног мониторинга и евалуације сензорима са циљем заштите и мудрог коришћења влажних станишта и других површинских вода (SeNSWET); 5) Operation Wetlands Ecosystem Services Assessment in Croatia-Serbia cross border region)(EcoWET); 6) Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia - Заштита кључних животињских врста панонских степа у граничном подручју Мађарске и Србије (PANNON STEPPES).

2. ДЕЛАТНОСТ

Делатност Завода одређена је одредбама Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе ("Сл. лист АПВ", бр. 2/2010 и 23/2018), као и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. Лист АПВ”, бр. 9/2010, 22/2018 и 48/2018).

Делатност Завода обухвата стручне послове:

1. прикупљање и обраду података о природи и природним вредностима;
2. праћење стања и оцену очуваности природе и степена угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела;
3. израду студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима;
4. израду предлога акта о престанку заштите подручја;
5. израду предлога за претходну заштиту подручја;
6. давање услова за радове на заштићеним природним добрима, издавање мишљења на план управљања заштићеног подручја;
7. вршење стручног надзора на заштићеним природним добрима са предлогом мера;
8. пружање стручне помоћи управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара;
9. утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу;
10. обављање стручних послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи, припремања и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју;
11. предлагање обима и садржаја студија изводљивости и процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу;
12. вођење евиденције о начину и обиму коришћења, као и факторима угрожавања заштићених и строго заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања њихових популација;
13. учествовање у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених природних добара;
14. организовање и спровођење васпитно-образовних и промотивних активности у области заштите природе презентацијом широј јавности и упознавање с биљним и животињским врстама које чине изложбену поставку Завода;
15. учешће у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе;
16. вођење регистра заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе;
17. инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са статистичким анализама и извештајима о њиховом стању;

18. вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система Агенције за заштиту животне средине;
19. обавештавање јавности о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања;
20. обављање и других послова утврђених законом

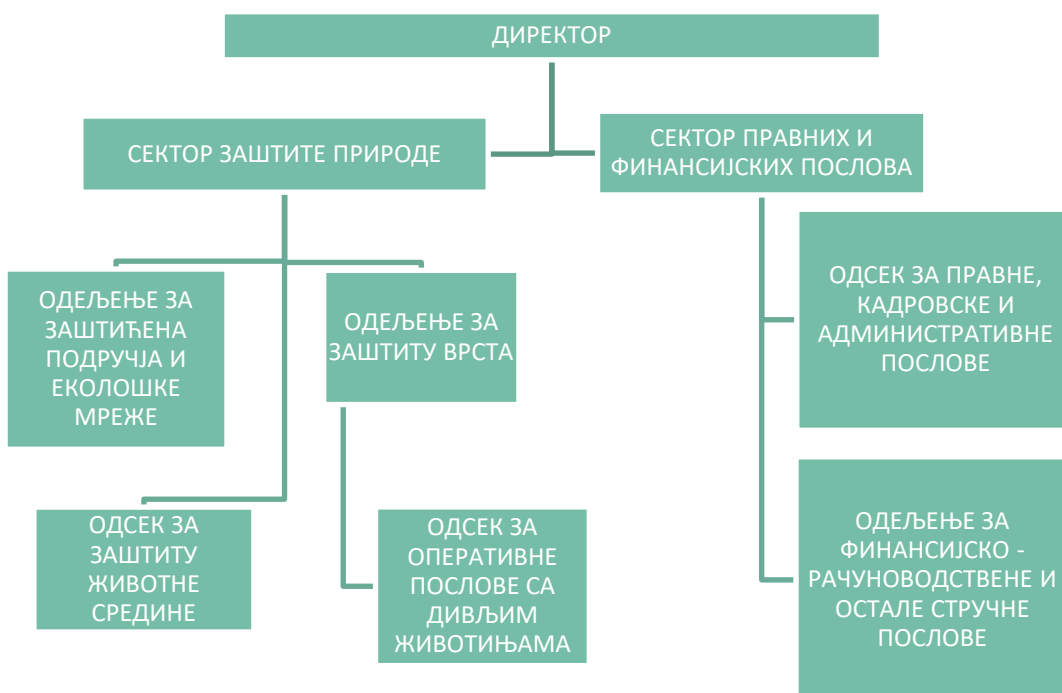
3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Назив институције	Покрајински завод за заштиту природе
Година и акт оснивања	16.02.2010., Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („СЛ. лист АПВ“, бр. 2/2010)
Почетак рада	01.04.2010.
Седиште	Радничка 20а, Нови Сад
Површина канцеларијског простора по запосленом	14,33 m ² Због недостатка простора, просторија која је служила за документацију, физички је подељена на две просторије: документацију и канцеларијски простор
Управни одбор (13.06. 2017.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Милена Недељков, дипл. економиста – Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад - председник; 2. Мирослав Гаврић, V степен стручне спреме – Управа за заједничке послове покрајинских органа, Футог – члан; 3. Крум Васев, Војна Академија копнене војске, пензионер, Рума – члан; 4. Дарко Тимотић, дипл.инж.геологије за палеонтологију, Нови Сад – Покрајински завод за заштиту природе - члан; 5. Илија Миљковић, инжењер заштите животне средине, Нови Сад, Покрајински завод за заштиту природе - члан.
Надзорни одбор (30.05.2014.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Золтан Селеш, виша техничка школа, Каћ - председник; 2. Миодраг Перовић, мастер инжењер шумарства, Апатин – члан; 3. Ненад Михајловић, дипл. просторни планер , специјалиста за урбану основу, Нови Сад – Покрајински завод за заштиту природе - члан;
В.д. директора	Ма Марина Томић (25.10.2018.)
Број запослених и попуњеност планираних капацитета	44 (1 именовано лице, 42 на неодређено - 1 радни однос у мировању, 2 на одређено – 1 замена, 1 приправник). Укупно је попуњено 95% капацитета предвиђених Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у ПЗЗП (број 02-3041/4 од 02.11.2018.)
Стручна спрема	доктор наука - 12%, магистар наука/мастер - 17%, ВСС - 48%, ВС - 5%, ССС - 19%
Просечна старост	44 године
Полна структура	Жене (49%): Мушкарци (51%)

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА, КАПАЦИТЕТИ И ОПРЕМЉЕНОСТ

4.1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Полазећи од Правилника о систематизацији и организацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе (број: 02-3041/4 од 02.11.2018. године) утврђена је следећа организациона шема:

Завод, према напред цитираном Правилнику има 44 систематизована радна места, тако да би сва радна места требало да попуњава 44 извршиоца и директор као именовано лице. У 2018. години у Заводу се у радном односу налазило 44 запослених, од којих су: 1 именовано лице, 42 запослених на неодређено време, од којих је за 1 запослено радни однос у мировању, 3 са радним односом на одређено време (замена), од којих је 1 именовано лице, 1 замена и 1 приправник запослен преко Националне службе за запошљавање. На привременим и повременим пословима ангажовано је пет лица. Једно лице ангажовано је на прикупљању и обради података везано за еколошку мрежу и полигоне на стаништима строго заштићених врста, друго лице на пружању помоћи у организацији праћења финансијске реализације пројеката у којима Завод учествује, а три лица су ангажована на међународним пројектима.

4.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА

Табела 1. Бројно стање и попуњеност људских капацитета у Покрајинском заводу за заштиту природе (стање на дан 31.12.2018.)

	Број запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време (именовано лице, замена)	Број запослених чији је радни однос у мировању (на неодређено време)	Број ангажованих на привременим и повременим пословима	Број извршилаца предвиђен Правилником о систематизацији	Попуњеност радних места %
Директор		1			1	100
Сектор за заштиту природе	25			5	27	92,59
Одељење за заштиту подручја и еколошке мреже	10			3	11	90,9
Одељење за заштиту врста	9				10	90
Одсек за заштиту животне средине	5			1	5	100
Одсек за оперативне послове са дивљим животињама	4			1	4	100
Сектор за правне, финансијске и опште послове	17	2			17	100
Одељење за финансијско-рачуноводствене и остале стручне послове	8	1			8	100
Одсек за правне, кадровске и административне послове	4	1	1		4	100
УКУПНО	42	2	1	5	44	95,45

4.3. ОПРЕМЉЕНОСТ

Завод је од августа 1994. године смештен у наменски направљеном објекту у Новом Саду, у улици Радничка 20а. Укупна квадратура простора зграде је 2.850 м², што са двориштем у којем се налази арборетум, износи 3.850 м². Објекат се састоји из три нивоа, од чега се у сутерену налазе депои, радионице и лабораторије, у приземљу је природњачка поставка на 850 м² и амфитеатар (109 места), а канцеларије су на спрату.

За потребе обављања основних делатности, до 2018. године, Завод је имао на располагању пет теренских возила (Mitsubishi Пајеро, Даџија Daster 2, Лада Нива 3, Opel Combo), просечне старости 7 година и ауто приколицу Kandli КТ23. Најстарије теренско возило Лада Нива (1) и Мицубиши Пајеро нису у возном стању. Возило Opel Combo добијено је на коришћење, на основу уговора са Министарством пољопривреде и заштите животне средине, а за потребе збрињавања животиња (CITES возило), као донација ЕУ.

Већи део процеса рада у Заводу је аутоматизован кроз информациони систем. Архитектура система је клијент-сервер а повезаност реализована звездастом локалном рачунарском мрежом. Системске, безбедносне и процесе и процесе информационог система обезбеђују 3 физичка и 2 виртуелна сервера, од којих је један физички сервер већ 3 године ван амортизационог периода (требало би га заменити) а други је неопходно хардверски унапредити. Клијентски део је покривен радним станицама (рачунари). Две трећине радних станица је ван амортизационог периода, док је трећина радних станица у лошем оперативном стању. Потреба за штампањем и дигитализацијом докумената, студија, карата, постера и др. је задовољена са 14 штампача (2 колор), 9 мултифункционалних уређаја, плотером и 2 копира апарата, и већина уређаја су дељени ресурси. Плотер је старости преко 11 година. За потребе промоције, презентације, скупова, стр. Сасатнака, теренског рада и др., користе се 23 преносна рачунара. Обезбеђени су лиценцирани оперативни системи, системски софтвер и програми за рад. За потребе теренског рада Завод је опремљен 18 фотоапаратима (6 ЈЕ изамортизовано али у употреби) и 21 ГПС уређај (4 изамортизовани али у употреби). За промотивне активности Завод опремљен са 4 пројектора од којих су 2 изамортизована али у употреби.

У току 2018. године, од рачунарске, комуникационе и електронске опреме набављено је: 7 таблета, 2 фотоапарата, 2 објектива, телеконвертер, блиц, заштитни зид, 12 радних станица, 3 монитора, фотокопир апарат, лаптоп, 3 мултифункционална апарата, 11 нових лиценци за софтвер и ОС-финансирано убедљиво навећим делом средствима са пројеката.

Сталну интернет везу Завод остварује преко оптичког привода. У оквиру сарадње са ТЕЛЕКОМ Србија А.Д. постављена је телекомуникациона опрема у простору природњачке изложбе за пружање услуге бежичног приступа интернету посетиоцима – вез накнаде тј. финансијских издатака Завода.

У току 2018. године набављена су 20 изложбених паноа за потребе изложбених поставки. Купљен је 1 замрзивач за потребе чувања хране у вези збрињавања животиња.

4.4. ЕДУКАЦИЈА И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Током 2018. године стручни сарадници Завода су учествовали на више различитих едукативних програма и стручних усавршавања.

- 16-17.04.2018; Подгорица; обука на тему дигитализације и мобилизације података из биодиверзитета у организацији Немачке организације GIZ. Представник Завода Вукашин Карталовић.
- 08-15.07.2018; Пелопонез; Грчка; Будући Резерват биосфере Парнон регије; Четврти „Summer University“ радионица на тему „Интегрисани приступи управљања одрживим развојем, туризмом и локалним производима у Резервату биосфере“, који је организовао UNESCO (United

Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), Регионални биро за науку и културу Европе, Национални комитет Грчке за Програм „Човек и биосфера“, UNESCO седиште и мрежа управљања одрживим развојем и едукације на Медитерану Универзитета у Атини и MEdIES (*Mediterranean Information Office for Environment, Culture and Sustainable Development*); укупно 26 учесника из 12 земаља претходно је прошло процес селекције. Циљ школе је био да се сагледају различити аспекти управљања, укључујући ESD (Едукацију о одрживом развоју) уз помоћ младих научника, дипломираних студената и управљача у Резерватима биосфере јужне Европе и медитеранских земаља. Школа је врло значајна прекретница у намери регије Парнон да буде проглашена за Резерват биосфере. Представница Завода Сара Павков.

- 11-16.10.2018; Торино и Милано; Италија; Међународна академија о одрживом развоју. Низ предавања, радионица, презентација, размена искустава и обилазак значајних предела у Италији препознатих од стране UNESCO. Учествовало је 25 представника предела одабраних од стране UNESCO из 17 земаља. Академија је одржана у организацији: UNESCO, *Regional Bureau for Science and Culture in Europe* и *Fondazione Santagata for Economics and Culture*. Академија се бавила представљањем значајних предела у Италији препознатих од стране UNESCO, као и представљањем различитих програма који су при UNESCO организацији: геопаркови, креативни градови, нематеријално културно наслеђе, резервати биосфере и програм Човек и биосфера. Представница Завода Јована Заклан.
- 23-26.10.2018; Порто; Португалија; Програм обуке под називом „Effectiveness of woodlands in reducing pollution to watercourses“, који је одржан у истраживачком центру CIBIO-InBIO Vairao у Порту. Програм обуке је организован у склопу COST програма ЕУ (програм представља међународни оквир за европску сарадњу у области научних истраживања), односно COST акције CA 15206 – *Payments for Ecosystem Services (Forests for Water)* [скраћеница PESFOR-W]. Активности COST акције CA 15206 се заснивају на анализи успешности извршених плаћања у циљу успостављања појаса дрвенасте вегетације са циљем спречавања загађивања вода и водених екосистема, односно праћење позитивних ефеката ових појаса кроз унапређење екосистемских услуга које водена станишта пружају. Концепт „*Payments for Ecosystem Services*“ у конкретном случају представља флексибилан механизам финансијске подршке који је заснован на подстицајима, а који може имати веома значајну улогу у промени коришћења земљишта у циљу унапређења квалитета воде (подземне и површинске), односно еколошког статуса. Представник Завода Ласло Галамош.
- 1.11.2018; Белгија; учешће на скупу везаном за пројект SWOS који користи методе даљинске детекције и производи податке, мапе и извештаје о влажним подручјима и стаништима, што се може користити као алат за праћење промена, планирање истраживања, извештавања и мапирања. Представник Завода Вукашин Карталовић.
- 5.11.2018; Београд; GEF радионица везана за пројекат “Хидроморфологија слива реке Дунава и рестаурација река“. Учесници стручни сарадници Завода.
- 12–17.12.2018; радионица 30. Копаоничка школа природног права под називом “Право и заповест разума“. Представници Завода Горан Крнчевић и други.
- 21.12.2018; ПП „Тиквара“, СРП „Карађорђево“, СРП „Багремара“; стручна екскурзија запослених у Заводу.

4.4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

Стручни сарадници Завода су самостално и у коауторству објавили укупно 39 научних и стручних рада. Подвучена су имена запослених сарадника Завода, на списку објављених радова који следи:

Радови:

- Galamboš, L., Benka, P. (2018): Modelovanje plavljenja u postupku revitalizacije vlažnih staništa područja Zaštićenog staništa „Bara Trskovača“. Letopis naučnih radova, Poljoprivredni Fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Vol. 42, No. 1
- Galić Z., Ponjarac R., Kiš A., Đorđević B. (2018): Tipovi šuma u GJ Branjevina. Šumarstvo 1-2, str. 251-260
- Galić Z., Ponjarac R., Kiš A., Novčić Z., Vasić V., Vasić S., Babić V. (2018): Tipovi, osobine i rasprostranjenost zemljišta u GJ Doroslovačke šume. Glasnik Šumarskog fakulteta 117, str. 83-60
- Niketić, M., Tomović, G., Perić, R., Zlatković, B., Anačkov, G., Djordjević, V., Jogan, N., Radak, B., Duraki, Š., Stanković, M., Lakušić, D., Stevanović, V. (2018): Material on the Annotated Checklist of Vascular Flora of Serbia. Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade 11: in press.
- Perić, R., Škondrić, S., Knežević, J. (2018): First confirmed record of *Carex limosa* L. (Cyperaceae) and community Caricetum limosae Br.-Bl. for Nevesinjsko polje (Bosnia & Herzegovina). Ecologica Montenegrina 19: 152-158.
- Ponjarac R., Kiš A., Vasić V., Vasić S. (2018): Proizvodnost bagrema u GJ Mužljanski rit. Topola. 201/202, str. 7-14
- Puzović, S., Ham, I. & Tucakov, M. (2018): Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* (Linnaeus, 1766) in Serbia and neighboring Balkan countries. IUCN SSC Stork, Ibis & Spoonbill Group, International Glossy Ibis Network, SIS Cons.
- Puzović, S., Vučković, V., Stojnić, N., Sekulić, G., Radaković, M., Dučić, N., Rudić, B., Ružić, M., Radišić, D., Grubač, B., Šćiban, M. & Raković, M. (2018): Birds of Pešter karst polje. Euronatur & Naše Ptice, Sarajevo, Proceedings.
- Ristić, Z., Puzović, S., Ponjiger, I., Urošević, M., Kovačević, M., Matejević, M. & Marković, V. (2018): Decline and current status of the Grey Partridge (*Perdix perdix* L.) population in Serbia - a review. Contemporary Agriculture, Vol. 67, No. 2, Pp. 171 - 176.
- Škondrić, S., Nikolić, M., Perić, R., Šumatić, N., Knežević, K. (2018): Prilog poznavanju vaskularne flore Malog Prnjavora (Doboj, Republika Srpska). Skup (Banja Luka) 9(2): 39-53.
- Павков, С., Туцаков, М., Пањковић, Б. (2018): Драгуљ северозападне Војводине. Пољопривредников Пољопривредни календар за 2018. Нови Сад, 382-384.

Књиге:

- Lazić, L., Stojanović, V., Jovanović, M., Puzović, S. i Janjušević, B. (2018): Park prirode Jegrička. ECOWAM projekat, Interreg – IPA CBC, monografija, Novi Sad, 152 pp.
- Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač, B., Vujić, A. (eds.)(2018): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.

Поглавља у књизи:

- Grubač, B., Stojnić, N. & Agošton, A. (2018): Krstaš *Aquila heliaca* (Savigny, 1809) Eastern Imperial Eagle. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač, B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.

- Niketić, M., Tomović, G., Boža, P., Krivošej, Z., Lazarević, P., Perić, R., Zlatković, B. (2018): Spisak taksona/ List of taxa. In: Kritička lista vrsta vaskularne flore Srbije 1. Lycopodiopsida, Polypodiopsida, Gnetopsida, Pinopsida i Liliopsida [Katalog taksona] (M. Niketić, G. Tomović), str. 141-174. Srpska akademija nauka i umetnosti, Beograd.
- Panjковиć, B. & Puzović, S. (2018): Biodiversity in Serbia. In: Pulaiah, T. (ed.): Global Biodiversity – Selected countries in Europe. Apple Academic Press & CRC Press, Volume 2, Chapter 8: 305-324.
- Puzović, S. & Tucakov, M. (2018): Belorepan *Haliaeetus albicilla* (Linnaeus, 1758) White-tailed Sea-eagle. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Puzović, S. & Tucakov, M. (2018): Ražanj *Plegadis falcinellus* (Linnaeus, 1766) Glossy Ibis. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Radišić, D. & Stojnić, N. (2018): Morski žalar *Charadrius alexandrinus* (Linnaeus, 1758) Kentish Plover. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Radišić, D. & Stojnić, N. (2018): Eja livadarka *Circus pygargus* (Linnaeus, 1758) Montagu’s Harrier. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Rajković, D. & Tucakov, M. (2018): Crna roda *Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758) Black Stork. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Rajković, D. & Tucakov, M. (2018): Crvenonogi sprudnik *Tringa totanus* (Linnaeus, 1758) Common Redshank. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Rajković, D., Šćiban, M. & Stojnić, N. (2018): Golub dupljaš *Columba oenas* (Linnaeus, 1758) Stock Dove. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Sekulić, G. & Tucakov, M. (2018): Mala čigra *Sternula albifrons* (Pallas, 1764) Little Tern. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.
- Stojnić, N. & Grabovac (2018): Velika droplja *Otis tarda* (Linnaeus, 1758) Great Bustard. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga ptica Srbije. Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.

Tucakov, M. & Puzović, S. (2018): Obična čigra *Sterna hirundo* Linnaeus, 1758 Common Tern. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.

Vasić, V. & Tucakov, M. (2018): Tankokljuni sprudnik *Tringa stagnatilis* (Bechstein, 1803) Marsh Sandpiper. In: Radišić, D., Vasić, V., Puzović, S., Ružić, M., Šćiban, M., Grubač., B., Vujić, A. (eds): Crvena knjiga faune Srbije III – Ptice. Beograd: Zavod za zaštitu prirode Srbije, Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno–matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije, 545 pp.

Саопштења на научним и стручним скуповима:

Demeter, L., Kiš, A., Biró, M., Babai, M., Szabados, K., Varga, A., Marinkov, J., Molnár, Zs. (2018): Disturbance to forest and contribution to local culture and well-being: traditional pig herding in a European lowland forest. International Society of Ethnobiology, Belém, Brazil, 2018. aug. (oral presentation)

Galić Z., Novčić Z., Kiš A. (2018): Digital soil mapping – lessons learned. The 15th International phytotechnology conference. Book of abstracts p. 198. Novi Sad, Srbija / ISBN 978-86-912323-9-9 Galić Z., Novčić Z.,

Marinković, L. (2018): Geografske informacione tehnologije u Pokrajinskom zavodu za zaštitu prirode - početak, danas, sutra, „GIS -IT EKO 2018 “ - 2. Međunarodna konferencija “GIS i informacione tehnologije u životnoj sredini, 27-28.11.2018.

Molnár Zs., Demeter, L., Kiš, A., Szabados K., Marinkov, J., Babai, D. , Ulicsni, V., Biró, M. (2018): Traditional pig grazing in the Bosut forest (Serbia) - ethnoecological and conservational perspectives. 7BBC, Novi Sad, 2018. szeptemehr 10-14. (oral presentation).

Panjковиć, B., Dučić, J. (2018): A review of progress in implementing the Global Strategy for Plant Conservation in the Republic of Serbia. Global Partnership for Plant Conservation Conference, Conference Programme with Abstracts. 20. CBD, Cape Town. Suoth Africa.

Panjковиć, B., Stojšić, V., Butorac, B., Perić, R., Mihajlović, S. (2018): Vegetation of low xerothermic shrubs of alliance *Prunion fruticosae* Töxen 1952 in the Veliki rimski šanac (Serbia). In: Book of abstracts, 7th Balkan Botanical Congress, Novi Sad, September 10-14, 2018 (ed. B. Stevanović). *Botanica Serbica* 42(Suppl. 1): 103-104.

Puzović, S. (2018): Lesser-spotted Eagle (*Aquila pomarina*) migration in Serbia. 3rd Adriatic Flyway Conference, Abstract Book, Fruška gora, 35.

Puzović, S. (2018): Protection of Nature as a potential of sustainable development of local communities in Serbia and tool for the reduction of negative impacts of Climate change. Humboldt Kolleg 2018, Belgrade, Book of Abstracts, 123.

Puzović, S., Rudić, B. (2018): Ptice Pobjenika i Ožlja. 7. Ornitološki festival, međunarodni naučni skup, Corine i Naše Ptice, izvodi saopštenja, Trebinje, 9-10.

Rat, M., Knežević, J., Perić, R., Đurđev, D., Šandorov, T., Varga, G., Milenković, D. (2018): Andeas Wolny's herbarium, treasure of the Sremski Karlovci grammar school: 1797-2017 state-of-the-art. In: Book of abstracts, 7th Balkan Botanical Congress, Novi Sad, September 10-14, 2018 (ed. B. Stevanović). *Botanica Serbica* 42(Suppl. 1): 173.

Srđević, B., Galamboš, L., Srđević, Z. (2018): What are preconditions and who are the actors in establishing flood retentions on private lands: experience from Serbia Workshop “Towards an interdisciplinary understanding of land for flood risk management”, Poster session: “Impacts of land-use and flood retention measures on catchment water management”, June 19-21, Riga, Latvia.

Škondrić, S., Perić, R., Knežević, J. (2018): New record of *Ophioglossum vulgatum* L. (Ophioglossaceae) for Bosnia and Herzegovina. In: Book of abstracts, 7th Balkan Botanical Congress, Novi Sad, September 10-14, 2018 (ed. B. Stevanović). *Botanica Serbica* 42(Suppl. 1): 104.

4.4.2. МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ

Представници Завода су учествовали на више међународних скупова у земљи и иностранству.

- 22.01.2018; Министарство заштите животне средине; Београд; Састанак са представницима Euronatur и SavaParks Network, везано за предатављање „Sava White Book“ и договоре око наставка сарадње у сливу реке Саве. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 8.03.2018; Београд; Workshop „Serbian Red List meeting“, у организацији IUNC и Завода за заштиту природе Србије. Представници Завода др Биљана Пањковић и др Слободан Пузовић.
- 19-22.03.2018; Фрушка гора; Трећа конференција „Јадрански селидбени пут“ (3rd Adriatic Flyway Conference) у организацији EuroNatur и Друштва за заштиту и проучавање птица Србије. Представници Завода мр Никола Стојнић и др Слободан Пузовић.
- 5-8.06.2018; Берн; Швајцарска; Пети састанак заинтересованих страна у оквиру Пан-европске мреже (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services – IPBES*). Предмет састанка је израда нове платформе за биодиверзитет као помоћ доносиоцима одлука на основу стручних и научних података, мишљења или радова, тј. израда платформе за стратегију биодиверзитета у ЕУ, за период после 2020. године. На скупу су учешће узели представници научних и стручних институција, као и НВО који се баве научним радом из области биодиверзитета из земаља унутар Пан-европске мреже, које припадају Западној и Источној Европи и централној Азији. Представница Завода др Биљана Пањковић.
- 28-30.08.2018; Кејптаун; Јужноафричка Република; Конференција „*Global Partnership for Plant Conservation*“. Учешће националног представника Републике Србије у CBD за Глобалну стратегију заштите биљака (*National focal point for Global strategy for plant conservation*), по предлогу организатора (SCBD- *Secretariat of the Convention on Biological Diversity*). Одржана је презентација о напретку спровођења Глобалне стратегије заштите биљака у Србији, а резиме је штампан у књизи абстарката. Представница Завода др Биљана Пањковић.
- 31.08.2018; Кејптаун; Јужноафричка Република; *Sixth meeting Liaison group on the Global Strategy for Plant Conservation*; Покрајински завод за заштиту природе имао је представника (др Биљана Пањковић); Скуп је био посвећен сагледавању реализације циљева и задатака одређених Стратегијом за период 2010-2020, односно шта треба пренети у наредни десетогодишњи период од 2020-2030 године. Експерте Лиансон групе, међу којима је др Биљана Пањковић, изабрао је Секретаријат CBD одлуком Ref.:SCBD7OES7CPP7DC7RH787207 од 28.06.2018. (Notification Composition of the Sixth meeting of the Liaison Group on the Global Strategy for Plant Conservation 31 August 2018 - Cape Town, South Africa). Извештај са састанка се налази на сајту CBD (Report of the Liaison group on the Global Strategy for Plant Conservation on its sixth meeting; CBD/GSPC/LG/&/2, 20. September 2018). Представница Завода др Биљана Пањковић.
- 5-15.09.2018; Руска федерација; Република Алтај; Друга међународна конференција „*Eagles of Palearctic – Study and Conservation*“ (Орлови Палеарктика – истраживање и заштита); Посебна сесија у оквиру конференције била је посвећена реализацији проучавању и заштити орла крсташа и LIFE пројекту „*Pannon Eagle*“, у којем је један од партнера и Покрајински завод за заштиту природе. Представници Завода др Слободан Пузовић и мр Никола Стојнић.
- 20.09.2018; Ректорат Универзитета; Београд; учешће на међународној конференцији Humbolt Coleague са презентацијом. Представник Завода др Слободан Пузовић.

- 10-14.09.2018; Нови Сад; Седми балкански ботанички конгрес (*7th Balkan Botanical Congress*). Овај међународни научни скуп организован је од стране Департмана за биологију и екологију Универзитета у Новом Саду, Ботаничког друштва „Андреас Волни“ и Покрајинског завода за заштиту природе. У реализацији Конгреса и стручних екскурзија учествовало је више стручних сарадника из Завода. Председник Организационог одбора је била др Биљана Пањковић. На конгресу је Ранко Перић био коаутор 3 саопштења (два усмена и једно постер-презентација).
- 19-21.10.2018; Требиње; Република Српска; учешће на скупу о заштити птица и природе са презентацијом, у организацији УГ „Наше Птице“. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 14.11.2018; Београд; учешће на скупу Међународне комисије за слив реке Саве, везано за развој Плана управљања за одбрану од поплава. Давање сугестија и коментара. Представник Завода др Слободан Пузовић.

4.4.3. НАЦИОНАЛНИ СКУПОВИ

Представници Завода учествовали су на неколико скупова у земљи од националног значаја.

- 2.02.2018; Амфитеатар Завода, Нови Сад; Светски Дан влажних подручја 2. фебруар 2018. (*World Wetlands Day*); промоција фото-монографије: "Предео изузетних одлика Караш-Нера" (мр Никола Стојнић) и презентација „Приступи управљању рамсарским подручјима у Шпанији и Србији“ (др Слободан Пузовић).
- 7.02.2018; ЕУ инфо центар; Београд; Панел дискусија на тему опстанка орла крсташа у Србији у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије и ЕУ инфо центра. Представници Завода мр Никола Стојнић (панелиста) и др Слободан Пузовић.
- 29.03.2018; Привредна комора Србије; Београд; Округли сто: „Употреба и сигурност отворених података“ у организацији Друштва за информатику Србије. Представник Завода Лидија Маринковић.
- 11.04.2018; Голија; Девићи; учешће на обележавању Дана заштите природе у организацији Завода за заштиту природе и ЈП „Србијашуме“. Представници Завода Др Биљана Пањковић, др Слободан Пузовић и Илија Миљковић.
- 24.04.2018; Сремски Карловци; учешће на манифестацији „Додела зеленог и црног листа“ у организацији Покрета горана Војводине и Радија 202. Представници завода др Слободан Пузовић и др Биљана Пањковић.
- 25.04.2018; Покрајинска влада; Нови Сад; промоција књиге „ПИО „Караш-Нера“. Представници Завода др Биљана Пањковић, мр Никола Стојнић (одражао презентацију), др Слободан Пузовић и остали сарадници.
- 9.05.2018; Завод за заштиту природе Србије; Београд; прослава дана Завода за заштиту природе Србије. Представници Завода др Биљана Пањковић, мр Никола Стојнић и др Слободан Пузовић.
- 14.05.2018; Београд; СИВ I; Министарство заштите животне средине; Коалиција 27; састанак у вези извештаја о стању животне средине у Србији. Представник завода др Слободан Пузовић.
- 16.05.2018; Narodna skupština РС; Beograd; скуп зелених посланичких група РС и РСГ. Презентација на скупу "Zaštićena prirodna dobra i intersektorska saradnja". Представник Завода др Биљана Пањковић.
- 22.05.2018; Амфитеатар Завода; Нови Сад; Дан биодиверзитета; Скуп са темом посвећеном збрињавању дивљих животиња. Презентација: „Резултати збрињавања дивљих животиња на територији Војводине у 2017“ (Илија Миљковић и мр Никола Стојнић).

- 25.05.2018; Београд; СИВ I; Министарство заштите животне средине; учешће на састанку преговарачке групе за поглавље 27 – животна средина. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 4.06.2018; ПЗЗП; Нови Сад; Скуп са представницима више удружења сточара и других заинтересованих странама у вези одрживог сточарства у заштићеним подручјима и на травним стаништима од посебног интереса. Представници Завода др Слободан Пузовић, мр Никола Стојнић, мр Наташа Пил, Марко Туцаков, Јелена Станишић и други сарадници.
- 5.06.2018; Привредна комора Србије; Београд; Светски дан заштите животне средине - 5. јун. Четрнаеста регионална конференција ЕпЕ18 „Животна средина ка Европи“, организована у партнерству „Амбасадора одрживог развоја и животне средине“ и Привредне коморе Србије. Клара Сабадош учествовала је као панелиста на тему „Заштита природе и развој одговоран природи“ и одржала посебну презентацију „Заштита природе и еколошка мрежа Натура 2000 у низијским подручјима Србије“. Једно од уводних обраћања имао је др Слободан Пузовић.
- 28-30.06.2018; НП „Тара“; Министарство заштите животне средине организовало је семинар „Заштита природе - надзор и предострожност“, на ком је испред Завода мр Никола Стојнић одржао презентацију „Сарадња Завода и инспекције на заштити строго заштићених врста“, а др Слободан Пузовић „Сарадња Покрајинског завода за заштиту природе и Покрајинске инспекције за заштиту животне средине у области заштите природе“. Др Биљана Пањковић учествовала у дискусији.
- 23.08.2018; Београд; СИВ I; Министарство заштите животне средине; учешће на састанку преговарачке групе за поглавље 27 – животна средина. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 18.09.2018; Београд; Корисничка конференција „GDi Solution Days 2018“ одржана у организацији регионалног дистрибутера ЕСРИ производа. Размена искустава и ширење професионалног знања и визије у области ГИС-а. Представница Завода Лидија Маринковић.
- 24.09.2018; Сремски Карловци; Радионица о криволову у Србији у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије. Представник Завода мр Никола Стојнић.
- 1.10.2018; Бач; уручивање повење Заводу од стране Покрајинског завода за заштиту споменика културе за срадњу у вези културног предела Бача. Представница Завода др Јадранка Делић.
- 2.10.2018; Ректорат Универзитета; Нови Сад; уручивање повење Заводу од стране Института за низијско шумарство и заштиту животне средине. Представник Завода др Биљана Пањковић.
- 3.10.2018; Београд; Корисничка конференција „Veeam ON Tour Serbia“ у организацији регионалног дистрибутера Veeam производа који омогућава размену искустава, проширење професионалног знања и визије у области чувања и управљања копијама података. Представница Завода Лидија Маринковић.
- 18.10.2018; Нови Сад, Сајам; учешће на скупу о 200 пошумљавања Делиблатске пешчаре, са презентацијом под називом „Оцена стања природних вредности, заштита и развој Делиблатске пешчаре“. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 7.11.2018; Сремски Карловци; Радионица “Истраживање потенцијала коришћења самониклог биља у заштићеним подручјима у Србији”, у организацији Удружења GMO-FREE Dunav Soja i WWF HU/TRAFFIC, презентација „Преглед имплементације Глобалне Стратегије заштите биљака у РС“ (др Биљана Пањковић). Представници Завода др Биљана Пањковић и Зоран Племић.
- 15.11.2018; Ниш, Завод за заштиту природе Србије; учешће на прослави 20 година институционалне заштите природе нишког одељења Завода. Представници Завода Ма Марина Томић (уводно обраћање), др Слободан Пузовић, др Јадранка Делић и Илија Миљковић.

- 4-5.12.2018; Београд; Међународна Министарска конференција под називом “Иновативна решења за смањење загађења у Јужној и Југоисточној Европи”, која је одржана са циљем изналажења иновативних решења за отклањање и/или смањење проблема загађења у овом делу Европе. Представница Завода др Весна Кицошев.
- 7.12.2018; Завод за заштиту природе Србије; Београд; скуп „Партнерством ка заштити природе“. Уводно обраћање Ма Марине Томић. Одржане презентације: „Птице и ветропаркови у Војводини“ (мр Никола Стојнић) и „Коришћење биомасе у заштићеним подручјима кроз ревитализацију и одржавање станишта“ (др Слободан Пузовић).
- 20.12.2018; Београд; Министарство заштите животне средине, као координатор пројекта организовало састанак радне групе заинтересованих страна у оквиру националног пројекта „Стратегија климатских промена са акционим планом“. Разматрани су сценарији адаптације у области шумарства и пољопривреде. Представник Завода Ален Киш.

4.4.4. УЧЕШЋЕ НА РАДИОНИЦАМА И СТРУЧНИМ ПРОГРАМИМА

Представници Завода учествовали су на већем броју радионица које су се тичале области заштите природе и животне средине.

- 5-9.02.2018; Београд; TAIEХ радионица о NATURA 2000 стаништима и врстама. Учесници представници TAIEХ експертске мисије у сарадњи са Министарством заштите животне средине.
- 13-14.02.2018; СРП Засавица; прва радионица о екосистемским услугама у оквиру EcoWET пројекта. Представници Завода Владимир Добретић и други.
- 8.03.2018; Осијек; друга радионица о екосистемским услугама у оквиру EcoWET пројекта. Представници Завода Владимир Добретић, Јелена Станишић, Вукашин Карталовић, Ален Киш и други.
- 8.03.2018; IUCN; Београд; Скуп у организацији канцеларине IUCN за југоисточну Европу и централну Азију и Завода за заштиту природе Србије. Скуп „*Serbisan Red List meeting*“. Представници Завода др Биљана Пањковић и др Слободан Пузовић.
- 19.05.2018; НП „Фрушка гора“; Радни дан за природу у организацији компаније „ЛИР“ и ЈПНП „Фрушка гора“. Учешће узело више сарадника Завода.
- 7-8.06.2018; Вршац; План заједничких и јавних објеката са проценом утицаја на животну средину. Радионица је пружала основне информације о процесу комасације, о њеним утицајима на животну средину, као и о значају процене тих утицаја. Учесници су се упознали са са практичним аспектима процене утицаја у оквиру теренског рада. Обука се одвијала у оквиру пројекта “Рурални развој: ефикасно управљање земљиштем”. Пројекат воде GIZ и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде. Представници Завода Клара Сабадош и Марко Ђапић.
- 27-30.06.2018; НП „Тара“; скуп: “Заштита природе – надзор и предострожност” у организацији Министарства заштите животне средине. Тровање строго заштићених врста Модератор на округлом столу др Биљана Пањковић и Марко Туцаков. Остали представници Завода Горан Крнчевић и др Слободан Пузовић.
- 2.08.2018; Сремски Карловци; Карловачки дунавац; посета међународном волонтерском радном кампу и учешће на састанку и обиласку терена везаном за ревитализацију дунавца у организацији Покрета горана Војводине. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 3.08.2018; СРП „Лудашко језеро“, Хајдуково; учешће на обележавању Дана чувара природе у организацији ЈП „Палић-Лудаш“. Представница Завода Клара Сабадош.

- 20-31.08.2018; СРП „Обедска бара“; Координација рада на реализацији међународног волонтерског радног кампа „Повратак Ибиса“, у сарадњи са Младим истраживачима Србије, ЈП „Војводинашуме“ и Општином Пећинци. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 18-19.10.2018; Вршац; радионица у организацији Агенције Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена (UN Women) у сарадњи са Координационим телом за родну равноправност РС. Представница Завода др Биљана Пањковић.
- 29.10.2018; Бачка Паланка; Завод је у сарадњи са управљачем ПП „Тиквара“, Спортско-рекреативним центром „Тиквара“, одржао радионицу за форум корисника тог заштићеног подручја. Форум је основан у оквиру транснационалног дунавског пројекта „COOP MDD“. Представници Завода Сара Павков, др Биљана Пањковић, Тања Бошњак, Ласло Галамбош и Ален Киш, одржали су том приликом тематске презентације о екосистемским услугама влажних подручја и ихтиофауни.
- 7.11.2018; Сремски Карловци; у организацији Удружења GMO-FREE „Dunav Soja“ и WWF HU/TRAFFIC, одржана је радионица “Истраживање потенцијала коришћења самониклог биља у заштићеним подручјима у Србији”. Представница Завода др Биљана Пањковић.
- 16-18.11.2018; Златибор; Агенција за заштиту животне средине организовала је Прву радионицу за израду 6. Националног извештаја за CBD. Презентација: Преглед имплементације глобалне стратегије заштите биљака у Србији. Представница Завода др Биљана Пањковић.
- 20.11.2018; Београд; Радионица „Када и зашто треба користити Advanced заштиту“, која је одржана ради информисања о новинама у функционалности пакета за антивирусну заштиту. Представница Завода Лидија Маринковић.
- 30.11.2018; Нови Сад; Семинар “Пољопривреда између суше и поплава од унутрашњих вода: процена рањивости и ризика” у организацији Пољопривредног факултета, Универзитета у Новом Саду. Предавачи су приказали податке о тенденцијама повећања суша и екстремних хидролошких појава – унутрашњих вода на подручју Панонског региона. Део предавања је био посвећен тематици прекограничних мониторинг система. Семинар се одвијао у оквиру Interreg IPA пројекта “Унапређење мониторинга суше и сувишних вода за подршку водопривреди и смањењу ризика везаних за екстремне временске услове (WATERatRISK). Представнице Завода мр Наташа Пил и Клара Сабадош.
- 11-12.12.2018; Златибор; Агенција за заштиту животне средине. Први састанак заинтересованих страна за израду 6. Извештаја према Конференцији о биолошкој разноврсности. Представници Завода др Биљана Пањковић и мр Никола Стојнић.

5. ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ – ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Програмска активност заштите природе и природних добара на територији АП Војводине, представља најважнију област деловања Завода. У односу на послове реализоване у 2018. идентификовани су одговарајући циљеви и индикатори. Међу циљевима се издвајају: 1) Заштита подручја, станишта, врста и животне средине; 2) Едукација, промоција, односи са јавношћу и међународна сарадња

5.1. НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Заштита природе и природних добара, као основна делатност Завода, обухвата истраживање природних и предеоних одлика, анализу и вредновање појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и амбијенталних целина, њихову валоризацију и израду студија заштите, као стручно – документациону основу за успостављање законске заштите природних вредности. Послови заштите природе спроводе се и кроз стручни надзор и помоћ управљачима, дефинисање, усмеравање и спровођење мера активне заштите у заштићеним подручјима или саставним деловима еколошке мреже, као и издавање услова и мишљења за активности у поступку израде просторно-планске и инвестиционо-техничке документације. Овако бројни и сложени послови захтевају учестало присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

5.1.1. ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА

Табела 2. Индикатори активности везаних за заштиту подручја

Индикатор	Планирано у 2018.	Обављено у 2018.	Носиоци посла
Валоризација природних вредности (број подручја)	8	8	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, уз подршку Сектора правних и финансијских послова, Послова информациононих система и картографије
Израда студија заштите (број студија)	6	6	
Повећање заштићених подручја (површина у ha)	14.562,57 ha		

Током 2018. у складу са Програмом заштите природних добара, вршена су теренска истраживања на валоризацији природних вредности на осам (8) просторних целина. Израђено је шест (6) студија заштите, као стручно-документационе основе за успостављање заштите, од којих се пет (5) студија односе на нова заштићена подручја, а једна (1) представља ревизију заштите постојећих заштићених подручја. За преостала два подручја наставак теренских истраживања и израда студија заштите планирани су за 2019. годину.

Укупно повећање површине која се предлаже за заштиту на основу израђених студија је 14.562,57 ha (Табела 3).

Настављена су вишегодишња теренска истраживања на валоризацији природних вредности нових подручја или ревизији заштите постојећих, за која се завршетак израде студија очекује у наредним годинама.

Табела 3. Приказ површина природних добара за која су завршене студије заштите у 2018. години

Природно добро	Стара површина (ha)	Нова површина (ha)	Разлика (ha)
ПИО „Средња Мостонга“	-	+ 3.117,19	+ 3.117,19
ПИО „Слатине средњег Баната“	-	+ 9.390,84	+ 9.390,84
ПИО „Вршачке планине“	5.339,2	5.328,86	- 10,34
ПП „Полој“	-	+ 2.064,88	+ 2.064,88
СП „Стабло тисе Улици Мирослава Антића у Новом Саду“	-	+ 0,00754	+ 0,00754
СП „Стабла копривића у Улици Мирослава Антића у Новом Саду“	-	+ 0,0549	+ 0,0549
УКУПНО: + 14.562,57 ha			

5.1.1.1. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ИЗРАДА СТУДИЈА ЗАШТИТЕ У ЦИЉУ УСПОСТАВЉАЊА НОВИХ ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

ПИО „Средња Мостонга“

Завод је у 2018. години наставио са радом на изради студије заштите претходно валоризованих природних вредности подручја „Средње Мостонге“ у циљу израде студије заштите и успостављања новог заштићеног подручја. Будуће заштићено подручје обухвата очуване природне целине шумских, шумо-степских, слатинских, влажних и барских екосистема на простору између Апатина и Каравукова и обухвата 3 општине: Апатин, Оџаци и Сомбор. Валоризација природних вредности је започела током 2017. године, а теренска истраживања су настављена и завршена у 2018. години. Студија заштите ПИО „Средња Мостонга“ је завршена крајем 2018. Године и предаје се Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине на даљи поступак.

ПИО „Слатине средњег Баната“

Валоризација слатина на подручју општина Кикинда, Нови Бечеј и Града Зрењанина, у оквиру будућег заштићеног подручја „Слатине средњег Баната“ је завршена у 2017. години и том приликом је, у складу са Планом терена за текућу годину, обављено прикупљање података о природним, створеним и предеоним одликама на слатинско-степским и мочварним стаништима на подручју општина, односно града. Током 2018. године завршени су послови на прикупљању и синтези свих података везаних за природне, створене и предеоне одлике будућег Предела изузетних одлика „Слатине средњег Баната“, урађен опис граница природног добра (спољашње границе и границе режима II и III степена заштите) као и попис катастарских парцела. Студија заштите је завршена и предаје се Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине на даљи поступак.

ПП „Полој“

Подручје ритова и ада од Сусека до Лединаца обухвата очуване природне целине плавних терена уз Дунав: ритове и аде сремског подунавља од Нештина, Сусека, Черевиха и Лединаца.

Завод је у 2018. години наставио са радом на изради студије заштите претходно валоризованих природних вредности подручја „Дунавски ритови и аде од Нештина до Лединаца“ у циљу успостављања новог заштићеног подручја. Подручје ритова и ада од Сусека до Лединаца обухвата очуване природне целине плавних терена уз Дунав: ритове и аде сремског подунавља од Нештина, Сусека, Черевиха до Лединаца. Студија заштите за дунавске ритове и аде од Сусека до Лединаца

завршена је крајем 2018. године и предаје се Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине на даљи поступак.

СП „Стабло тисе Улици Мирослава Антића у Новом Саду“

Споменик природе „Стабло тисе у Улици Мирослава Антића у Новом Саду“ представља изузетно вредно стабло зеленила Новог Сада. Стабло тисе (*Taxus baccata* L.) је мушки примерак, врло лепог хабитуса. Темељну вредност стабла тисе чини изузетна пејзажна атрактивност, као и очувана виталност. Студија је завршена и достављена Скупштини Града Новог Сада на даљи поступак.

СП „Стабла копривића у Улици Мирослава Антића у Новом Саду“

Споменик природе „Стабла копривића у Улици Мирослава Антића у Новом Саду“ представља шест стабала копривића (*Celtis australis* L.) у ужем центру Новог Сада. Темељну вредност ових копривића чине импозантне димензије стабала, као и очувана виталност. Студија је завршена и достављена Скупштини Града Новог Сада на даљи поступак.

„Шуме доње Мостонге“

Успостављање заштите шумских станишта на подручју западне Бачке, у сливу Мостонге, од Каравукова до Бођана, планирано је за период од 2018. до 2019. године. Биће обухваћена пре свега шумска станишта Брањевине, Ристоваче, Церика, и Бођанске шуме. Током 2018. вршен је теренски рад на валоризацији природних вредности подручја. Завршетак студије заштите је предвиђен за 2019. годину.

5.1.1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ ПОСТОЈЕЋИХ ЗАШТИЂЕНИХ ПОДРУЧЈА

ПИО „Вршачке планине“

Подручје Вршачких планина је под заштитом од 2005. године одлуком Скупштине општине Вршац, а управљач је ЈП „Варош“ из Вршца. Ревизијом заштите Предела изузетних одлика „Вршачке планине“ и Заштићеног станишта „Мали вршачки рит“ у 2018. години израђена је студија заштите као стручно-документациона основа за обједињавање ова два заштићена подручја. Предметна ревизија је извршена ради усаглашавања са Законом о заштити природе, унапређења заштите подручја, поједностављења и рационализације послова на управљању подручјем. Повезујући ПИО „Вршачке планине“ и ЗС „Мали вршачки рит“ еколошким коридорима, омогућује се боља функционалност и очување темељних природних вредности обе просторне целине. Применом нових научних и стручних сазнања у изради концепта заштите и израдом развојних смерница обезбеђена је основа за виши степен одрживости коришћења и управљања подручјем. Границе заштићеног подручја утврђене претходним системом заштите сада су дефинисане према катастарским плановима, како је прописано Законом о заштити природе. Студија заштите представља основу за успостављање ПИО „Вршачке планине“ као заштићеног подручја II категорије (покрајинског значаја). Студија је завршена крајем 2018. године и предаје се Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине на даљи поступак

СП „Футошки парк“ у Новом Саду

СП „Футошки парк“ у Новом Саду проглашен је 2006. године Одлуком Града Новог Сада. У току 2018. године реализовани су терени у циљу израде студије ревизије заштите СП "Футошки парк". У току је обрада података прикупљених на терену и писање студије заштите. Завршетак студије планиран је за 2019. годину.

5.1.1.3. УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

На основу члана 43. Закона о заштиту природе, предлагач акта обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу подручја и стручној основи – студији о заштити. Било да је предлагач акта надлежно Министарство, надлежни Покрајински секретаријат или орган локалне самоуправе, Завод учествује у овом процесу представљајући студије заштите, као и у јавној расправи. Током 2018. године, у складу са новим законским решењима и с тим у вези измењеним подацима и документима, насталим након израде студија заштите, обављани су послови на обради нових података који су од значаја за проглашење заштићених подручја. Током 2018. године одржан је низ састанака са локалним самоуправама, корисницима простора, надлежним покрајинским органима и другим заинтересованим странама у циљу усаглашавања мера заштите и границе простора простора предвиђених за израду студија заштите у 2018. години.

Уодносу на студије заштите које су израђене претходних година, вршене су следеће активности:

Споменик природе „Стабло птерокарије у Сремским Карловцима“: дана 01.06.2018. године, у сали Општине Сремски Карловци, одржана презентација и јавна расправа, уз учешће представника Завода.

СРП „Пашњаци велике дропље“: Представници Завода пружили су стручну подршку Министарству заштите животне средине, у процесу проглашења СРП „Пашњаци велике дропље“, који је окончан доношењем уредбе о заштити Резервата у новембру 2018. године.

5.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР У ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

Табела 4. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатори	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број стручних надзора у заштићеним подручјима	42	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, уз подршку одсека за опште послове и информациони систем Завода, инспекцијска служба, управљачи
Број стручно-инспекцијских надзора у вези заштите строго заштићених и заштићених врста	17	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, инспекцијска служба
Број остварених сарадњи са управљачима	20	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, уз подршку групе за послове информационих система и картографије Завода, управљачи, корисници простора

Стручни надзор над стањем и спровођењем мера заштите у природним добрима и строго заштићеним и заштићеним врстама, као и стручна помоћ управљачима, представљају Законом утврђену делатност Завода.

5.1.2.1. СТРУЧНИ НАДЗОР, КОНТРОЛА СТАЊА И СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗАШТИТЕ У ПРИРОДНИМ ДОБРИМА И СТРУЧНА ПОМОЋ УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈОМ

- НП „Фрушка гора“ – Обављена су три стручна надзора, са циљем увида у рад хранилишта за птице и са циљем контроле и усклађивања пољопривредних активности, као стања травних станишта у поступку ревитализације и одржавања.
- СРП „Пашњаци велике дропље“ – Извршено је четири стручна надзора, са циљем контроле испаше, популације велике дропље (*Otis tarda*), праћења спонтаног обнављања травне вегетације и спречавања угрожавања гнежђења ћурликовца (*Burichinus oedicnemus*).
- СРП „Делиблатска пешчара“ - Реализована су четири стручна надзора на локалитету „Корн“, са циљем сагледавања активности на уклањању глога и одрживом пашарењу, рада хранилишта, увида у стање популације текунице (*Spermophilus citellus*), као и у циљу дефинисања и реализације мера на уклањању глога и других инвазивних врста.
- СРП „Обедска бара“ – Обављено је седам стручних надзора на великом броју локалитета у сарадњи са управљачем заштићеног подручја и повремено уз присуство инспекције, у вези ревитализације и одржавања осетљивих станишта, одрживог сточарства, управљања водним режимом, одрживог коришћења простора и ресурса, потреба локалног становништва, развоја едукације и рекреације, као и због праћења стања природних вредности у заштићеном подручју.
- СРП „Лудашко језеро“ – Пружена је стручна помоћ при изради Програма управљања рибарским подручјем, при спровођењу прописаних мера заштите за фауну риба, при планирању пројектних активности везаних за пројекат Interreg IPA-CBC HUSRB/1602/31/0075 под називом „Нови приступ у руралном етно- и екотуризму: развој капацитета и стручности“. Обављен је један стручни надзор приликом којег су издвојене деонице канала за процену стања у оквиру Interreg IPA пројекта, и то на подручју субјединице „Киваго“, као и на узводном делу истог мелиоративног канала који повезује Резерват са ПИО „Суботичка пешчара“.
- СРП „Селевењске пустаре“ – Обављена су два стручна надзора. Један поводом процене стања микростаништа пешчарске перунике (*Iris arenaria*) у Селевењској шуми и други приликом којег су издвојене деонице канала за процену стања у оквиру Interreg IPA пројекта, и то на подручју субјединица „Волујски пашњак“ и „Сточни пашњак“. Стручна помоћ Управљачу је пружена приликом планирања и извршења пројектних активности у оквиру IPA пројекта у којима је ЈП Палић-Лудаш партнер, од којих је за дато подручје најзначајнији Interreg IPA-CBC пројекат HUSRB/1602/12/0014 „Одрживо управљање воденим стаништима прекограничног слива језера Палић и Лудаш“, као и током планирања активности пројекта Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине „PROTECT“ у оквиру којег се вршило картирање и сузбијање инвазивних биљака на подручју Резервата.
- СРП „Ритови доњег Потисја“ - Обављена су два стручна надзора. Један ради обележавања спољњих граница дела Бачке стране Резервата, а други на основу пријаве упућене од управљача Установе „Резервати природе“ из Зрењанина и ВД „Шајкашка“ д.о.о. из Новог Сада (о бесправној сечи шуме на к.п. 10582/4 к.о. Жабалъ).
- СРП „Царска Бара“ – Стручни надзор је обављен над опожареним деловима Резервата. Пожар је захватио површину од 338,982 ха.
- СРП „Тителски брег“ - Путем теренских излазака и састанака, пружана је стручна помоћ управљачу за наставак започетих активности на ревитализацији станишта, санирању депонија код Вилова и Лока и постављање објеката за едукацију посетилаца (еко-учионица код Вилова и платформа за посматрање птица код Титела).
- СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ – Извршена су два стручна надзора. Један поводом сагледавања реализованих активности изведених супротно условима заштите природе на

санацији воденог станишта на локалитету Шлајз – Тиквара, и други у Дунавцу код Гардиноваца, над остацима некадашњег градилишта моста (стубови са бетонским ножицама, насути слој туцаника који је преградио Дунавац).

- СРП „Багремара“ – Обављен је стручни надзор над радовима предвиђеним „Програмом санације и ревитализације шумског станишта кукурјака (*Eranthis hyemalis*) у I степену заштите.
- СРП „Карађорђево“ - Обављен је стручни надзор на локалитетима Врањак и Гувниште због пријаве управљача заштићеног подручја - ВУ „Моровић“. Управљачу је пружена стручна помоћ око уређења едукативне стазе са пратећим садржајима и око израде Програма управљања.
- СРП „Краљевац“ - Пружана је стручна помоћ приликом израде планске документације (Програм управљања заштићеним подручјем за 2019. годину, Програм управљања рибарским подручјем за 2019. годину, План управљања за период 2020-2029. године, Програм управљања рибарским подручјем за период 2020-2029. године), планирања ревитализације и одржавања станишта текунице, уклањања алохтоних и инвазивних дрвенстих и жбунастих врста, селективног излова алохтоних и инвазивних врста риба, трасирања бицикличко-шетне стаза као и управљања делом заштићеног подручја који представља станиште строго заштићене врсте рибе мргуде (*Umbra krameri*).
- СРП „Окањ бара“ – Обављена су два стручна надзора један поводом пријаве о уништавању посетилачке инфраструктуре у оквиру визиторског центра и у вези кадровских промена у чуварској служби управљача, а други је реализован након избијања пожара у сланом језеру Окањ, као и у појасу трске око језера у режимима II и III степена заштите.
- ПИО „Суботичка пешчара“ – Обављена су два стручна надзора. Један због узурпирања вегетације неадекватним кошењем које је извршено без тражења услова Завода на простору режима заштите I степена и други поводом сузбијања инвазивних врста на подручју Крчевина, које је станиште пешчарског мразовца (*Colchicum arenaria*). Стручна помоћ Управљачу пружена је током планирања теренских и едукативних активности везаних за Interreg IPA Sr-HU пројекат „Заштита природе од инвазивних биљних врста“ (PROTECT).
- ПИО „Вршачке планине“ – Новом управљачу пружена је стручна помоћ при изради програма управљања заштићеним подручјем. Заштићено подручје је посећено три пута.
- ПИО „Караш–Нера“ - Реализован је један стручни надзор, са циљем помоћи Управљачу у дефинисању простора на којем ће се успостављати туристичка инфраструктура, уклањати инвазивно жбуње, чистити отпад, проводити одрживо пашарење.
- ЗС „Трсковача“ - Пружана је стручна помоћ управљачу у спровођењу пројекта ревитализације и санације барских станишта, израде Програма управљања заштићеним подручјем за 2019. годину и Програма управљања рибарским подручјем за 2019. годину, као и при спровођењу активности и мера заштите подручја кроз телефонске разговоре, електронску пошту и теренске изласке. Подручје је посећено четири пута.
- ПП „Русанда“ - Стручни надзор је обављен на основу пријаве од стране Пашњачког одбора села о нелегалним радовима на кат.парц.бр. 6858 К.О. Кумане.
- ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“ - Обављена су четири стручна надзора због бесправно изграђених молова, нарушавања морфологије терена и сече трске без или мимо услова заштите природе, као и са циљем ублажавања последица затрпавања гнезда пчеларица (*Megeps ariaster*). Стручна помоћ је пружана за планирање вршења селективног излова алохтоних и инвазивних рибљих врста, дефинисање водног режима у периоду мреста рибљих врста и сарадњи са корисницима простора (риболовци, водопривреда, рибњак, власници викенд кућица), за управљање водним режимом.

- ПП „Јегричка“ – Обављено је више теренски обилазака и састанак везаних за пројекат измуљивања Јегричке "Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области".
- ПП „Бегечка јама“ - Кроз састанке са управљачем, телефонске разговоре и електронску пошту, управљачу је пружана стручна помоћ при спровођењу активности и мера заштите подручја, као и на изради Програма управљања заштићеним подручјем и Програма управљања рибарским подручјем.
- ПП „Палић“ – Управљачу је пружена стручна помоћ при изради Програма управљања рибарским подручјем, при спровођењу прописаних мера заштите за фауну риба, помоћ приликом реализације пројекта „Заштита биодиверзитета језера Палић и језера Лудаш“ у склопу којег ће се извршити селективног излова пренамножене алохтоне и инвазивне врсте рибе сребрни караш (*Carassius gibelio*), помоћ на планирању подизања зеленог појаса уз обалу трећег и четвртог сектора језера Палић, као и у реализовању активности Управљача усмерених на измену постојећег водног режима језера Палић Лудаш. Обављен је један стручни надзор приликом којег је извршен обилазак зелене површине код базена, чији су стари храстови угрожени проширењем базена и изградњом паркинга. Циљ обиласка је био процена стања и припремање фото документације за дефинисање мера заштите дендролошких вредности подручја.
- ПП „Бачкотополске долине“ – Пружена је стручна помоћ при изради Програма управљања рибарским подручјем, при спровођењу прописаних мера заштите за фауну риба, као и поводом активности на Interreg IPA SeNSWET пројекту у виду организовања кратких састанака и стручне помоћи око административних обавеза. Стручни надзор је извршен са циљем заједничког обиласка терена са представником Управљача, ради провере стања пољских путева чије међе могу да служу за лоцирање мерних станица за аутоматске уређаје мерења квалитета воде.
- ПП „Камараш“ – Обављен је стручни надзор поводом процене могућности извлачења стабала инвазивних врста, без наношења штете постојећим вредним стаблима. Обилазак високе обале код Буцака као могућу локацију за подизање зеленог појаса. Помоћ Управљачу је пружена око организације радова сузбијања инвазивних дрвећа на простору старог парка.
- СП „Каменички парк“ – Обављен је један стручни надзор над радовима уређења пешачких стаза са пратећим мобилијаром и јавне (соларне) расвете на делу простора СП “Каменички парк“. Пружена је стручна помоћ управљачу приликом писања планова управљања и програма заштите.
- СП „Жупанијски парк у Зрењанину“ – Пружена је стручна помоћ управљачу приликом писања планова управљања и програма заштите.
- СП „Крупнолисна липа (*Tilia grandifolia*) у старом парку у Великом Средишту“ - обављен је стручни надзор над здравственим стањем стабла, са предлогом мера.
- СП „Парк у Бачкој Тополи“ – обављена су два стручна надзора. Један са циљем давања услова заштите природе за уклањање сувих стабала и грана око тениског терена, због констатованих додатних угрожавајућих фактора, а други стручни надзор је извршен поводом израде ПДР-а Блока 2 у Бачкој Тополи у којој се налази заштићени Парк и регионални еколошки коридор водотока Криваје, са циљем провере стања на терену уз граничну линију парцеле парка и стадиона, са посебним освртом на присуству дендролошких вредности. Стручна помоћ управљачу је пружана приликом израде ПДР-а Блока 2 у Бачкој Тополи у којој се налази заштићени парк, као и у изради пројектне документације изградње новог стадиона на месту постојећег.
- СП „Бели дуд у Белом блату“ - Пружена је стручна помоћ управљачу приликом писања планова управљања и програма заштите.

- СП „Храст лужњак (*Quercus robur* L.) у Зрењанину“ – Пружана је стручна помоћ управљачу приликом писања планова управљања и програма заштите.
- СП „Парк института у Сремској Каменици“ - Управљачу је пружена стручна помоћ приликом писања планова управљања и програма заштите.
- СП „Дунавски парк“ - Управљачу је пружена стручна помоћ приликом писања планова управљања и програма заштите.
- СП „Дрворед храстова код Бачког Петровог Села“ - обављен је један стручни надзор приликом санитарне резидбе.
- СП „Стабла храста лужњака на Палићу“ - обављен је стручни надзор приликом санитарне резидбе током које су уклоњене суве и болесне гране у крошњама стабала, а које су претиле да угрозе безбедност пролазника и корисника простора.
- СП „Парк дворца у Конаку“ – Стручни надзор је обављен приликом санитарне резидбе и уклањање подраста.
- СП „Футошки парк“ - Обављен је стручни надзор приликом извођење радова на санитарној сечи и замени осушених стабала. Пружана је стручна помоћ управљачу приликом писања планова управљања и програма заштите
- СП „Платан у Сремским Карловцима“ – Ивршен је стручни надзор приликом санитарне резидбе, односно извршено је уклањању сувих и болесних грана, као и делимична редукција крошње у циљу враћања симетричности и стабилности стабла.
- СП „Парк челаревског дворца“ – Обављен састанак са управљачем и представницима локалне самоуправе у вези даљег управљања заштићеног подручја; обилазак парка.
- Стручни надзор у оквиру годишњег мониторинга, на територији града Новог Сада, над СП „Јаворолисни платан у Новом Саду“, СП „Платан у дворишту школе Милош Црњански“ и СП „Амерички платан у Футогу“.
- Реализован је један стручни надзор на станиште строго заштићених врста, АПА126 ради предлога мера за отклањање штетних последица извршених радова и активности на станишту строго заштићених врста које се налази у оквиру подручја предвиђеног за заштиту као ПИО „Слатине средње Мостонге“.
- Стручни надзор реализован на станишту строго заштићених врста, бара Ведрик код села Сусек, са циљем ублажавања последица прокопавања канала и исушивања.
- Стручни надзор поводом утврђивања штете на регистрованом станишту заштићених и строго заштићених врста АЛИОЗБ, североисточно од насеља Иланца која је настала скидањем травног покривача. Утврђено је уништавање биљног покривача на површини од око 1,5 ha. Током обиласка терена ажурирани су подаци о типовима станишта датог подручја, а касније су прописане мере ревитализације оштећених површина.
- Стручни надзор ради утврђивања штете која је настала преоравањем ливадске вегетације деонице на регионалног еколошког коридора – водотока Чик. Поред утврђења узурпације коридора преоравањем, такође је утврђено уништавање суседног пашњака, дела еколошког коридора, изградњом вештачког језера непосредно уз водоток.

5.1.2.2. СТРУЧНО-ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР У ВЕЗИ ЗАШТИТЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА

Током 2018. године реализовано је више стручно-инспекцијских надзора у сарадњи са инспекторима за заштиту животне средине Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, а у

вези са убијањем, контролом промета, уништавањем станишта заштићених врста и незаконитог држања јединки дивљих врста:

- Стручно-инспекцијски надзор у Баноштору, где се налази објекат за држање мрких медведа, правног заступника Друштво за заштиту животиња и животне средине АРКА. Инспекцијски надзор је покренут захтевом Министарства заштите животне средине, у погледу држања примерака строго заштићене врсте мрког медведа (*Ursus arctos*).
- Стручно-инспекцијски надзори (два) на фарми заштићене дивље врсте - шумска корњача (*Testudo hermanni*), ЗР ЗОО ТРОПИКО, из Петроварадина.
- Стручно - инспекцијски надзор у Апатину по пријави да се јединка лабуда (*Cygnus sp.*) налази у заточеништву.
- Стручно - инспекцијски надзор у Банатском Карађорђевићу поводом пронађене јединке мишара (*Buteo buteo*) за коју се сумњало да је убијена из ватреног оружја.
- Стручно – инспекцијски надзор и детерминација сакупљених количина медицинске пијавице (*Hirudo verbana*) које ће се користити као матично легло за даљи узгој у узгајалишту у Купинову.
- Стручно-инспекцијски надзор на подручју к.о. Свилојево, општина Апатин, поводом пријаве налаза угинуле јединке строго заштићене врсте орла крсташа (*Aquila heliaca*).
- Стручно-инспекцијски надзор на подручју планираном за заштиту као Предео изузетних одлика „Потамишје“ у вези са пријавом налаза угинуле јединке строго заштићене врсте орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*).
- Стручно-инспекцијски надзор у Свилојеви, општина Апатин, поводом пријаве за незаконито држање живих и препарираних примерака строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња: дивље мачке (*Felis silvestris*), видре (*Lutra lutra*), кукавице (*Cuculus canorus*), копца (*Accipiter nisus*), зебе (*Fringilla coelebs*), дивље гуске (*Anser anser*), слепог миша (*Chiroptera sp.*), дрозда боровњака (*Turdus pilaris*), шумске шљуке (*Scolopax rusticola*), ласице (*Mustela nivalis*).
- Стручно-инспекцијски надзор у Свилојеви, општина Апатин, поводом пријаве налаза угинулих строго заштићених и заштићених врста: шакала (*Canis aureus*), белорепана (*Haliaeetus albicilla*), еје мочварице (*Circus aeruginosus*) и свраке (*Pica pica*).
- Стручно-инспекцијски надзор на станишту строго заштићених и заштићених врста „Колутски рибњак“ у вези са пријавом за уништавање станишта.
- Стручно-инспекцијски надзор поводом незаконитог држања три јединке заштићене врсте лабуда грпца (*Cygnus olor*) у Бочару, општина Нови Бечеј.
- Стручно-инспекцијски надзор на којем су одузета и враћена у природу два велика ронца (*Mergus merganser*).
- Стручно-инспекцијски надзор приликом којег су одузете и збринуте дивље гуске (*Anser anser*), које су противзаконито држане у заточеништву у насељу Бачки Виногради.

5.1.3. ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА И ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ПРИРОДЕ

Инвентаризација и праћење стања природе врши се, између осталог, кроз мониторинг (праћење стања) строго заштићених и заштићених врста и учешће у контроли коришћења и промета дивље флоре и фауне.

Табела 5. Број стручних надзора и стручних помоћи управљачима и корисницима.

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број извршених мониторинга строго заштићених и заштићених врста и станишта	15 тема 11 врста	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста, управљачи, корисници простора
Број стручно – инспекцијских надзора у вези контроле строго заштићених врста	11	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста уз подршку одсека за опште послове, инспекцијска служба
Број стручно – инспекцијских надзора у вези контроле промета дивље флоре и фауне	6	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста уз подршку одсека за опште послове, инспекцијска служба
Број стручно – инспекцијских надзора у вези контроле дивљих врста са CITES конвенције	7	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста уз подршку одсека за опште послове, инспекцијска служба
Број издатих мишљења за добијање дозволе за сакупљање из природе и узгој и процена приноса	46	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста

Током 2018. године сарадници Завода су узели учешћа у неколико међународних и националних програма праћења стања строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња и њихових станишта:

- 12.01.2018; Војводина, Фрушка гора – учешће у програму „Међународни цензус орлова“, који води мађарски партнер ММЕ. Представници Завода др Слободан Пузовић, мр Никола Стојнић и Марко Туцаков.
- 30.01.2018; Војводина, Мачва; IWC - зумски цензус птица водених станишта у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, на више локалитета у Војводини и Мачви; Представници Завода др Слободан Пузовић и мр Никола Стојнић и Марко Туцаков.
- 14.02.2018; СРП „Пашњаци велике дропље“; Мокрин; учешће у зимском цензусу популације велике дропље у организацији Удружења за заштиту велике дропље. Представници Завода мр Никола Стојнић и др Слободан Пузовић.

5.1.3.1. МОНИТОРИНГ И ЗАШТИТА ЗАШТИЋЕНИХ И СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА

Банатски божур (*Paeonia officinalis* L. subsp. *banatica*)

Мониторинг популације банатског божура, критично угрожене и строго заштићене врсте, спроводи се у континуитету од 1994. године. У СРП „Делиблатска пешчара“, на Фламунди, где је очувана једина популација ове ретке врсте у Србији, постављено је 17 сталних квадрата на станишту деградоване лужњакове шуме. У оквиру мониторинга стања популације прате се: бројност, узрасна структура, биометријске карактеристике и распоред јединки унутар две сталне групе и пресађене групе божура. Од 1996. године у три наврата су спроведене активне мере са уклањањем жбуња, а 2011. и 2012. године санитарна сеча и прореда у шумској састојини. Бројност популације је у протекле две деценије од једва 40 - так вегетативних јединки (јувенила) повећана на просечно 60 до 80 јединки. У протеклим

годинама, када су спроведене активне мере, јављало се и преко 100 јединки. У 2018. години бројност популације је умерено повећана у односу на претходну годину (са 76 на 89). Ово у односу на податке из 2016. године представља значајан пораст од 28 јединки. После неуспешних покушаја одгоја културе ткива и исклијавања у Институту за семенарство, Нови Сад и Институту за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Београд, нису спровођене активности на репродукцији, због угрожености популације. Након опоравка популације планира се реинтродукција ризома божура на његова природна станишта, за што су издвојене површине у светлим храстовим шумама на Делиблатској пешчари.

Кукурјак (*Eranthis hyemalis*)

Мониторинг популације кукурјака (*Eranthis hyemalis*), критично угрожене и строго заштићене врсте, спроводи се у континуитету од 1996. године, у шуми Багремара код Бачке Паланке (СРП „Багремара“). Неколико јединки (две групе) пренесено је у арборетум Завода, где се поред појавност цветања, од 2018. прате и климатски параметри. Врста је процветала 29.01.2018. године у арборетуму Завода. У зависности од температуре ваздуха током новембра, децембра и јануара месеца врста цвета у Резервату и арборетуму од 18.01 до 17. 03. Као рано пролећна поликарпна перена, кукурјак је добар индикатор локалних и глобалних климатских промена. Прикупљени подаци се сакупљају и обрађују у оквиру на међународном нивоу.

Проблем глобалног загревања се у великој мери разматра на глобалном нивоу, али проучавање ефеката глобалних промена на локалну (микро) климу је прилично занемарено. Сарадња између (PTE-GEL-HU = Laboratory for Teaching Science Experiments of the University of Pécs) и Завода усредсређена је на проучавање локалних ефеката глобалног загревања на две ране цветнице геофита: *Galanthus spp.* и *Eranthis hiemalis*. Пројекат има следеће главне компоненте: 1. ботанички део (студије укључених таксона); 2. микроклиматски део (температура и падавине укључених локација); 3. информатички део (заједничка обрада прикупљених података); 4. дидактички део (израда методологије дугорочног размишљања и експериментисања за школску децу и студенте). Циљеви пројекта су: генско-еколошка студија укључених биљних таксона (*Eranthus hyemalis* и *Galanthus cultivari*) са посебним освртом на њихову индикаторску улогу глобалних и локалних климатских промена; израда методологије дугорочног прикупљања и обраду података у трајним еколошким експериментима. Резултат су нова сазнања о локалним (микроклиматским) ефектима глобалног загревања и понашању испитиваних биљних таксона, као и координисано међународно прикупљање и on-line обрада биолошких и климатских података. У оквиру интернационалног климатског пројекта „Galanthus климатски пројекат 2015-2020“ („Cultivated Snowdrops and Climate Change 2015-2020“ („Galanthus Project 2020“)) који је Завод потписао са Педагошким факултетом из Печуја у арборетуму ПЗЗП је 2017. године засађено шест врста висибоба. Од тада се свакодневно прате микроклиматски параметри (температура ваздуха и земљишта, количина падавина, број снежних дана и др.) и бележи време цветања. Овакав оглед је постављен на још двадесет локалитета у Мађарској, Румунији, Словачкој, Словенији, Аустрији и Украјини, а циљ пројекта је да се кроз поређење добијених резултата открију последице глобалног загревања на локалном нивоу.

Панчићев пелен (*Artemisia pancicii*)

У протеклим годинама популација је била оштећена просецањем новог правца противпожарног пута на G-линији у Резервату. Свака активност на станишту у протеклом периоду је строго забрањена, осим чишћења жбуња, које се спроводи периодично, по потреби. Јединке се током текуће године нису појавиле, и поред предузетих мера на локалитету и детаљне претраге околине. Након ревитализације станишта могуће је вегетативно, односно репродуктивно обнављање јединки из семена.

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*) и слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)

Панонске слатине представљају посебан предео који обухвата низ хидролошки условљених типова станишта са карактеристичним азоналним типовима вегетације развијеним дуж градијената влажности и заслањености подлоге, односно у зависности од изражености микрорељефа, а који су

због присуства ретких и угрожених врста и подврста које овде имају ендемски или субендемски карактер у биогеографском смислу укључени у посебну биогеографску панонску целину (флористичка панонска провинција). Иако се убрајају у приоритетна НАТУРА2000 станишта, у селектована ЕМЕРАЛД станишта и за заштиту приоритетне типове станишта у Србији („Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување“, Сл. Гласник РС, бр. 35/2010) значајне површине панонских слатина у Србији се данас налазе ван граница постојећих заштићених подручја и стога се у оквиру задатака на успостављању НАТУРА 2000 мреже, односно попуњавања базе података за националну еколошку мрежу као предуслов издваја њихова валоризација са становишта присутних биодиверзитетски значајних врста и типова станишта. У том циљу су у оквиру предлога за мониторинг издвојене две строго заштићене флористички значајне врсте: јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) и слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum* Juratzka).

Праћење наведених врста је извршено картирањем и проценом бројности њихових популација на слатинским подручјима Бачке и представља наставак ранијих истраживања чији су главни циљеви: издвајање за заштиту приоритетних типова станишта као основе за успостављање мреже заштићених подручја у Србији и прикупљање савремених података о распрострањењу и популацијама предложених врста у складу са најновијим IUCN критеријумима за процену њиховог статуса угрожености.

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) је распрострањен на слатинама Бачке и Баната. Због специфичног водног режима заслањених станишта који је нарушен услед изградње мелиоративних канала, затим услед претеране испаше и гажења и атрактивности њених цветова, ова строго заштићена врста је данас ограничена на мали број локалитета у Подунављу и Банату (претежно дуж Тисе). Током 2018. године ова врста је утврђена на једном новом локалитету у околини Богојева и Српског Милетића.

Слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum* Juratzka) је панонска ендемска врста карактеристична за слане мочваре и забарене депресије (тзв. копове). Распрострањена је углавном на подручју северног и средњег Потисја Бачке и Баната. Током 2018. године ова врста није забележена ни на једном новом локалитету у оквиру истраживаних слатинских комплекса у Бачкој.

Панонски скакавац (*Acrida ungarica*)

Панонски скакавац (*Acrida ungarica*) је ендемит и насељава ливаде на песку и степска станишта. Слабо је прилагодљив на промене услова станишта, па поред фрагментације станишта, угрожавајуће факторе представљају и паљење вегетације, чиме се спаљују њихови развојни облици и уништавају биљке хранитељке. До сада је забележен на различитим ливадским стаништима са мање или више заслањеном подлогом у Специјалним резерватима природе „Царска бара“, „Слано Копово“, „Делиблатска пешчара“, „Горње Подунавље“, „Окањ бара“, „Пашњаци велике дропље“, „Засавица“, Парковима природе „Камараш“ и „Палић“, и Пределу изузетних одлика „Караш – Нера“. Забележен је и на просторима предвиђеним за стављање под заштиту „Кањишки јараши“, „Лесне долине реке Криваје“, „Моровићко - Босутске шуме“, „Римски шанац“, „Слатине долине Златице“, „Потамишје“ и ПИО „Слатине Средњег Баната“. Такође, у оквиру станишта еколошке мреже постоје подаци о присутности ове врсте унутар полигона Моноштор – Црна бара (ЧОК 08), Слатине код Јанковог моста (ЗРЕ 19), Мошоринске ливаде (ТИТ 05б и ТИТ 05ц), и Долина између Селеуша и Алибунара (АЛИ 05), Шимуђ (НБЧ 16), Буџак и Пактов (НБЧ 04), Црвене штале (НБЧ 10б), Слатине западно од Бочара (НБЧ 05а), Пашњак јужно од Новог Бечеја (НБЧ 24), Мужљанске слатине (ЗРЕ 15а) и Слатине источно од Арадца (ЗРЕ 16г). Током 2018. године популације панонског скакавца су забележене на три слатинска локалитета у оквиру подручја у поступку заштите ПИО „Слатине средње Мостонге“: слатина код Свилојева, слатина код Пешчаног брежуљка и горња слатина код Милетића. Ово су први налази врсте у Бачкој током вишегодишњих истраживања Покрајинског завода за заштиту природе. Примећена је изузетно велика бројност адулта током септембра на локалитетима где је извршено машинско кошење. На овај начин су примерци приморани да прибежиште траже у околној очуваној вегетацији, што је олакшало пребројавање, мада кошење представља фактор угрожавања уколико се покоси читава површина под травном вегетацијом. С обзиром да су ови локалитети окружени обрадивим

површинама, које не представљају заменско станиште за ову строго заштићену врсту, кошење се мора вршити просторно и временски ограничено, што је и предвиђено мерама заштите у студији заштите. Истраживања на простору Бачке је неопходно наставити. За очување панонског скакавца неопходно је, поред успостављања заштите станишта, обезбедити еколошке коридоре блиске природним стаништима, како би се повезале одвојене популације.

Мониторинг строго заштићених и заштићених дивљих врста риба на територији АП Војводине

Теренским истраживањима и кроз анкете са корисницима простора, вршено је праћење присуства строго заштићених и заштићених врста риба. Подручја истраживања су обухватала како заштићена подручја, тако и водена и влажна станишта на територији АП Војводина, која нису обухваћена неким видом заштите. У склопу истраживања извршена је квалитативна анализа фауне риба. Посебно значајни подаци добијени мониторингом односе се на строго заштићене врсте: гавчицу (*Rhodeus sericeus*), вијуна (*Cobitis elongatoides*), бугарског вијуна (*Sabanejewia bulgarica*) и речног рака (*Astacus astacus*). Забележене су и заштићене врсте: штука (*Esox lucius*), деверика (*Abramis brama*), мрена (*Barbus barbus*), буцов (*Leuciscus aspius*), јаз (*Leuciscus idus*), шаран (*Cyprinus carpio*), плотица (*Rutilus virgo*), клен (*Squalius cephalus*), смуђ (*Sander lucioperca*), греч (*Perca fluviatilis*) и сом (*Silurus glanis*).

Мргуда (*Umbra krameri*)

Мргуда (*Umbra krameri*) у Србији има статус строго заштићене дивље врсте. На основу IUCN Црвене листе угрожених врста (engl. Red List of Threatened Species) има статус рањиве врсте - Vulnerable A2c. На националном нивоу има статус критично угрожене врсте (CR) и налази се у непосредној пасности од ишчезавања. Током 2018. године у склопу планираног мониторинга ове врсте, вршена су теренска истраживања у циљу утврђивања нових станишта ове врсте на територији АП Војводина (подручје детаљне каналске мреже Хидросистема ДТД уз некадашњи ток Мостонге). На истраживаним подручјима није утврђено присуство ове врсте.

Састав херпетофауне у еколошкој мрежи Војводине:

Херпетофауну Војводине чини укупно 16 врста водоземаца (Amphibia), као и 17 врста из класе гмизаваца, од којих су две алохтоне за простор Војводине (Reptilia).

Од овог броја присутних врста водоземаца на територији АП Војводине, 13 врста је строго заштићено, а 3 врсте су заштићене (Правилник о проглашењу и заштити стого заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16). По регионима, највећи број врста водоземаца регистрован је у Банату (16), у Срему 13 и у Бачкој 11. Од 16 врста које насељавају простор Војводине, балкански ендемит је *Pelobates syriacus* (сиријска чешњарка), а балкански субендемит је *Triturus dobrogicus* (подунавски мрмољак).

Из класе гмизаваца 12 врста је строго заштићено, 2 су заштићене, а 3 врсте нису заштићене домаћом легислативом (Правилник о проглашењу и заштити стого заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС”, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16). По регионима, највећи број врста гмизаваца регистрован је у Банату (16), у Срему 15 и у Бачкој 14. Од 17 врста које насељавају простор Војводине, балкански ендемит је *Vipera ammodytes* (поскок), а балкански субендемита су *Podarcis tauricus* (степски гуштер) и *Ablepharus kitaibelii* (кратконоги гуштер).

Циљ овог пројекта је да се бележењем присутних врста и њиховог бројности, прати и квалитет самих станишта, а по потреби да се одреде мере које ће унапредити стање станишта, смањити присутне негативне утицаје и побољшати састав и бројност врста и јединки херпетофауне. У току 2018. године настављен пројекат праћења састава херпетофауне на следећим локалитетима и у њиховом окружењу: Слатине средње Мостонге, Слатине доње Мостонге, Дунавски ритови и аде на потезу од Нештина до Лединаца, Обедска бара и Засавица. Највише су обилажена водена и влажна станишта која погодују водоземцима и мањем броју врста из класе гмизаваца.

Врсте забележене на локалитетима који се интензивније обилазе у последње две године су:

Слатине средње Мостонге: водоземци: мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), подунавски мрмољак (*Triturus dobrogicus*), крекетуша (*Hyla arborea*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), обична крастача (*Bufo bufo*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), обична чешњарка (*Pelobates fuscus*), шумска жаба (*Rana dalmatina*), зелена жаба (*Pelophylax kl. esculentus*), мала зелена жаба (*Pelophylax lessonae*) и велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*). Од гмизаваца су забележене следеће врсте: барска корњача (*Emys orbicularis*), слепић (*Anguis fragilis*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*), зидни гуштер (*Podarcis muralis*), смукуља (*Coronella austriaca*), Ескулапов смук (*Zamenis longissimus*), белоушка (*Natrix natrix*) и рибарица (*Natrix tessellata*).

Слатине доње Мостонге: водоземци: мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), крекетуша (*Hyla arborea*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), зелена жаба (*Pelophylax kl. esculentus*), мала зелена жаба (*Pelophylax lessonae*) и велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*). Од гмизаваца су забележене следеће врсте: барска корњача (*Emys orbicularis*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*), зидни гуштер (*Podarcis muralis*), белоушка (*Natrix natrix*) и рибарица (*Natrix tessellata*).

Дунавски ритови и аде на потезу од Нештина до Лединача: водоземци: мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), подунавски мрмољак (*Triturus dobrogicus*), крекетуша (*Hyla arborea*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), обична крастача (*Bufo bufo*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), обична чешњарка (*Pelobates fuscus*), шумска жаба (*Rana dalmatina*), зелена жаба (*Pelophylax kl. esculentus*), мала зелена жаба (*Pelophylax lessonae*) и велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*). Од гмизаваца су забележене следеће врсте: барска корњача (*Emys orbicularis*), слепић (*Anguis fragilis*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*), зидни гуштер (*Podarcis muralis*), смукуља (*Coronella austriaca*), Ескулапов смук (*Zamenis longissimus*), белоушка (*Natrix natrix*) и рибарица (*Natrix tessellata*).

Као и претходних година и у 2018. је настављен опадајући тренд у бројности јединки из класе водоземаца и класе гмизаваца на обилаженим локалитетима, што је тренд који се јавља како у нашој земљи, тако и у региону. Свакако један од главних узрока опадајућег тренда у бројности врста и јединки из класе водоземаца у Војводини јесте неповољни водни режим, потпомогнут водопривредним радовима и захватима. Водопривредни захвати, ако нису засновани на екосистемском приступу, могу у веома кратком периоду довести до сужавања животног простора многих врста испод биолошког минимума, па и до потпуног девастирања станишта на већим просторима.

Велика дропља (*Otis tarda*)

Велика дропља (*Otis tarda*) је глобално угрожена врста, чија се популација у Србији процењује на око 15 јединки. Праћење велике дропље вршено је у СРП „Пашњаци велике дропље“ и околини. Значајан део мониторинга реализовала је чуварска служба Управљача, ЛУ „Перјаница“. Карактеристика стања популације за 2018. годину је одсуство полно зрелог мужјака, што је условило бројне разлике у просторној и временској дистрибуцији.

За разлику од претходних година, а слично као 2017. године, велике дропље су се на зимовалиштима ван Резервата, задржале до почетка априла. Почетком априла су се у већој групи од 9 јединки задржавале на рубу Резервата. Иако је шепурење и ове године изостало, током маја и јуна забележено је гнежђење четири женке. Ова појава указује на могућност да ове женке током периода шепурења одлећу до шепурилишта на Чанади пусти у Мађарској. Од наведена четири легла, једно је било у њиви, једно на парлогу, а два на травним стаништима. Сва ова легла су пропала као последица предаторских активности. Наведен податак потврђује хитност изградње заштитне ограде планиране пројектом RannonSteppes, која треба да смањи предаторски притисак.

Напуштање Резервата и одлазак на Вајлерку, иначе карактеристично за крај септембра, започело је већ у августу, да би до септембра све јединке већ биле у Вајлерци. Велике дропље су током зиме редовно боравиле на Вајлерци, за разлику од протекле зиме, без дуготрајнијих напуштања овог локалитета.

Крсташ (*Aljuila heliaca*)

Крсташ је глобално угрожена врста. Једино познато гнездилиште ове врсте налази се у северном Банату, СРП „Пашњаци велике дропље“. Мониторинг је спровођен током целе године, претежно у северном Банату, али и на Фрушкој гори, Сланом копову и Делиблатској пешчари.

Опсежним истраживањима и прегледом терена, вршеним током целе године, није констатовано присуство крсташа на Фрушкој гори.

Мониторинг гнездилишта крсташа у северном Банату започео је у јануару, у оквиру међународне активности Панонског пописа орлова. Тада је забележено присуство једне територијалне јединке у ширем подручју гнежђења. Након прошлогодишњег обрушавања стабла са гнездом, ове године је направљено ново гнездо, око 4km северно, у којем је и започето гнежђење. Све време гнежђења било је организовано свакодневно чување гнезда од стране Друштва за заштиту и проучавање птица Србије. Провером гнездеће територије током пролећа, утврђено је да се у овом гнезду налази један младунац, који је у јулу успешно излетео из гнезда. Активности на заштити овог гнезда су током 2018. биле усмерене на контролу и усклађивање људских активности, у циљу спречавања узнемиравања орлова, будући да је ово гнездо окружено приватним парцелама на којима је у великом обиму вршено кошење. Околина гнезда је током јесени истражена и покупљени су остаци плена у циљу анализе исхране. И даље је доминантни плен гачац (*Corvus frugilegus*), али нађени су и текуница (*Spermophilus citellus*), сива чапља (*Ardea cinerea*), зец (*Lepus europaeus*), голуб (*Columba sp.*), гуштер (*Lacerta sp.*) и миш (*Mus sp.*).

Почетком маја један млад крсташ (*Aquila heliaca*), старости око 4 године, забележен је у оквиру ИВА (значајног подручја за птице) „Пашњаци велике дропље“. Крајем маја је један млад крсташ (*Aquila heliaca*) забележен у близини Чоке. Такође, један млад крсташ, старости 3-4 године боравио је око месец дана током касног лета на локалитету „Јарош“ у СРП „Пашњаци велике дропље. Ова три налаза иначе веома ретке врсте код нас, указују на могућност ширења ареала крсташа у северном Банату.

Степски соко (*Falco cherrug*)

Током 2018. године вршено је праћење распрострањења и бројности степског сокола (*Falco cherrug*) на територији Војводине. Прегледани су неки од локалитета где су позната гнездилишта врсте из ранијих периода. Осим праћења присуства птица на терену, вршен је обилазак дела раније постављених дрвених и алуминијумских кутија за гнежђење на високонапонским далеководима, у сарадњи са Електромрежом Србије и Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије. Широм Војводине постављено је укупно 30 алуминијумских кутија и 100 дрвених платформи, у периоду 2007-2017. Уз финансирање од стране Завода, израђено је још 16 нових алуминијумских кутија, које је потребно на терену поставити у наредном периоду. Током 2018. укупно је забележено 8 локалитета са присуством степског сокола у репродуктивном периоду, највише у јужном и северном Банату, као и на југу и северу Бачке. У Срему птице нису бележене. Један пар се угнездио у новопостављену алуминијумску кутију на високонапонском далеководу, а још један пар је забележен на гнежђењу на далеководу у гнезду гаврана (*Corvus corax*), у близини постављене дрвене кутије.

Текуница (*Spermophilus citellus*)

Текуница (*Spermophilus citellus*) је глодар који насељава централну и југоисточну Европу. Ареал распрострањења ове врсте је у значајној мери редукован и фрагментисан. Текуница је типичан становник степских и слатинских ливада и пашњака. Представља ендемску врсту за централну и југоисточну Европу. Као глобално угрожена, налази се на Црвеној листи света. Према IUCN категоризацији води се као рањива (VU). Иако текуница још увек опстаје у нашој земљи, и код нас је једна од најугроженијих врста и строго је заштићена. Од некада бројних популација ове врсте, данас су опстале малобројне које су међусобно изоловане и у директној опасности од нестајања. Најбројније популације текуница задржале су се на простору Војводине, на степским и слатинским пашњацима. Најважније разлог нестајања ове врсте је преоравање травних станишта и зарастање пашњака услед недостатка испаше.

У циљу заштите преосталих станишта и опстанка ове врсте, врши се евидентирање и картирање локалитета као и праћење стања и попуњавање базе података новим подацима на којима текуница још увек опстаје. У 2018. години, обиђени су локалитети у Делиблатској пешчари, На Фрушкој гори, код Тителског брега, код Падине, код Банатског Аранђелова и Мокрина. Корн: Током 10.08.2018. забележено 9 јединки око обора за овце и виђено више улазних рупа у земљу. Воловска паша: Током 1.11.2018. виђено укупно 30 улазних рупа у земљу, а јединке нису виђене, а већи део локалитета је претходно био опожарен. У јесен је 13 улазних рупа нађено на северозападном делу пашњака према осматрачници за хранилиште. Пашњаци код Лока: Током 16.06.2018. на источном делу пашњака код Лока уз ђерам забележено 45 јединки. Током 17.07.2018. на кошеном делу травног станишта ка Вилови виђене 3 јединке. Током 10.08.2018. на пашњаку код Лока виђено 40 јединки и 3 јединке на кошеном делу ка Вилови. Током 17.07.2018. на кошеном делу травног станишта ка Вилови виђене 3 јединке. Долина-Алаш код Падине: Током 9.03.2018. јединке нису биле активне на површини, а на терену набројано укупно 60 улазних рупа у земљу, највише су северном и централном делу долине. Током 24.07.2018. укупно 18 јединки виђено у горњем и средњем делу долине, до руба стрелишта, као и око 20 улазних рупа у земљу. Јарош код Мокрина: Током летњих месеци виђена на два места појединачно на Јарошу. Током 19.07.2018. нађене две улазне рупе у земљу на пашњаку ближе Мокрину, изван заштићеног подручја. Локалитет Сигет је посећен једном, током маја месеца и тада је регистрована једна јединка. На пашњаку код Мале Ремете нису забележене јединке текунице, али је уочено 5 улазних рупа у земљи, све у горњем делу пашњака код старог бетонског корита за појење стоке. На Нерадинским пашњацима, током четири теренска изласка, забележен је највећи број текуница. У априлу су осматрањем из тачке забележене 32 јединке, а током маја у два теренска изласка и једним у новембру месецу, виђена је по једна јединка. За очување текунице и успостављања заштите њених станишта, неопходно је подстицати екстензивно сточарство и спречавати промену намене и преоравање пашњачких површина. Формирање еколошких коридора блиских природним стаништима у циљу повезивања изолованих популација текунице представља, такође, веома важну меру заштите ове крајње угрожене врсте на простору Војводине.

Мониторинг низијских шума

Током 2018. мониторинг низијских шума је обухватио два задатка: мониторинг фауне птица у шумским резерватима унутар еколошки значајног подручја „Босутске шуме“ и мониторинг утицаја традиционалног жировања свиња на вегетацију тог подручја.

Мониторинг фауне шумских птица реализован је 28.03.2018. у старим „шумским резерватима“ на подручју Босутских шума. Рађени су километарски трансекти са обухватом површине од 10 ha по трансекту. Забележено је следеће стање у односу на број врста и присутних територија: Винична: 22 врсте птица, 55 територија; Мајзецова башта: 20 врста птица, 75 територија; Варош: 15 врста птица, 54 територије; Рађеновци: 25 врста птица, 96 територија; Рашковица: 7 врста птица, 18 територија. Посебно треба истаћи проналазак активног гнезда црне роде (*Ciconia nigra*) у Рађеновцима и Вароши, као и ново активно гнездо белорепана (*Haliaeetus albicilla*) у Винични. Значајно је присуство гнездећих парова сиве жуње (*Picus canus*) у Винични и Рађеновцима; црне жуње (*Dryocopus martius*) у Мајзецевој башти, Рашковици, Вароши и Рађеновцима; малог детлића (*Dryobates minor*) у Вароши и Рађеновцима. У свим заштићеним старим шумама забележена је значајна бројност средњег детлића (*Leopicus medius*). Само на локалитету Винична забележено је певање више парова цара (*Troglodytes troglodytes*).

Мониторинг утицаја традиционалног жировања свиња на вегетацију Босутских шума реализован је током вегетационог периода. Традиционални узгој свиња у шуми, заснован на исхрани жиром, шумским биљкама и другим плодовима шуме, институционализован је у пракси познатој као „жировање“. На простору Паноније жировање свиња познато је као делатност још из доба Римске империје. Значај традиционалног свињарства у обликовању предела и станишта није истражен, иако су низијске храстове шуме Европе „жироване“ током више хиљада година. Ова пракса је током последњих неколико деценија у Европи готово изумрла. Босутске шуме, као еколошки значајно подручје Еколошке мреже, јединствене су у Европи јер се у њима овај вид традиционалног коришћења

шума и даље примењује, у континуитету. Мониторинг је реализован у сарадњи са Истраживачком станицом Мађарске академије наука. Методом узорка су обухваћене 63 огледне површине унутар шума лужњака, граба и јасена које се јављају у мозаику са влажним стаништима. Површине се налазе под различитим интензитетом пашарења, сврстаним у 7 категорија. У категорији „Резерват“ налазе се шумски резервати у којима нема домаћих свиња (искључен утицај), затим са повећањем интензитета пашарења (жировања), идући ка последњој категорији (свињски обори). У циљу утврђивања могуће нитрификације, бележено је присуство индикаторских врста биљака.

Мониторингом је висок интензитет дистурбације станишта утврђен само на малим површинама. Најчешће су то каљужишта и локве делимично засенчене шумским застором у близини свињских обора. Интересантно је да су на овим микро-локацијама, већим делом изрованим и са вегетацијом у виду крпа, као и стаништима са средњим интензитетом испаше, пронађене веома ретке биљне врсте од националног и међународног значаја: *Marsilea quadrifolia*, *Hottonia palustris*, *Ludvigia palustris*, *Lindernia sp*, *Elatine sp*. Изостанак ових врста са станишта истог типа на којима нема жировања свиња, указује на везу између традиционалног коришћења простора и очувања веома ретких биљака, односно њихову зависност од постојећег система коришћења и дистурбације станишта.

Као индикатор деградације станишта нитрификацијом, извршена је анализа појаве нитрофилних врста за наведених 7 категорија. Учесталост нитрофилних коровских врста је прилично ниска чак и у шумама са интензивном испашом свиња. Поједине нитрофилне врсте могу бити доминантне само у тренутно или до недавно интензивно жированим шумама, практично унутар свињских обора и на местима где свињари остављају допунску храну (кукуруз). Потенцијал спонтане обнове врста из спрата дрвећа утврђен је према саставу у спрату регенерације (спрат жбуња). Резултати истраживања указују да у њему готово искључиво опстају само врсте које не трпе плављење, са доминацијом граба. Интересантна је несупешна регенерација лужњака у шумским резерватима, односно без интервенције човека. Овакав састав дрвенастих врста указује на значајне промене у еколошким приликама и смену градитељских врста дрвећа у посматраном типу шуме (нестанак лужњака као кључне врсте), у условима изостанка одговарајућег газдовања шумама и мера активне заштите.

Мониторинг влажних станишта СРП „Обедска бара“

Током 2018. праћен је састав фауне птица на влажним ливадама и пашњацима, ревитализованих површина у оквиру СРП „Обедска бара“, на девет локалитета и на укупној површини од 300 ha. Забележено је 40 врста птица које су се задржавале на тим локалитетима, које су на њима сакупљале храну и одмарале се или су се ту гнездиле. Највише је било представника из групе чапљи и шљукарица, а затим и птица певачица. Значајне врсте које су користиле наведена станишта су биле ражањ (*Plegadis falcinellus*), кашичар (*Platalea leucorodia*), мали вранац (*Microcarbo pygmaeus*), црна луња (*Milvus migrans*) и црна рода (*Ciconia nigra*). Локалитете су редовно надлетале птице грабљивице, посебно белорепан (*Haliaeetus albicilla*), еја мочварица (*Circus aeruginosus*) и соко ластавичар (*Falco subbuteo*). Посебно је значајно појављивање орла кликташа (*Aquila pomarina*) изнад Купинских греда и Чењина, што сугерише да се један пар населио на том простору. Највећи број јединки у једном дану забележен на праћеним локалитетима износио је преко 310. Мешовита колонија чапљи и вранаца праћена је у средишњем делу Потковице. Током 2018, после више деценија, преместила се источно од Ћупријица окна и постала знатно развученија (дугачка 700 m). У колонији је по први пут забележено свих 11 врста чапљи и вранаца који насељавају Европу. Мужјак чапље говедарке (*Bubulcus ibis*) виђен је у колонији 23.04.2018. и питање је да ли је било гнезђења, јер касније није више бележен. То је прво појављивање врсте на Обедској бари након више од 130 година. У колонији се сигурно гнездило укупно 10 врста чапљи и вранаца, са око 1200-1300 гнездећих парова. Посебно се по бројности издвајао гак (*Nycticorax nycticorax*) са 450-500 парова, затим мали вранац (*Microcarbo pygmaeus*) са 280-320 парова, мала бела чапља (*Egretta garzetta*) са 250-270 парова и жута чапља (*Ardeola ralloides*) са 60-80 парова. Значајно је напоменути да су се и 2018. на Обедској бари гнездила 4 пара ражња (*Plegadis falcinellus*) и 6-8 парова кашичара (*Platalea leucorodia*). Црвена чапља (*Ardea purpurea*) се гнездила изоловано од главне колоније у бројности од 5-7 парова, док је сиве чапље (*Ardea cinerea*) било 50-60 парова. Велике беле чапље (*Egretta alba*) било је 32-35 парова, а великог вранца (*Phalacrocorax carbo*) 25 парова. У мају

2018. по први пут на Обедској бари је коришћена беспилотна навођена летелица за мониторинг колоније, уз сарадњу са управљачем ЈП „Војводинашуме“. Посебно треба истаћи концентрацију птица на поплављеним стаништима у Јасенској уз бару Кривају и на локалитетима Адица и Дреновац испод Купинова, где су током марта, априла и маја виђана велика јата шљукарица и чапљи, укључујући чак 216 јединки спрудника убојице (*Calidris pugnax*) и 110 јединки шумског спрудника (*Tringa glareola*), као и 4 јединке сабљарке (*Recurvirostra avosetta*). На Обедској бари се у 2018. гнездо чак 85-110 парова вивка (*Vanellus vanellus*), што је вишеструко више него било које године у последњих четири деценије. Било је присутно и 5-6 парова властелице (*Himantopus himantopus*), што у том броју такође није забележено у последњих пола века. После више од 50 година, почетком марта је посматран пар сивих гуска (*Anser anser*), али касније није бележен. Изузетном повећању присуства птица водених станишта на влажним стаништима Обедске баре у 2018. допринеле су пре свега активне мере ревитализације станишта, повољан водни режим и чишћење старог рибњака код Обрежа за потребе успостављања туристичког центра „Екобара Лука“. Изузетно позитиван утицај је имало одрживо сточарство на више локалитета, при чему су краве посебно допринеле очувању ревитализованих травних станишта и плитких бара.

Мониторинг остатака станишта Панонске шумо-степе

Панонска шумо-степа је станишни тип који је настао под утицајем специфичних климатских и педолошких особина Панонског региона. Обухвата биљне заједнице које се развијају на различитим супстратима: на дубоко заслањеним земљиштима, на песку и на лесу. На лесним платоима и терасама се јавља у облику заједнице *Aceri tatarico-Quercetum*, у облику светле храстове шуме на чијим чистинама и рубовима расту степске и ливадско-степске врсте. Толерантније врсте ових заједница формирају секундарну жбунасту заједницу *Pruno spinosae-Crataegetum*. Ова шипражја су богата врстама и настају обнављањем дрвенасте вегетације по пашњацима или травним међама.

Због изузетно високог производног потенцијала чернозема насталог под степским заједницама, ове површине су скоро у целини претворене у оранице, а са њима су уништене и састојине храстових шума *Aceri tatarico-Quercetum*, нарочито у низијским деловима Панонског региона. Укупна површина остатака овог станишног типа у Мађарској је процењена на свега 100 ха, а скоро половина регистрованих остатака је угрожена ширењем инвазивних врста.

Као један од најређих станишних типова у Европи, Панонска шумо-степа се налази на списку станишта приоритетних за заштиту Директиве о стаништима (Habitats Directive, 92/43/ЕЕС) Европске уније, при чему подручја на којима се јавља представљају потенцијалне делове еколошке мреже “Natura 2000”. Станишни тип је заштићен у Србији Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС“, бр. 35/2010).

Потрага са остацима овог станишног типа и процена стања идентификованих фрагмената током 2018. године се одвијала на простору између Вршачких планина и Делиблатске пешчаре, са циљем дефинисања постојећих или потенцијалних еколошких коридора између заштићених подручја. Очувана шумо-степска станишта су присутна на јужном делу СРП „Делиблатска пешчара“, а остаци секундарних шумо-степских заједница су откривени по подножју Вршачких планина, између осталих и у долинама привремених водотокова који повезују шумски комплекс Вршачког брега са подручјем Малог рита. Узимајући у обзир комасацију која се одвија на подручју општине Вршац, издвајање просторних целина са остацима исконске вегетације је било предуслов за очување постојећих еколошких веза предметног подручја. Обиласци терена су се одвијали у летњем периоду, на подручјима катастарских општина Улма, Избиште и Влајковац. Поред сакупљања флористичких података, извршена је процена стања широких међа са жбунастом вегетацијом, као и свих шумарака и групација дрвећа.

Резултати указују на потпуно уништавање шумске вегетације истраживаног подручја, иако неки топоними (Врбара, Брешће) указују на некадашње постојање природних шума или шумарака. Архивске топографске карте размере 1:28.000 и 1:25.000 већ од 1760-их година показују недостатак

шумске вегетације. Нема података о живицама, које нису биле забележене на картама тих размера. Пољозаштитни појасеви су присутни само по насипима канала ДТД, у облику сађених монокултура страних врста. Мале групације старих храстова су опстале поред прометних асфалтних путева, на свега два локалитета.

Високо зеленило ван насеља се јавља у облику сађене парк-шуме у којој доминирају стране врсте и неколико ремизе за дивљач. Површине ових ремиза су мале (0,04-0,2 ha), а од дрвенастих врста због учестале крађе дрвета садрже само млада стабла бреста (*Ulmus minor*). У њима доминирају жбунасте врсте и јасно препознатљиве остатке степских и ливадских заједница. Већином показују знакове оштећења од ватре и на тим локацијама се уочава ширење купине на рачун флористичко разноврсног рубног дела (екотона). Због недостатка кошења и испаше, све је чешћа појава да се „одржавање“ травних површина врши паљењем. Због неадекватне примене ватре, редовно паљење води до уништавања екотона шибљака и узрокује оштећење и одумирање бусенастих трава у травним заједницама.

Највећа флористичка разноврсност жбунастих и дрвенастих врста је уочена у живицама које се пружају по травним међама широких атарских путева. Еколошки значајни остаци секундарне шумо-степе су забележени на 6 локалитета. Од дрвенастих врста су присутне младе јединке бреста (*Ulmus minor*). Од инвазивних врста најучесталија је трњина (*Prunus spinosa*), а у мањем броју су присутни глог (*Crataegus monogyna*), дивља ружа (*Rosa canina*) и калина (*Ligustrum vulgare*). У најбогатијим шибљацима забележени су и *Rhamnus catharticus* и *Euonymus europaeus*. На деградованим локацијама била је присутна нитрофилна зова (*Sambucus nigra*), а на нижим, влажнијим теренима свиб (*Cornus sanguinea*). Инвазивне врсте у овом подручју су углавном ограничене на околине насеља, а у атару се јављају само појединачни примерци. Од дрвенастих инвазивних врста најчешће се јављају дуд (*Morus alba*) и амерички копривић (*Celtis occidentalis*), а од зељастих дивљи дуван (*Asclepias syriaca*). Травна вегетација испитиваних међа представља остатак исконске вегетације, о чему сведоче типичне траве (*Festuca rupicola*, *Bromus inermis*, *Melica transsylvanica*) и друге врсте (*Fragaria viridis*, *Euphorbia pannonica*, *Asparagus officinalis*, *Linaria genistifolia*, *Salvia nemorosa*, *Thymus pannonicus*, *Linum austriacum*) степских станишта.

5.1.3.2. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

У оквиру праћења сакупљања и промета дивљих биљних и животињских врста у складу са чланом 14. став 2. Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Службени гласник РС”, број 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/2018-други закон), дана 18.01.2018. године у Заводу за заштиту природе Србије је одржан састанак поводом формирања предлога континентата и количине заштићених врста које ће се сакупљати и стављати у промет у 2018. години. Састанак је сазвао Завод за заштиту природе Србије који предлаже Министарству заштите животне средине количине заштићених врста које ће се сакупљати и стављати у промет у 2018. години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста. У раду састанка учествовали су стручњаци Завода за заштиту природе Србије, Покрајинског завода за заштиту природе, Института „Др. Јосиф Панчић“ и Пољопривредног факултета у Београду. На састанку је разматрано коришћење врста током 2018. године, а које се налазе под контролом сакупљања и промета. Стање показује да су се врсте сакупљале у далеко мањим количинама од предвиђених квота за ту годину. Разлози за то су вишеструки и сложени, почевши од временских услова у току године због којих су сакупљене мање количине, преко финансијских тешкоћа привредних субјеката. Овај тренд из претходне године упућује на тражење (нових, бољих) решења за следеће године.

Када је реч о дивљој фауни под контролом промета и сакупљања, сагледани су недостатци у праћењу популације жаба у АП Војводини, где се интензивно сакупљала последње деценије и довела популацију у стање стагнирања јер су остали углавном мали и млади примерци који нису зрели за размножавање. Квоте су у 2018. године остављене на истом нивоу као прошлогодишње са забранама за врсте на истим територијама сакупљања.

Све три врсте пужа су сакупљене у количинама предложених квота. Забрана за сакупљања ових врста је и у овој години била иста као и прошле године на истим територијама. Фарма пужева у Руском Селу у 2018. години није подносила захтев за процену приноса виноградарског пужа (*Helix pomatia*).

Корњача је под забраном сакупљања на целој територији Србије и тако је остало и у 2018. години.

Медицинска пијавица (*Hirudo medicinalis*) је на листи као врста са великом популацијом у Србији. Последњих година дошло се до сазнања да је ова врста у далеко мањој популационој бројности од врсте *Hirudo verbana* која није на листи. Став је да пијавица и ове године буде у потпуној забрани сакупљања на целој територији Србије. Могућност за фармерски узгој пијавице представља решење за прометовање овом врстом док се не створе услови за сакупљање из природе. У току прошле године формирана су два узгајалишта за пијавице. У оквиру контроле коришћења и промета дивље флоре и фауне, дана 19.10.2018. године извршен је Стручни надзор и детерминација сакупљених количина пијавице (*Hirudo verbana*) које ће се користити као матично легло за даљи узгој у узгајалишту у Купинову.

Гљиве које су на Уредби су сакупљене у мањој количини од одобрене. Укупно стање сакупљања гљива је исто као и претходних година са осцилацијама које су везане за временске услове. Ова грана сакупљачке привреде је стабилна са сталним привредним субјектима који имају чврсте уговоре за извоз, осим у делу који се односи на сакупљање и промет тартуфа. Све три врсте лишајева су остале са истим квотама и за ову годину.

Проблем илегалног сакупљања тартуфа је присутан од стављања те врсте на листу, посебно белог тартуфа који на тржишту има високу цену. Разлог је накнада која се уплаћује у Буџет Србије. Наиме прописана накнада није пропорционална цени на терену. Тартуф је берзанска роба и сваке године има другу вредност у зависности од понуде и других економских услова. Тако је 2018. година била са великом понудом и цена екстра класе по килограму је била 400 евра. Када се узме у обзир да је накнада за килограм у износу од 10% већа од 100 евра то у многоме повећава цену и чини да је понуда из Србије неконкурентна. У оквиру једног килограма тартуфа је процентуално заступљено око 30% сваке категорије квалитета, а наплаћује се такса као да је све прва класа. То и унапред плаћање таксе је довело до тога да се 90% промета таруфа врши нелегалним путем. Радна група при Привредној Комори Србије у априлу месецу разматрала је питање цене и радмана на основу којих се плаћају накнаде и формирала реалан радман и ценовник. На том састанку је предложена и цена за тартуфе која би увела ред у промету, а у Буџет би се слило далеко више средстава.

У децембру 2018. године је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине одржао је радни састанак под називом „Иницијатива за стављење под контролу сакупљање тартуфа – успостављање контролног сакупљања таруфа у шумама ЈП Војводинашуме“ на иницијативу, ЈП „Војводинашуме“ који је за тему такође имао проблеме које имају управљачи заштићених добара због нелегалног сакупљања тартуфа. Дат је предлог да се треба се угледати на решења која су донеле земље у региону. Закључак је да се црно тржиште појавило због високих накнада од стране државе. Постоје ефикасни системи контроле нпр. издавања дозвола трагачима по угледу на дозволе за риболов, исти принцип се може применити и овде (нешто слично моделу дистрибуције риболовних дозвола) јер је свеједно који је ресурс у питању.

Преглед по биљним врстама показује стагнацију у овом сектору сакупљачке привреде јер се јавио мали број корисника које је сакупио мале количине биљака. Упоређујући тражене и плаћене количине може се закључити да постоје околности које су довеле до тога да за врсте које су веома тражене на тржишту нису искориштене ни половине квота, а за неке нису уопште ни тражене.

Поред контроле сакупљања самониклог биља, вршена је контрола заштићених врста на плантажама и издавана су мишљења о узгоју и очекиваном приносу лековитог и ароматичног биља. Од плантажно гајених биљних врста које су на Уредби у 2018. години на територији АП Војводине највише се контролисао узгој белог слеза (*Althaea officinalis* L.). По први пут извршена је контрола на плантажи шипурка (*Rosa canina* L.) и дрена (*Cornus mas* L.) у Сремским Карловцима. Такође, извршена и контрола на плантажи жалфије (*Salvia officinalis* L.) у Кулпину. Укупно је издато 46 мишљења о узгоју и проценом

приноса лековитог и ароматичног биља. Контролом у овом сектору и издавањем мишљења о узгоју и очекиваном приносу за плантажно гајење биљака заштићених Уредбом, добијају се подаци о количинама свеже масе биљних сировина са пољопривредних површина.

5.1.3.3. КОНТРОЛА ПРЕКОГРАНИЧНОГ ПРОМЕТА ЗАШТИЋЕНИМ ВРСТАМА (CITES)

У оквиру контроле држања, узгоја и трговине заштићеним врстама, извршени су следећи стручно – инспекцијски надзори:

- Стручно-инспекцијски надзор у просторијама поште, на адреси Приморска 5, где је у једном поштанском пакету нађена жива јувенилна јединка врсте дугина боа (*Epicrates cenchria*).
- Два стручно-инспекцијски надзор на фарми шумских корњача (*Testudo hermanni*), ЗР ЗОО ТРОПИКО, власника Гордана Курбалије, Карловачки пут бб, 21132 Петроварадин.
- Стручно-инспекцијски надзор у просторијама Покрета горана Сремска Митровица, одакле је донешена мртва јединка бурманског питона (*Python bivittatus*).
- Стручно-инспекцијски надзора трајног обележавања јединки лоптастих питона (*Python regius*) рођених у заточеништву из сопственог узгоја ПР, NS EXOTICS из Ветерника.
- Стручно-инспекцијски надзор у Купинову у току ког су одузете следеће јединке: једна јединка западне дијамантске звечарке (*Crotalus atrox*) и једна јединка Баронове зелене змије (*Phylodrias baroni*).
- Стручно-инспекцијски надзор код Момчила Стајића ПР, NS EXOTICS, Добровољачка 15, Ветерник. Током стручно-инспекцијског надзора извршена је контрола трајног обележавања јединки лоптастих питона (*Python regius*) рођених у заточеништву из сопственог узгоја.
- Стручно –инспекцијски надзор код Тибора Бузе, у одгајивачницама соколова, због извоза соколова (*Falco* sp.) у Уједињене Арапске Емирате.

5.1.4. СИСТЕМ ДОЈАВЉИВАЊА И ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ СА УГРОЖЕНИМ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИМ И ЗАШТИЋЕНИМ ВРСТАМА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА

Табела б. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број збринутих јединки у прихватилиште	104	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама
Број измештених јединки из урбане средине на природно станиште	24	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама
Број угинулих или усмрћених јединки уклоњених са терена	68	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама
Број јединки које су након рехабилитације или неге успешно враћене у природу	46	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број обухваћених строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња	43	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама
Број јединки предат на анализу, ради утврђивања узрока угинућа	26	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама
Укупан број свих оперативних активности са строго заштићеним и заштићеним дивљим животињама	268	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одсек за оперативне послове са дивљим животињама

У току 2018. године у оквиру редовног пословања Завода, у који спадају и активности збрињавања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, спроведено је и евидентирано укупно 196 акција-случајева збрињавања живих и преузимања мртвих јединки дивљих животиња, као и измештања из урбане средине на природно станиште.

Укупан број јединки које су збринуте у Прихватилиште ЗОО Палић јесте 104 од којих је било сисара једна јединка, птица 90 јединки и гмизаваца 13 јединки. Укупно 24 јединке је измештено из урбане средине у природна станишта након изласка на терен по пријави или дојави, сисара 12 јединки, птица 9 јединки и код гмизаваца 3 јединке. Број јединки које су збринуте и након рехабилитације или неге, успешно враћене у природу јесте 46 и у питању су птице.

Збрињавањем и другим оперативним активностима у 2018. години биле су обухваћене следеће врсте: један сиви пух (*Glis glis*), три куне белице (*Martes foina*), 15 слепих мишева, 17 мишара (*Buteo buteo*), 16 белорепана (*Haliaeetus albicilla*), три копца (*Accipiter nisus*), 18 утина (*Asio otus*), 27 ветрушки (*Falco tinnunculus*), два велика ронца (*Mergus merganser*), један дрозд боровњак (*Turdus pilaris*), један дрозд певач (*Turdus philomelos*), један јастреб (*Accipiter gentilis*), пет кукумавки (*Athene noctua*), једна сива чиопа (*Apus pallidus*), пет црних чиопа (*Apus apus*), једна сојка (*Garrulus glandarius*), четири кукувије (*Tyto alba*), једна чапљица (*Ixobrychus minutus*), једна градска ластва (*Delichon urbicum*), три ћука (*Otus scops*), 23 белих рода (*Ciconia ciconia*), два ластавичара (*Falco subbuteo*), једна пчеларица (*Merops apiaster*), 5 лабудова грбаца (*Cygnus olor*), један краљић (*Regulus regulus*), четири шумске шљуке (*Scolopax rusticola*), један гачац (*Corvus frugilegus*), један обични галеб (*Larus ridibundus*), једна сива врана (*Corvus cornix*), један орао крсташ (*Aquila heliaca*), једна плава сеница, девет еја мочварица (*Circus aeruginosus*), три црне роде (*Ciconia nigra*), један кашичар (*Platalea leucorodia*), један барски петлован (*Rallus aquaticus*), један пупавац (*Upupa epops*), седам жутоухих корњача (*Trachemys scripta*), пет црвеноухих корњача (*Trachemys scripta elegans*), једна дугина боа (*Epicrates cenchria*) и један бурмански питон (*Python bivittatus*).

Јединке за које је постојала оправдана сумња након стручно-инспекцијског надзора покрајинске инспекције заштите животне средине, полиције и стручних сарадника Завода, да нису угинуле природном смрћу, предате су на патоанатомску и токсиколошку анализу у НИВ "Нови Сад" или Факултет за ветеринарску медицину у Београду, а којих је у току 2018. године било укупно 26 јединки код птица.

Од 2018. године Завод у сарадњи са Научним институтом за ветеринарство „НОВИ САД“, ради на узорковању брисева ждрела код птица као потенцијалних преносиоца вируса WNV – West Nile virus. Достављени узорци се испитују у Заводу за епизоотологију, клиничку дијагностику, патологију и лабораторијска испитивања – Одељење за вирусологију. До предавања овог извештаја све анализе су негативне на горе наведени вирус.

С обзиром да се у односу на претходни период (пре 2016. год.) рапидно повећао број пријава и дојава, током 2017. израђена је посебна процедура рада за обављање ових активности, која је редовно настављена да се спроводи и током 2018. године. Процедуром је предвиђено вођење евиденције о збринутим јединкама, као и другим оперативним активностима које се могу десити (сакупљање или преузимање лешева дивљих животиња на терену, јединке одузете услед инспекцијских контрола и друго).

Евиденција се води кроз извештаје, за сваку јединку посебно, који се заводе у архиви Завода. На основу извештаја о збринутим јединкама, израђена је база података у *Excel* табели. У току 2018. године израђен је и „Протокол за теренско поступање у случају сумње на тровање птица“ у оквиру пројекта PANNONEAGLE који још треба да се верификује. Од укупно 196 случајева на пословима збрињавања и других активности везаних за исте у току 2018. године, 83 % се односи на птице, 7 % се односи на гмизавце и 10 % се односи на сисаре.

Дешавало се и да животиње угибају за време транспорта, од места преузимања јединке до Прихватилишта. Чест узрок угинућа је претходно обилно крварење услед повреда, дехидратација, изнемоглост, претходно поједена затрована храна, оваквих ситуација је било свега 6. Важано је било време које је протекло од пријаве/дојаве о повређеној животињи до прегледа од стране ветеринара у Прихватилишту. Оваквих случајева угибања било је укупно 6, све код птица. Како би се предупредиле претходно наведене ситуације Завод ће у наредном периоду успоставити пословно техничку сарадњу са ветеринарским амбулантама код којих би била указана прва помоћ, као изузетно важан међукорак на релацији (у смислу временског интервала) између преузимања јединке и предаје у прихватилиште.

Животиња које су биле способне да се врате у природно станиште, без збрињавања, било је укупно 24 јединки. Када се ради о строго заштићеним врстама птица то су најчешће јединке одузете приликом инспекцијских контрола, или јединке које нису имале видљивих повреда и требало их је само дохранити и напојити, након чега би биле пуштене у природу. Сисара, углавном слепих мишева, који улете у стамбене објекте и не могу да пронађу излаз, било је 8 јединки. Гмизаваца, посебно змија, које улазе у дворишта кућа или помоћних објеката, било је 4, док је пријава било много више, али по изласку на лице места јединке нису биле затечене.

Број јединки које су пронађене мртве у природи износи укупно 68: сисари једна јединка, птица 67 јединки. Овако велика разлика у односу на 2017. годину када је било свега 17 јединки, настала је услед интензивирања претраге терена на читавом подручју АП Војводине у зимском периоду и у периоду сетве различитих пољопривредних култура, односно када се користе разни пестициди. У току 2018. године највећи број активности на пословима збрињавања строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња запажен је у јуну и јулу месецу.

Извештај о раду на свим активностима, стручно-инспекцијски надзор/збрињавање/транспорт дивљих животиња, као и о коришћењу возила и опреме добијених од надлежног министарства за заштиту животне средине, подноси се за сваку годину, почевши од 2017. канцеларији за спровођење CITES конвенције, у одређеној форми на њихов захтев.

5.1.5. ЗАШТИТА СТАНИШТА

Табела 7. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број докумената достављених општинским комисијама и др.	37	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста,
Број издвојених полигона у бази података ИС ПЗЗП	5	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту станишта и врста уз подршку одсека за опште послове,

Издавањем просторних целина значајних за очување станишних типова или врста ствара се основа за формулисање конкретних мера заштите приликом издавања услова заштите природе корисницима природних ресурса. Информације о издвојеним стаништима (укључујући и геореференциране податке), према Закону о заштити природе воде заводи за заштиту природе. База података омогућује да мере заштите станишта који су прописани Законом и подзаконским актима, спроводе се у складу са карактеристикама и угрожености појединачних просторних целина. На тај начин се спроводи заштита станишта строго заштићених и заштићених врста које се налазе на списковима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. Гласник РС“, 5/2010; 47/2011; 58/2015), као и очување подручја чија вегетација припада типовима станишта дефинисаним Правилником о критеријумима за издавање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. Гласник РС“, 35/2010).

Мере заштите станишта су саставни делови решења о заштити природе које се издају за израду планских докумената и секторских планова, као и за активности од утицаја на природу. Током 2018. године издата су 27 решења за секторске планове (нпр. шумске и ловне основе). Примена мера заштите за време коришћења пољопривредног земљишта је од посебног значаја за очување биолошке разноврсности у Војводини. Слично другим земљама Европе, опстанак неких осетљивих станишних типова Војводине, заштићених у Србији и у Европи (нпр. будућа Натура 2000 подручја), зависи од пољопривредне праксе. Током 2018. године Завод је издао 10 решења за коришћење државног пољопривредног земљишта, са посебним освртом на коришћење ливада, пашњака и трстика, које представљају остатке исконске вегетације.

Завод, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине учествовао је у акцији унапређења стања станишта на подручју ПИО „Караш-Нера“ чишћењем пешчарских станишта од инвазивних дрвенастих и жбунастих врста. Сличне акције су биле организоване на подручју НП „Фрушка гора“ (на степским остацима код Нерадина), на подручју СРП „Делиблатска пешчара“ (локалитет Корн), у СРП „Обедска бара“, ЗС „Трсковача“, итд. Очишћене површине у будућности ће се одржавати испашом и/или кошењем/тарупирањем, под контролом Управљача заштићених подручја.

У оквиру сарадње Завода са Истраживачком станицом при Мађарској академији наука, као резултат размене искустава о улози традиционалних видова сточарства у управљању приоритетним стаништима, први резултати су били публиковани на 7. Балканској ботаничкој конференцији.

5.1.6. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОШКА МРЕЖА

Табела 8. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Број издвојених нових елемената еколошке мреже	3	Сектор за заштиту природе, Одељење за заштиту станишта и врста уз подршку Одсека за опште послове и информациони систем
Број еколошки значајних подручја дефинисаних по катастру	13	Сектор за заштиту природе, Одељење за заштиту станишта и врста уз подршку Одсека за опште послове и информациони систем

Током 2018. године нови елементи еколошке мреже су били издвојени на подручјима општина Србобран (једно станиште заштићених врста) и Вршац (два станишта заштићених врста). Ажурирање података и дефинисање елемената еколошке мреже по катастру се одвијало у оквиру редовних делатности Завода. Границе по катастру су дефинисане код 13 полигона, на подручју следећих

општина/градова: Ада 1, Кањижа 1, Нови Сад 1, Инђија 2, Нова Црња 2, Зрењанин 2 и Вршац 4 полигона. Теренски обиласци издвојених елемената са циљем провере валидности и ажурирања података су се одвијали у јужном Банату и на ширем простору Фрушке горе.

Са аспекта интеграције подручја еколошке мреже у развојне планове од посебног је значаја просторно-планска документација на нивоу општина или других већих просторних целина. Обележавање подручја значајних за очување биолошке разноврсности у планским документима, као и примена мера заштите у зони утицаја (дефинисана као заштитна зона Уредбом о еколошкој мрежи) омогућују трајно очување ових просторних целина и пружају могућности за унапређење њиховог стања у будућности.

Током 2018. године издавани су услови за израду 6 Просторна плана подручја посебне намене, од којих се свега један (ППППН предела Вршачке планине) односи на околину заштићених добара. Пет планова се односи на коридоре инфраструктуре (пруга, гасоводи, путеви) међуопштинског и регионалног значаја код којих је неопходно дефинисати мере заштите на свим тачкама укршавања са еколошком мрежом. Условима за израду, односно измену просторних планова 6 општине (Ада, Сента, Шид, Инђија, Инђија и Србобран) извршено је и ажурирање података о елементима еколошкошке мреже датих подручја. Мере заштите еколошко значајних подручја и коридора су наведене у свим Решењима издатих за секторске планове (шумарство, водoprивреда, пољoprивреда).

5.1.7. „NATURA 2000“

Табела 9. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број остварених активности у чијој реализацији је Завод учествовао	Учешће на састанцима и скуповима (6) везаним за NATURA 2000 мрежу у Србији	Сектор за заштиту природе, Одељење за заштиту станишта и врста, Одељење за заштићена подручја

Завод је био укључен у активности припремања програма међународног пројекта *“Continued support to implementation of Chapter 27 in the area of nature protection”* (NATURA 2000 II), спроведених у сарадњи стручњака ЕУ (ENVP) и Министарства, кроз учешће на радионицама крајем 2017. године и на састанцима након тога, почетком 2018. године.

Током првих три месеца 2018. године реализоване су активности везане за пројекат ENVP3, који је проводио Биолошки факултет из Београда у сарадњи са другим партнерима, а који се односи на техничке адаптације анекса у оквиру две директиве ЕУ (*Transposition of EU environmental acquis chapter 27 environment. Technical adaptations - Republic of Serbia. Directive 2009/147/eec, 79/409/eec - Adaptation of annexes*). Вршене су анализе ради давања предлога за измене и допуне података I, IIA, IIB, IIIA, IIIB Директиве о птицама и измене и допуне одговарајућих података Директиве о стаништима.

Током марта 2018. године у Београду је одржан скуп „Serbian Red List meeting“ у организацији IUCN и Завода заштиту природе Србије, где су разматране досадашње активности и будући кораци везани за израду црвених листа и књига угрожених врста, као и стављање у функцију резултата тих активности за успостављање/унапређење еколошке мреже на националном и међународном нивоу.

Током новембра и децембра 2018. године у згради ЕУ делегације у Београду представник Завода је узео учешћа у раду групе за оцену приспелих понуда (8) на међународном тендеру за нови пројекат који се тиче успостављања NATURA 2000 мреже у Србији.

5.1.8. ГЕОНАСЛЕЂЕ

Програмом заштите природних добара за 2018. годину предвиђен је рад на издвајању објеката геонаслеђа и пружање стручне помоћи и учешће у раду Радне групе за успостављање Геопаркова у Републици Србији.

Табела 10. Реализоване активности на заштити геонаслеђа у 2018. години.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Број забележених и издвојених објеката геонаслеђа на подручју АП Војводине	7	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу
Број одржаних састанака радне групе за успостављање геопаркова у Републици Србији	0	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, ЗЗПС, ГИС, Природњачки музеј Београд, РГФ, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Географски факултет Београд, Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Број одржаних састанака радне групе за успостављање геопарка "Фрушка гора-Лесленд"	0	У 2018. години Министарство заштите животне средине није формирало радну групу за успостављање геопарка "Фрушка гора - Лесленд".
Број одржаних састанака са представницима локалне самоуправе	2	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Општина Инђија, Туристичка организација Инђије, Општина Беочин

Током 2018. године Завод је наставио са активностима на реализацији Пројекта „Израда инвентара објеката геонаслеђа у АП Војводина“. Циљеви Пројекта су:

- Дефинисање локалитета од посебног значаја за заштиту геонаслеђа;
- Инвентаризација и валоризација објеката геонаслеђа на територији АПВ;
- Утврђивање прелиминарне листе објеката геонаслеђа који испуњавају критеријуме за заштиту од стране ПЗЗП;
- Предлог мера и активности на очувању, уређењу, презентацији и промоцији објеката геонаслеђа Војводине;
- Израда базе података која би била саставни део Инвентара објеката геонаслеђа Војводине;
- Покретање иницијативе за успостављање Геопаркова на подручју АПВ;
- Укључивање података о објектима геонаслеђа Војводине у просторно- планске документе;
- Укључивање објеката геонаслеђа у (гео)туристичку понуду.

У 2018. години није било састанака Радне групе за успостављање Геопаркова у Републици Србији, именоване од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине са задатком да ради на формирању мреже геопаркова Србије.

Како су стручни сарадници Завода током 2017. године, урадили две студије заштите у циљу успостављања заштићених подручја Споменик природе „Лесни профил код Старог Сланкамена“ и

Споменик природе „Стратиграфски профил Филијала - Беочин“ у 2018. години одржана су два састанак са представницима ТО општине Инђија и представницима Општине Беочин. На састанцима су представници општина упознати са предложеним границама, режимима и мерама заштите.

5.1.9. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Табела 11. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Унапређење методологије управљања активностима које имају утицај на заштићена подручја (ЗП)	<p>Интегрисање побољшаног поступка оцене угрожености ЗП од загађивача у услове, студије и осталу документацију и њихова примена на терену.</p> <p>Интегрисање побољшаног поступка процене утицаја антропогених чинилаца на промене природних карактеристика подручја и квалитет екосистемских услуга у студије, пројектну и осталу документацију.</p> <p>Интегрисање података о границама сливних подручја система за одводњавање из Географског информационог система надлежног водопривредног предузећа у студијама заштите у циљу побољшаног поступка процене утицаја водног режима на природу</p> <p>Интегрисање смерница за заштиту природе дефинисаних искључиво за одржавање каналске мреже у Војводини у услове и мере заштите.</p>	Одсек за заштиту животне средине
Смањење бројности и интензитета утицаја на елементе еколошке мреже	Смањење утицаја на станишта и еколошке коридоре.	Одсек за заштиту животне средине Одељење за заштиту врста
Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама на свим нивоима, од радника на терену до доносиоца одлука	Унапређена сарадња са представницима водопривредних организација кроз учешће и присуство Завода као заинтересоване стране током пројектних активности и у радним групама у оквиру припреме Плана имплементације Оквирне директиве о водама.	Одсек за заштиту животне средине Одељење за заштиту врста

Интегрисање резултата и закључака донетих у процесу иновирања метода истраживања стања животне средине у окружењу заштићених подручја и оцена угрожености заштићених подручја од загађивача обухвата послове на изради услова, студија и остале документације, као и њихову примену на терену. Наведене активности имају за циљ побољшање поступака оцене угрожености заштићених подручја од загађивача, квалитетнију процену утицаја антропогених чинилаца на промене природних карактеристика подручја и квалитет екосистемских услуга, као и смањење негативних утицаја на станишта и еколошке коридоре. Одрживо коришћење природних вредности реализовано је кроз проналажење компромисних решења у организацији простора за потребе различитих корисника чија примена, сагласно текућим и предстојећим обавезама наше државе везано за улазак у Европску унију, пружа могућност добијања финансијске помоћи/подстицаја за сарадњу на заштити подручја.

Утврђивање функционалних заштитних појасева уз примену кључних предеоних елемената као што је заштитно зеленило, осим кроз редовне делатности Завода, реализује се и кроз пројектне активности.

Један од пројеката је Active SEnsor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of WETLANDS and other surface waters, у оквиру Interreg IPA програма прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020. Задатак Завода односи се на одређивање потреба и могућности за успостављање мултифункционалног појаса за заштиту водених и влажних станишта у близини пољопривредног земљишта, насупрот досадашњем приступу коришћењу подручја еколошке мреже, чије су последице деградација њихових основних вредности, угрожавање квалитета животне средине у ширем окружењу и онемогућавање коришћења потенцијала за пружање екосистемских услуга. У вредновању ефеката екосистемских услуга, велики значај има улога зеленила у уклањању загађујућих материја. Пратеће активности укључују указивање на значај подршке интересних група у избору приоритетних локација, подизању и одржавању зеленила, као и искључивање преоравања овог појаса. Наиме, пракса је показала да у случајевима када локално становништво није укључено у активности на заштити и ту не види сопствени интерес, није обезбеђена ни њихова подршка а неуспех је скоро загарантован.

Процена екосистемских услуга природних добара кроз сарадњу са локалним становништвом, са циљем побољшања стања на стаништима заштићених и строго заштићених врста, реализује се и кроз пројекат „*Advocating ESAV in Bosut Forests Area - integrating biodiversity and ecosystem services in natural resource uses and management*“, у оквиру Open Regional Fund for South-East Europe – Biodiversity (ORF BD): *Ecosystem Services and Valuation in Future Course of Action in South East Europe Region (ESAV)*, у периоду 2017-2018.

У вези са утицајима човекових активности на квалитет екосистемских услуга заштићених подручја, а по питању нагомилавања пластичних маса у водним телима, током августа месеца извршена су теренска истраживања на локалитетима унутар заштићених подручја СРП „Делиблатска пешчара“, СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, ПП „Тиквара“ и СРП „Обедска бара“. Након теренских истраживања, током септембра месеца, одржана су предавања на тему „Како чувамо наше воде?“ и обављена је анализа заинтересованих страна.

Допринос одрживом развоју у окружењу заштићених подручја кроз учешће Завода у пројекту "Заштићена подручја за природу и људе" (2015 – 2019), реализује се применом методологије за процену степена укључености локалне заједнице у рад заштићеног подручја, која је развијена у кооперацији Асоцијације паркова Динарида и организације WWF Adria.

У оквиру радне групе за израду Уредбе о оцени прихватљивости, одржани су састанци у циљу успостављања законских оквира за спровођење процедуре оцене прихватљивости кроз постојеће процедуре у области заштите животне средине односно паралелно са процедурама израде стратешке процене утицаја на животну средину и процене утицаја на животну средину. На састанку радне групе који је одржан који је одржан 27. априла 2018. у Министарству заштите животне средине у Београду, урађен је предлог нацрта Уредбе о оцени прихватљивости.

У вези израде легислативе везане за квалитет животне средине на заштићеним подручјима и елементима еколошке мреже, од значаја је учешће Завода у радној групи за припрему Плана имплементације Нитратне директиве. Сугестија Завода је да је за подручје Војводине неопходно размотрити издвајање површина осетљивих на загађење из пољопривреде према Нитратној директиви, на начин како је то урађено у државама Панонског биогеографској региона на истим типовима земљишта. Неопходно је узети у обзир чињеницу да на простору Војводине низ година уназад постоји проблем са снабдевањем пијаћом водом, као и чињеницу да се значајан проценат фарми са највећим бројем условних грла налази управо на овом простору. Такође, одређени типови станишта Панонског биогеографског региона у оквиру еколошке мреже Европске уније „Натура 2000“ спадају у подручја осетљива на нитрате у складу са захтевима Члана 6.3. Директиве о стаништима.

У својству чланова радних група у оквиру припреме Плана имплементације Оквирне директиве о водама, представници Завода дали су своје коментаре на Предлог специфичног плана имплементације Оквирне директиве о водама и учествовали на састанку треће радне групе у оквиру Пројекта „Даља имплементација Стратегије за апроксимацију у области животне средине (*Further Implementation of Environmental Approximation Strategy*)“, чији је корисник Министарство заштите

животне средине. Узимајући у обзир да су представници Завода чланови радне групе за припрему Плана имплементације Оквирне директиве о водама (укључујући Директиву о комуналним отпадним водама, Нитратну директиву и Директиву о води за пиће) и да редовно учествују у раду шире и уже радне групе, заједно са представницима других надлежних органа и институција, може се претпоставити да ће наведено допринети бољој интерсекторској сарадњи и бржем решавању актуелних конфликта.

Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама реализује се и кроз наставак учешћа представника Завода у радној групи у оквиру међународног пројекта JOINTISZA. Циљ је побољшање сарадње међу кључним актерима и осврт на заједничке изазове у циљу изналажења потенцијалних решења која ће допринети побољшању статуса вода на сливу. Главни циљ JOINTISZA пројекта је интегрални приступ изради планова управљања водама и превенције ризика од поплава за следећи плански период у складу са ЕУ легислативом. Најважнији резултат пројекта је новелирање првог интегралног плана управљања сливом реке Тисе којим су већ обухваћени кључни аспекти ЕУ директиве о поплавама.

Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама остарује се и присуством представника Завода на Конференцији отварања пројекта "Унапређење мониторинга суше и сувишних вода за подршку водoprивреди и смањењу ризика везаних за екстремне временске услове" (WATERatRISK), у оквиру Interreg-IPA прекограничног Мађарска-Србија програма, дана 17.01.2018. године и семинару 30.11.2018. године. Сарадњом различитих сектора пројекат треба да допринесе развоју прекограничног система за управљање водама и превенције ризика, као и подизању еколошког квалитета вода, смањењу ефеката суше и сувишних унутрашњих вода.

5.1.10. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Табела 12. Упоредни приказ броја издатих услова заштите природе, мишљења и учешће у изради просторно планске документације, шумских и ловних основа, 2017. и 2018.

Индикатор	Реализовано у 2017. години	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Број издатих решења о условима заштите природе	903	1040	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Број издатих мишљења	436	566	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова

Индикатор	Реализовано у 2017. години	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Учешће у изради просторно планске документације	125 Решења 37 мишљења	123 Решења 35 мишљења	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Шумске основе, програми, ловне основе и др	86 Решења 37 мишљења	27 Решења 22 мишљења	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Обједињена процедура	62 предмета решено	124 предмета решено	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошке мреже, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова

Од почетка 2018. године, Заводу је достављен значај број предмета у вези захтева за издавање услова за активности, пре свега у заштићеним подручјима, али и за изградњу објеката, реализацију активности у простору, израду планске документације, основа и програма, односно мишљења на просторне и урбанистичке планове, шумске и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, законску регулативу, стратешка документа итд.

5.1.10.1. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА И МИШЉЕЊА

Завод је израдио и издао **1040** решења о условима заштите природе и **566** различитих мишљења и **60** сагласности на озакоњење објеката, са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара и одрживог коришћења природних ресурса.

5.1.10.2. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Издато је **123** Решења о условима заштите природе за израду просторно планске и урбанистичке документације и **35** мишљења на просторне и урбанистичке планове, стратешке процене утицаја на животну средину и осталу документацију.

Просторни планови подручја посебне намене (ППППН): ППППН предела „Вршачке планине“, ППППН за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема, инфраструктурног коридора транспортног гасовода Футог – Беоцин са елементима детаљне регулације, ППППН инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица – Јазак - „Летенка“ са елементима детаљне регулације, Измене и допуне ППППН инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Суботица - државна граница (Келебија) - на деловима територије градова Новог Сада и Суботице и општина Бачка Топола, Врбас и Мали Иђош, Измене и допуне ППППН инфраструктурног

коридора државног пута I реда број 21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац-Лозница – укупно 6;

Просторни планови општина: Ада, Сента, Шид, Измене и допуне ППО Инђија, Измене и допуне ППО Кула и Измене и допуне ППО Србобран – укупно 6;

Генерални план Суботица Палић до 2030. године- укупно 1.

Планови генералне регулације (ПГР): Александрово, Багљаш у Зрењанину, Доњи Петровци, Елемир, ПГР мреже пијаца са избором локације за велетржницу у Новом Саду, ПГР МЗ Стара Селенча, Селенча и Нова Селенча, Нови Сланкамен, Шупљак – укупно 8;

Измене и допуне Планова генералне регулације: Измене и допуне ПГР за мешовиту намену између Булевара Европе, Булевара Цара Лазара, улица Стражиловске, Жарка Зрењанина, Булевара Михајла Пупина, улица Јеврејске и Футошке у Новом Саду (Локалитет Медицинске школе „7. април“ и други), две Измене и допуне ПГР простора за мешовиту намену између улица Футошке, Хајдук Вељкове, Руменачке и Суботичког Булевара у Новом Саду, ПГР Белегиш, ПГР Целина 4а Караула са Јабучким путем у Панчеву, ПГР Целина 5 Кудељарац и Новосељански пут иза Надела у Панчеву, ПГР Централног дела насеља Кикинда, ПГР Инђија, ПГР Југоисток у Зрењанину, ПГР Крњешевци, ПГР Мала Америка у Зрењанину, ПГР простора за мешовиту намену западно од Суботичког булевара и северно од Булевара војводе Степе у Новом Саду (локалитет Југовићево), ПГР Проширена Миса са гробљем - Целина 3 у Панчеву, ПГР Ветерник, ПГР Врдник, ПГР Беочин и ПГР Младеново – укупно 18;

Планови детаљне регулације (ПДР): Услови за ПДР у местима Новом Саду (7), Зрењанину (3), Палићу (2) Манђелосу, Бачком Петровцу, Кикинди (2), Бачкој Паланци, Бачу, Будисави, Руменци (2), Степановићеву, Сремским Карловцима (2), Алибунару (2), Бачкој Тополи, Мокрину (2), Сомбору, Темерину, Петроварадину, Шиду, Кленку, Светозару Милетићу, Кисачу, Србобрану, Новој Гајдобри, Инђији, Пећинцима, Бездану, Шимановцима (2), Визићу (2), Доњем Товарнику, Бешки, Новом Бечеју, Крушедолу, Руми, Врбасу, Вршцу, Жабљу, Сремској Митровици, Лединцима, Долову, Мартинцима - укупно 58;

Измене и допуне Планова детаљне регулације у местима: Панчево, Бачка Паланка, Сремски Карловци, Инђија, Темерин, Стара Пазова и Падеј – укупно 7;

Урбанистички пројекти, локацијски услови, техничка документација и процена утицаја: Услови за урбанистичке пројекте: у Новом Саду (4), Бечеју (4), Палићу, Бачком Јарку, Новим Карловцима, Ади, Деспотову, Апатину, Сенти, Старом Тамишу, Ченеју, Сомбору, Долову, Сурдуку, Глогоњу, Урбанистички пројекат Црпна станица „Попова бара 2“. **Услови за израду техничке документације** за појачаног одржавања путева у Чортановцима и Кикинди – укупно 24;

Мишљења на просторне и урбанистичке планове, стратешке процене утицаја и осталу документацију: Мишљење на Нацрт ППППН заштићених природних добара „Фрушка гора“, СРП „Славо копово“, ПП „Јегричка“ и ПП „Поњавица“, ППППН инфраструктурног коридора дистрибутивног гасовода Ривица – Јазак – „Летенка“ са елементима детаљне регулације. **Просторни планови општина:** Тител, Шид. **Измене и допуне ППО:** Опово, Инђија (2), Ириг, **Генерални урбанистички план Суботица-Палић.** **Планови генералне регулације:** Бачка Паланка, Шупљак; **Планови детаљне регулације у Новом Саду** (2), Кикинди, Баранди; **Извештаји о стратешкој процени утицаја на животну средину:** ПГР у Новом Саду, Петроварадину, Новом Сланкамену, **ПДР у Новом Саду** (4), Футогу, Орому, Шиду, Баранди; **Мишљења о неприступању изради стратешке процене утицаја на животну средину у Инђији** (2) Петроварадину (2), Бешки, Србобрану, укупно 35;

5.1.10.3. ОБЈЕДИЊЕНА ПРОЦЕДУРА

Током 2018. године обрађено је и кроз информациони систем APR СЕОР достављено подносиоцима, 124 предмета у поступку обједињене процедуре у којима је Завод поступао у складу са чланом 11. Правилника о поступку спровођења обједињење процедуре електронским путем („Службени гласник

РС", бр. 113/2015, 96/2016, 120/2017), члана 8б Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014), члановима 15. и 29. Уредбе о локацијским условима („Службени гласник РС", бр. 35/2015 и 114/2015) и Уредбе о изменама и допунама Уредбе о локацијским условима („Службени гласник РС", бр. 117/2017), на основу чланова 9. 57. и 102. став 1. тачка 10. Закона о заштити природе („Службени гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016) и члана 141. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС", бр. 18/2016), а сагласно захтевима важећих правних аката о заштити природних добара и еколошке мреже.

Од укупног броја решених предмета чија је процедура спроведена на републичком и покрајинском нивоу (27) значајан број поднесен је од стране Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај (21), а део предмета решаван је по процедури Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (6).

Спроведен број обједињених процедура на локалном нивоу (97) укључује исходовање локацијских услова и изградњу објеката унутар следећих општина: Ада (1), Алибунар (3), Апатин (1), Бачка Паланка (3), Бачка Топола (15), Бечеј (1), Бела Црква (2), Вршац (2), Ириг (9), Жабал (4), Зрењанин (2), Кањижа (10), Ковачица (1), Кула (2), Нови Бечеј (7), Нови Сад (4), Нови Кнежевац (3), Панчево (1), Пећинци (4), Суботица (10), Србобран (7), Темерин (1), Чока (2), Шид (2).

Током 2018. године, пристигли су захтеви од надлежних служби општина Ада, Апатин, Бела Црква, Вршац, Ириг, Кула, Нови Кнежевац, Панчево, Пећинци, Темерин, које током 2017. године нису слале захтеве у складу са обједињеном процедуром.

Надлежне службе општина Житиште, Жабал, Сента, Сомбор, Сремска Митровица, Тител, за разлику од 2017. године, током 2018. године нису имале захтева у складу са обједињеном процедуром.

Укупан број услова заштите природе издатих од стране Завода током 2018. године (124) скоро двоструко је већи од прошлогодишњег (62). Дуплирање броја процедура манифестовало се равномерно како на општинском нивоу (48 током 2017. године, 97 током 2018. године), тако и по процедури Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај (11 током 2017. године, 21 током 2018. године) као и по процедури Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (3 током 2017. године, 6 током 2018. године).

5.1.11. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Табела 13. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број података унесених у Регистар	Алфанумерички подаци: Унети идентификацијски подаци за 2 подручја за које је завршена студија заштите; Ажурирани подаци за 2 проглашена ЗПД, 2 подручја која су ушла у поступак заштите, 3 студије послате за проглашење 1 подручје са ког је скинута заштита, 2 подручја у статусу „студија завршена“ и 4 управљача; Просторни подаци: новоубачених 2, ажурирано 27 (формирање геобазе). Документа, убачених+ажурираних: 46	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове

Према Закону о заштити природе („Службени гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. 14/2016 и 95/2018 - др. закон), Покрајински завод за заштиту природе води покрајински регистар заштићених природних добара (у даљем тексту: Регистар).

Послови вођења Регистра су обављани континуирано и подразумевали су редовно уношење нових и ажурирање постојећих података. Уносе се и ажурирају алфанумерички и просторни подаци. Од докумената, у базу Регистра складиште се и систематизују : електронске верзије студија заштите, картографски и катастарски прилози, акти који се односе на статус заштите природног добра и друго. У Регистар су похрањени подаци о евидентираним врстама за 34 подручја.

Регистар је вођен у складу са Правилником о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара, ("Службени гласник РС", бр. 81/2010 од 5.11.2010. године) у облику електронске регистарске књиге (део информационог система) на основу података из збирке исправа која се води у папирној форми. Уписивање података у Регистар вршено је, сходно Закону о заштити природе а на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити, објавама о покретању поступка заштите на сајту Министарства заштите животне средине (<http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/zastita-prirode/>) и аката о стављању ван снаге акта о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара).

5.1.12. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Табела 14. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Бројчано исказани показатељи успешности у 2018.	Носилац посла
Број посетилаца Изложбеног простора	25.445	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе
Број реализованих тематских изложби	18	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе
Број одржаних предавања и презентација	48	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе
Број учешћа Завода на сајмовима и манифестацијама	14	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе
Број наступа у медијима	197	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе

Завод је током 2018. године реализовао бројне и разноврсне активности на пољу ширења свести о потреби заштите природе. Стручна и шира јавност редовно је упознавана са активностима, акцијама и постигнутим резултатима Завода, као и са актуелностима, општим циљевима и проблемима у заштити природе. У промотивним активностима нарочита пажња посвећена је деци. Остварени су садржаји којима је, поред стицања нових сазнања о природи, промовисана њена заштита. На овом плану је унапређена сарадња са стручним институцијама, образовним институција од предшколских до високообразовних, управљачима заштићених подручја, корисницима простора, еколошким удружењима грађана, медијима, итд.

5.1.12.1. ЕДУКАЦИЈА У ИЗЛОЖБЕНОМ ПРОСТОРУ ЗАВОДА

- Изложбени простор Завода у Новом Саду, током 2018. године обишло је 25.445 посетилаца. Поред наведених посетилаца изложбе су посетили и учесници бројних саветовања, семинара, пројекција филмова, предавања, презентација, одржаваних у свечаној сали Завода.
- Одржано је 18 тематских изложби са пратећим активностима у изложбеном простору Завода или у сличним институцијама током 2018. године.
- Настављен је рад са студентима који слушају предавања или обављају вежбе у лабораторији и препараторским просторијама (студенти биологије, географије, ловног туризма, студенти пољопривредног факултета и др.) као и приказивање природњачко документарних филмова у сали Завода.

5.1.12.2. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕКОЛОШКИ ВАЖНИХ ДАТУМА

Завод је током 2018. године пригодним активностима обележио 17 значајних еколошких датума:

Светски Дан влажних подручја - 2. фебруар; Овај значајан датум обележен је свечаном манифестацијом где су поред Покрајинског завода за заштиту природе учествовали и Министарство заштите животне средине, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и Завод за заштиту природе.

Светски дан дивљих врста - 3. март; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије.

Светски дан шума – 21. март; Поводом обележавања значајних еколошких датума Светског дана шума (21.март) и **Светског дана вода (22.март)** Покрајински завод за заштиту природе је у сарадњи са Културним центром Вршац организовао изложбу фотографија „Природа Војводине“ у Вршцу.

Дан Покрајинског завода за заштиту природе - 1. април; Обележен је 3. априла у амфитеатру Завода. Том приликом је одржана презентација еколошких пројеката соорMDD, PANNONEAGLE, SeNs WETLANDS, Eco WET, PANNONSTEPPEs, GIZ ESAV, као и изложба фотографија „Окружени природом“ аутора Микеш Бенца.

Дан заштите природе - 11. април; Обележен је Регионалним симпозијумом и округлим столом на тему „Вредновање и улагање у биодиверзитет и усуге екосистема за одрживи развој – научене лекције и будуће смернице“.

Дан планете Земље – 22. април; Обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије.

Светски дан миграторних птица - 10. мај; Обележен је поруком послатом медијима и објављеном на сајту Завода.

Међународни дан биодиверзитета - 22. мај; Министарство заштите животне средине, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и Покрајински завод за заштиту природе организовали су скуп под називом „Ту смо када им требамо“. Тема за 2018. годину је била „25 година акције за биодиверзитет“, поводом обележавања годишњице ступања на снагу Међународне конвенције о биодиверзитету.

Европски дан паркова - 24. мај; Обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода.

Светски дан заштите животне средине – 5. јун; Организована је радна акција чишћења околине три потока у НП „Фрушка гора“, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, АД. НИС и НП „Фрушка гора“.

Светски дан океана – 8. јун; Обележен је информацијом за медије и на сајту Завода.

Међународни дан Дунава - 29. јун; Обележен је информацијом за медије и на сајту Завода.

Дан резервата биосфере „Бачко Подунавље“ - 14. јул; Обележен је у свечаној сали Општине Бачка Паланка. У организацији скупа учествовали су Министарство заштите животне средине, Одељење за заштићена подручја, геодиверзитет и еколошку мрежу, Комисија Републике Србије за сарадњу са УНЕСКОМ, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, СО Бачка Паланка, Светска организација за природу WWF Adria, као и Покрајински завод за заштиту природе.

Међународни дан чувара природе – 31. јул; Завод је са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и Јавним предузећем „Палић-Лудах“, учествовао на скупу о чуварима заштићених подручја.

Међународна ноћ слепих мишева – 25. август; Обележен је давањем изјаве за медије.

Дан заштите животиња – 4. октобар; Обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода.

Светски дан климатских промена – 4. новембар; Обележен је давањем изјаве за медије.

5.1.12.3. ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

У току 2018. године стручни сарадници Завода или њихови спољни сарадници одржали су 48 предавања и презентација о природним вредностима и потреби њиховог очувања:

- 17.02.2018; Предавање о посебним предеоним вредностима Војводине у Бачкој Тополи у оквиру традиционалне серије зимских предавања у организацији Музеја у Бачкој Тополи и Еколошког удружења „Arcus“. Учесници: Клара Сабадош и други.
- 22.02.2018; Просторије Завода; промоција Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске и отварање фото изложбе: „Природно наслеђе Српске“; Учесници: др Биљана Пањковић и Слободан Наградић.
- 16.03.2018; Просторије Завода; одржана јавна расправа о Нацрту закона о климатским променама. Учесници: министар Горан Триван и сарадници.
- 27.03.2018; Манастир Беочин; презентација: “Парк манастира Беочин између процедура и реалности“. Учесници: проф. др Милка Главендекић, мр Наташа Пил, Зоран Племић, мр Мирјана Млађеновић.
- 28.03.2018; Просторије Завода; одржано је предавање студентима Факултета заштите животне средине универзитета EDUCONS, на тему „Очување животне средине на простору еколошке мреже – пример подручја Војводине“. Представница Завода др Весна Кицошев.
- 14.04.2018; Уметничка колонија код Бачке Тополе; предавање студентима студентског дома „Европа“ о организацији заштите природе у Србији и о природним вредностима заштићеног подручја ПП „Бачкотополске долине“. Предавање је одржно у објекту у оквиру посете заштићеног подручја. Организатор посете је био Еколошко удружења „Arcus“ из Бачке Тополе. Представница Завода Клара Сабадош.
- 18.04.2018; Просторије Завода; одржан је регионални симпозијум и округли сто „Вредновање и улагање у биодиверзитет и услуге екосистема за одрживи развој - научене лекције и будуће смернице“ у организацији Отвореног регионалног фонда за југоисточну Европу – пројекат Биодиверзитет (ORF BD), подпројекат „Процена и вредновање услуга екосистема (ESAV) у процесима планирања и доношења одлука, који спроводи Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ) а финансира немачко Савезно министарство за економску сарадњу и развој (BMZ). Учесници: Иван Карић, мр Никола Стојнић, Ален Киш, Кристина Кујунџић, Лусу Emerton, Борис Ерп и други.
- 24.04.2018; Просторије Завода; промоција десетог путовања из серијала: “Зоран Зивлак – бициклом око света, пространства Мексика и Централне Америке“. Аутор Зоран Зивлак.

- 25.04.2018; Просторије Завода; предавање: “Улога људи, места и процеса у управљању парковима на примеру поређења Канаде и Белизеа”. Предавач Мајкл Кампбел.
- 27.04.2018; Просторије Завода; предавање: “Заштита природе у Великој Британији 70 година институционалне заштите природе”. Предавач Gwilym Wren.
- 6.05.2018; НП „Фрушка гора“ и студио Радио Нови Сад; емитовање уживо програма „Звукови птица“ са Змајевца и Буковца и разговор у студију. Представници Завода мр Никола Стојнић, др Слободан Пузовић и Марко Туцаков.
- 8.05.2018; Насеља у окружењу Босутских шума (Јамена, Моровић, Вишњићево, Босут и Сремска Рача); постављене су информативне табле о значају Босутских шума и могућностима унапређења екосистемских услуга које оне пружају. Активност је изведена у оквиру студије случаја „Представљање екосистемских услуга са валоризацијом на подручју Босутских шума“.
- 22.05.2018; Просторије Завода; одржан је скуп са презентацијама; “Збрињавање строго заштићених дивљих животиња”. Учесници: Бранкица Табак, Душан Огњановић, Марко Туцаков, Илија Миљковић, мр Никола Стојнић, Кристијан Овари, ЗОО Палић и други.
- 25.05.2018; Просторије Завода; одржан је скуп и предавање: „Пољопривреда као одговор на изазове климатских промена и загађивања земљишта”. Учесници: Ана Катарина и Viridiana Alkantara Cervantes.
- 1.06.2018; Сремски Карловци; одржана јавна расправа и презентација студије СП "Стабло птерокарије"; Учесници: представници Завода и други.
- 10.07.2018; Нови Сад, XVIII “Апацаи” летња академија, (акредитовани програм стручног усавршавања просветних радника) организован од стране Удружења Просветних радника мађара у Војводини. Предавање „Заштита предела и посебне предеоне вредности у Војводини“ (на мађарском језику). Представник Завода Клара Сабадош.
- 14.07.2018; Бачка Паланка; презентација: “Монографија Резервата биосфере Бачко Подунавље – природа са људима”; учесник: др Биљана Пањковић, Александра Дошлић, Немања Грбић, Мита Лачански, Ратко Бајчетић, Душка Димовић.
- 14.07.2018; Лудашко језеро; едукација; учесници: ЗОО врт Палић, ЈП „Палић-Лудаш“. Представник Завода Илија Миљковић.
- 27.07.2018; Лудашко језеро; презентација и враћање 19 јединки ветрушки у природу; ЗОО врт Палић, ЈП „Палић-Лудаш“. Представник Завода Илија Миљковић.
- 7.09.2018; Визиторски центар у Хајдукову; СРП „Лудашко језеро“; Презентација „Инвазивне биљне врсте у заштићеним подручјима“ у оквиру семинара за управљаче заштићених подручја, у Организатор семинара је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и остварен је у оквиру Interreg IPA Sr-HU пројекта „Заштита природе од инвазивних биљних врста“ (PROTECT).
- 11-14.09.2018; Просторије Завода; фестивал меда “Значај пчела”. Представници Завода мр Наташа Пил и Бојана Дошеновић.
- 27.09.2018; ЈПНП „Ђердап“; предавање Поводом Светског дана туризма са темом „Геотуризам и заштита објеката геонаслеђа у Србији, стање и перспектива“. Представник Завода Дарко Тимотић.
- 29.09.2018; ЗОО врт Палић; предавање „Важност очувања дивљих врста“, уз демонстрацију обележавања дивљих гусака као строго заштићене врсте; учесници: Зоо Палић, Кристијан Овари, Илија Миљковић, Никола Даниловић.

- 1-4.10.2018; Просторије Завода; одржана је промотивна конференција транснационалног пројекта DTP “SavaTIES”, на тему еколошких, економских и социјалних последица уношења и ширења инвазивних врста.
- 1.10.2018; Просторије Завода; на партнерском састанку презентација за потребе пројекта “Управљање инвазивним биљним врстама у сливу реке Саве” – Sava Ties. Презентовала Сара Михајловић.
- 3-7.10.2018; Сајам Лорист; презентација: Активан одмор у заштићеним подручјима Војводине; учесници: Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, ЈП завод за урбанизам Војводине, Завод.
- 16.10.2018; Просторије Завода; предавања: “Светски дан хране”. Учесници: Друштво распустилиште, др Оливер Фојкар, мр Мирјана Млађеновић, Бојана Дошеновић.
- 25.10.2018; Просторије Завода; промоција књиге: “Финансирање пољопривреде и руралног развоја у Србији – изазови и перспективе у контексту европских интеграција”. Аутор: Будимир Бабић.
- 29.10.2018; Бачка Паланка, просторије управљача ПП „Тиквара“; одржана презентација о екосистемским услугама на примеру студије случаја „Представљање екосистемских услуга са валоризацијом на подручју Босутских шума“, реализоване уз подршку Немачке организације за међународну сарадњу (GIZ) и Отвореног регионалног фонда за Југоисточну Европу, који финансира Немачко Савезно министарство за економску сарадњу и развој (BMZ).
- 1.11.2018; Просторије Завода; презентација: Заштита природе у Републици Србији; учесници: студенти Московског државног универзитета Ломоносов. Предавач др Биљана Пањковић.
- 2.11.2018; ПМФ Нови Сад; одржан је семинар о инвазивним врстама Србије. Семинар је организован од стране Научно-истраживачког друштва студената биологије и екологије Јосиф Панчић. Циљеве и активности SavaTies пројекта представљени су од стране Саре Михајловић.
- 7.11.2018; Сремски Карловци; презентација: “Преглед имплементације Глобалне стратегије заштите биљака у РС”. Представник Завода др Биљана Пањковић.
- 14.11.2018; Стражилово; НП „Фрушка гора“; одржано предавање на тему “Сове Фрушке горе” младим извиђачима “Иво Лола Рибар” из Новог Сада. Представник Завода мр Никола Стојнић.
- 21.11.2018; Нови Сад; на скупу НИДСБЕ „Јосиф Панчић“ студентима биологије и екологије је одржала презентацију Клара Сабашош о текућем пројекту ревитализације обалног појаса језера Палић и Лудаш.
- 21.11.2018; Просторије Завода; одржао предавање студентима биологије на тему рада Покрајинског завода за заштиту природе. Представник Завода мр Никола Стојнић.
- 19-23.11.2018; Просторије Завода; презентација: “30 година постојања и рада друштва Врело”; Учесници: Бранко Ковачевић, др Бранка Лазић, др Миодраг Димитријевић, Георгиј Назаров и други.
- 14.11.2018; Београд; Шеста Национална конференција о прекограничној сарадњи у Београду. Учесници: Јадранка Јоксимовић, Михајло Дашић, Виктор Тунић и други.
- 4-5.12.2018; Београд; конференција: “Иновативна решења за смањење загађења у јужној и југоисточној Европи”; учесници: чланови Европске Уније, Комисија Европске уније, међународне организације и други.
- 18.12.2018; Скупштина АПВ; одржана је презентација „Инвазивне биљне врсте у заштићеним подручјима, значај и имплементација законске легислативе“ у оквиру семинара за инспекторе заштите животне средине. Организатор семинара је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и остварен је у оквиру Interreg IPA Sr-HU пројекта „Заштита природе

од инвазивних биљних врста“ (PROTECT). Представници Завода Ма Марина Томић и Клара Сабадош.

- 18.12.2018; ПМФ Нови Сад; одржано предавање студентима биологије и екологије на ПМФ-у са темом: “Угрожене врсте птица”. Представник Завода мр Никола Стојнић.

5.1.12.4. ИЗЛОЖБЕНЕ ПОСТАВКЕ

- У изложбеном простору Завода, али и у другим просторима организовано је и одржано 18 изложби у организацији Завода и других субјеката, са пратећим активностима:
- 25.01.2018; Просторије Завода; у сарадњи са Националним парком „Тара“ отворена изложба фотографија „Тара“, аутора Ирене Бекер и Беле Сабо.
- 2.02.2018; Народни музеј, Кикинда; Завод је поводом Светског дана мочварних подручја, у Народном музеју Кикинда отворио изложбу фотографија "Природа Војводине".
- 22.02.2018; Просторије Завода; представио се Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске уз презентације и отворену изложбу фотографија под називом "Природно наслеђе Српске".
- 21.03.2018; Културним центром Вршац; поводом обележавања значајних еколошких датума Светског дана шума (21.март) и Светског дана вода (22.март) Завод је у сарадњи са Културним центром Вршац организовао фото изложбу „Природа Војводине“ у Вршцу.
- 3.04.2018; Просторије Завода; свечано је обележено 52. године рада, уз отварање фото изложбе „Окружени природом“, аутора Микеш Бенцеа.
- 11.05.2018; Просторије Завода; отворена је изложба фотографија аутора Бориса Ерга „Траг у води“.
- 11.05.2018; Просторије Завода; отворена је изложба макета бродова израђених од дрвета „Бродови“, аутора Миши Молнара из Апатина.
- 19.05.2018; Поводом Европске ноћи музеја отворена је изложба: „100 година од завршетка Великог рата“ у сарадњи са Макетарским клубом Нови Сад и члановима Београдског Макетарског клуба .
- 18.05.2018; Природонаучен музеј Македоније Скопје, Северна Македонија; Завод је отворио две природњачке изложбе: „Стене – скривене боје и облици“ аутора Дарка Тимотића геолога за палеонтологију и изложбу фосила „Рађање Фрушке горе“ аутора др Ивана Дулића, геолога – палеонтолога из НИС.
- 25.05.2018; Просторије Завода; отворена је изложба под називом: „Живот смећа“ у сарадњи са Амбасадом Француске у Србији, Француским институтом у Србији и Градом Новим Садам.
- 8.06.2018; Просторије Завода; отворена је 61. изложба ликовних радова деце Србије на тему "Илустрација литерарних дела", која је организована у оквиру Змајевих дечјих игара.
- 15.06.2018; Просторије Завода; отворена је 14. годишња „Изложба минерала, кристала и накита из приватних збирки“, чланова Друштва љубитеља минерала, стена и фосила «ГЕО-ПАН» Нови Сад.
- 11.09.2018; Просторије Завода; отворена је изложба „Мађарски ботаничари на Балканском полуострву“. Изложбу је приредио Природњачки музеј Мађарске из Будимпеште.
- 11.10.2018; Просторије Завода; отворена је изложба фотографија „Караш-Нера“ аутора Гезе Фаркаша.

- 19.11.2018; Просторије Завода; поводом обележавања 30. година постојања и рада Друштва „Врело“ - Друштва за здраву исхрану и заштиту животне средине, из Новог Сада, отворена је изложба „Дрво“ аутора Александра Обровског.
- 05.12.2018; Просторије Завода; отворена је изложба дечијих радова под називом „Вртић без отпада“. Изложбу је приредило Удружење еко новинара „Еко вест“ у сарадњи са Предшколском установом „Радосно детињство“ и Градском управом за заштиту животне средине града Новог Сада уз подршку Покрајинског завода за заштиту природе.
- 12.12.2018; Просторије Завода; отворена је изложба природњачке фотографије под називом „Фотограф у царству природе“, аутора Милана Живковића. Изложба је организована у сарадњи са Природњачким музејом у Београду.
- 14.12.2018; Просторије Завода; отворене су две изложбе дечјих ликовних радова у сарадњи са Центром за ликовно васпитање деце и омладине Војводине: 64. изложба ликовних радова деце и омладине Србије "Када се прсти умажу графичком бојом", и 31. изложба ауторског стрипа ученика основних школа и предшколских установа Србије.

5.1.12.5. ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ

Табела 15. Преглед индикатора.

Индикатор	Бројчано исказани показатељи успешности у 2018.	Носилац посла
Број нових експоната	5 (дермопластични експонати у орнитолошкој збирци) 15 нових експоната у минералашко-петролошкој збирци	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе
Број нових експиката	100 у ботаничкој збирци	Одељење за финансијско - рачуноводствене и остале стручне послове у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе

Природњачке збирке

Током теренских излазака у 2018. години прикупљан је материјал за попуну природњачких збирки Завода. Такође од управљача заштићених подручја и других корисника простора (НВО, ловца, шумара, љубитеља природе и др.) добијен је природњачки материјал који ће након обраде бити увршћен у фонд природњачких збирки Завода.

Пристигли материјал је депонован у лабораторије и замрзиваче у оквиру препараторске радионице и подвргнут стандардном третману обраде (прихват; завођење у књигу улаза-колектор; депоновање; препараторска обрада; стручна обрада; инвентаризација; дезинфекција у сандуку; депоновање у адекватну збирку). Препараторска служба је урадила 5 препарата.

У 2018. години минералашко-петролошка збирка Завода обогаћена је са нових 15 примерака стена. Код примерака једна страна је исполирана тако да се види структура стена. Што се тиче палеонтолошко-геолошке збирке извршен је преглед оштећених експоната уз дораду, лепљење и чишћење. Током године вршени су редовни послови на конзервацији и препарирању прикупљеног теренског материјала шкољки, пужева, жежева, мамутових зуба, делова костију и др.

Ботаничка колекција Покрајинског завода за заштиту природе је од 20.02.2018. године, званично уписана на листу светских ботаничких колекција под називом *Index Herbariorum* са седиштем у Њујоршкој ботаничкој башти (*The New York Botanical Garden*).

Поменута листа садржи податке о значајним ботаничким збиркама у свету и обједињује преко 3000 институционалних збирки са скоро 400 милиона документованих ботаничких узорака и омогућава научницима широм света брзи приступ и преглед материјала. Хербаријум Покрајинског завода је регистрован под кодом „PZZP“ и четврта је таква регистрована збирка у Србији, поред збирки: Универзитета у Новом Саду (BUNS), Ботаничке баште „Јевремовац“ (БЕОУ) и Природњачког музеја у Београду (БЕО).

Током 2018. у ботаничкој збирци Завода боравили су MSc Бојана Бокић са Универзитета у Новом Саду која је ревидирала хербарски материјал у оквиру рода *Mentha* L., Драган Обрадов са Универзитета у Новом Саду који је ревидирао хербарски материјал у оквиру родова *Galium* L. и *Asperula* L., проф. др Пал Божа који је прегледао материјале из фамилије *Malvaceae* Juss., проф. др Абдулкерим Алпинар са Универзитета Бируни у Истанбулу (Турска) који је ревидирао материјале из рода *Arum* L., проф. Мухитин Динц и проф. др. Јавуз Бакчи са Селџук Универзитета у Конији (Турска) који су прегледали материјал из рода *Rorippa* Scop. и Артјом Леострин из Института за ботанику „Комаров“ из Санкт-Петербурга (Русија) који је прегледао део материјала из рода *Carex* L.

У збирку је током године унесено око 100 нових ексиката. Настављена је обрада материјала која укључује детерминацију врста и инфраспецијских категорија, штампање етикета, причвршћивање биљака и пратећих етикета на чврсту подлогу од танког картона, у складу са међународним стандардима, паковање овог материјала у дволистнице и уношење коначних података у Хербаријумску Excell базу података. Током 2018. године су на овакав начин обрађени родови *Lemna* L. (36 ексиката), *Lens* Miller (1 ексикат), *Leontodon* L. (65 ексиката), *Leontopodium* Cass. (6 ексиката), *Leonurus* L. (11 ексиката), *Lepidium* L. (82 ексиката), *Scorzoneroides* Moench (12 ексиката) док су већим делом обрађени родови *Leucanthemella* Tzelev (7 ексиката), *Leucanthemum* Mill. (31 ексикат), и *Leucosium* L. (10 ексиката).

Извршено је чишћење и конзервација већег броја препарата птица и сисара. Настављен је процес сређивања орнитолошке збирке и мамолошке збирке. У склопу редовних активности на одржавању збирки, током септембра 2018. године извршена је редовна дезинсекција, дезинфекција и фумигација депоа, лабораторија, радионица и ходника. Посебан третман су имали експонати и други природњачки материјал, коришћени за повремене изложбене поставке посебно ван Завода, који су подвргавани потпуној дезинфекцији. Такође, током марта 2018. године урађено је чишћење сталне природњачке поставке уз замену оштећених и дотрајалих експоната. Током 2018. године очишћени су и окречени депои у којима су смештене природњачке збирке Завода. У мају 2018. године израђен је „Пројекта нове изложбене поставке Покрајинског завода за заштиту природе Нови Сад“.

Концептом нове поставке Завода, простор је решен тако да се успостави јасан ток кретања посетилаца. Посетиоци, углавном школског узраста, долазе у групама и потребно је обезбедити да се групе крећу организовано и да изложбу сагледају предвиђеним редом.

У простору хола се посетиоци окупљају. То је и место где је презентована лобања мамута, која представља симбол Завода. Из хола посетиоци започињу обилазак изложбе, крећући се кроз део где је презентован геодиверзитет и геонаслеђе. Простор нове изложбене поставке је формиран затварањем лаганим преградним зидовима између стубова, тако да се посетиоци крећу јасним током, који вијуга између витрина, диорама и експоната, откривајући посетиоцу стално нове визууре и будући радозналост. Дизајном се желело постићи да има што више простора који приказују неживи и живи свет у контексту природног окружења – формирањем ниша са представама појединих палеосредина и рецентних станишта. Нише/диораме образују се лаганим преградним зидовима и широким стакленим површинама на предњој страни.

Нова изложбена поставка Завода конципирана је тако да буде приступачна различитим групама, па и особама са инвалидитетом (особе са оштећењем слуха, корисници колица, особе које не виде или имају оштећен вид и др). Да би се то остварило на изложбеној поставци биће могућ директан контакт

са одабраним експонатима тј. омогуће се да сви посетиоци, а нарочито особе које не виде или имају оштећен вид, на нов начин, укључивањем чула додира, доживе и спознају геолошку прошлост и разноврсност. На поставци ће бити постављени рачунари са одговарајућим мултимедијалним презентацијама, помоћу којих би се за све посетиоце, а нарочито за особе са инвалидитетом омогућило да на нов начин дођу до информација, како о експонатима на поставци, тако и о природној баштини Војводине.

Осмишљене мултимедијалне презентације је могуће одређеним софтверским решењима (screen reader тј. софтверске апликације која идентификује и тумачи оно што се приказује на екрану) тумачити и гласовно тако да би корисници могли бити слепе и слабовиде особе као и неписмени. Путем изабраних решења особама са оштећењем слуха омогућио би се приступ новим технологијама помоћу којих би се стицала нова знања, био могућ самостални обилазак изложбене поставке и унапређење квалитета њиховог живота.

Унутар зграде Завода, између хола и изложбеног простора, постоји рампа за инвалидска колица. Како је зграда грађена пре доношења Правилника о условима за планирање и пројектовање објеката у вези са несметаним кретањем деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица ("Службени гласник РС", бр. 18/97), нагиб рампе није одговарајући тако да је њено коришћење отежано. Да би изложбена поставка Завода била доступна корисницима колица предвиђено је инсталирање подизне платформе са погонским механизмом.

5.1.12.6. САЈМОВИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Током 2018. године Завод је учествовао на 14. сајамских и других манифестација:

- 21.03.2018; Учешће Завода на манифестацији "Сат за нашу Планету". Прикључивање акцији WWF у борби против климатских промена. Објављен је текст на сајту ПЗЗП као и подржана акција гашења светала.
- 20.04.2018; Традиционална манифестација „Ноћ биологије“ одржана је по осми пут на Департману за биологију и екологију, ПМФ у Новом Саду. Завод је учествовао са радионицом „Збрињавање строго заштићених врста“. Оквирни број посетилаца: 2000.
- 14-20.05.2018; Одржана је манифестација “Музеји за 10” и “Европска ноћ музеја”. Посетиоци Завода су имали прилику да сем редовне природњачке поставке присуствују и већем броју изложби и радионица за децу. Оквиран број посетилаца: 2500.
- 26.05.2018; СРП „Обедска бара“; Купиново; учешће у манифестацији „Дани Змајева“ у организацији НВО „Зелени поглед“. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 5.06.2018; Ботаничка башта Београд; Пријем код Министарства заштите животне средине поводом међународног дана заштите животне средине – 5 јуна. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 5.06.2018; Фрушка гора – Лежмир; манифестација: Радни дан за природу уређење НП Фрушка гора; учесници: Национални парк Фрушка гора и Завод.
- 8.06.2018; Завод је учествовао на Змајевим дечијим играма. Отворена је 61. изложба дечијих ликовних радова Србије: “Илустрација литералних дела. Оквирни број посетилаца: 1000.
- 28.06-1.07.2018; ПП „Стара планина“ одржани су 19. сусрети националних паркова и завода за заштиту природе Републике Србије и Републике Српске. Оквиран број посетилаца: 700.
- 6.08.2018; Сава; СРП „Обедска бара“; учешће на 7 регати „Мајка Ангелина“ и давање изјава медијима. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 8-12.08.2018; Завод је учествовао у одржавању фестивала „Green movie“ у Нишу, одржаном у Нишкој тврђави. Оквиран број посетилаца: 6000.

- 20-31.08.2018; Завод је узео учешће на 26. међународном волонтерском еколошком радном кампу под називом „Повратак Ибиса“. Организатори су били Млади истраживачи Србије, Удружења грађана „Зелени поглед“ из Купинова, уз партнерску сарадњу са Покрајинским заводом за заштиту природе, ЈП „Војводина шуме“, Општином Пећинци и Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине.
- 1-7.10.2018; Одржана је манифестација “Дечија недеља” у којој је Завод учествовао у организацији Ликовне радионице ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад. Оквиран број посетилаца: 2800.
- 4-7.10.2018; Завод је заједно са ресорним Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и ЈП Заводом за урбанизам Војводине узео учешће на Сајму лова, риболова и туризма „Лорист“. Оквиран број посетилаца: 30000.
- 14.10.2018; Нови Сад; манифестација: “Трка корњача”; учесници: Зоо врт Палић, Илија Миљковић, Владимир Добретић, Јелена Станишић.
- 1-4.11.2018; Завод је узео учешће на 23. Међународној изложби златарства и часовничарства „СЈАЈ“, која се одржавала у Новом Саду. Оквиран број посетилаца: 14000.
- 9-23.11.2018; Одржана је манифестација обележавања 30 година постојања и рада друштва Врело у Просторијама Завода.

5.1.12.7. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА

У току 2018. године стручни сарадници Завода су наступили 197 пута у разним електронским и писаним медијима са темама које се тичу заштите природе у Војводини. Укупан број медијских појављивања је био знатно већи од приказаног, ако се узму у обзир сви класични медији: телевизија, радио, штампани медији, те интернет.

Табела 16. Преглед наступа у медијима у 2018 години.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
1	РТВ, Новосадске разгледнице	Др Јадранка Делић	Заштита природе у АП Војводини	11.1.2018.
2	https://www.danas.rs/drustvo/potruga-za-otrovanim-zivotinjama/	Покрајински завод за заштиту природе	Потрага за отрованим животињама	14.1.2018.
3	http://mondo.rs/a1072572/Info/Drustvo/Ubijene-zivotinje-Pronadjeno-16-leseva-kod-Apatina.html	Покрајински завод за заштиту природе	Отровано још 16 животиња: Орлови, пас, лисица...	13.1.2018.
4	http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:706054-Novo-trovanje-zivotinja-u-Svilojevu-pronadjeno-jos-16-leseva	Покрајински завод за заштиту природе	Ново тровање животиња у Свилојеву, пронађено још 16 лешева	13.1.2018.
5	http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/backa/novo-trovanje-zivotinja-u-svilojevu_885319.html?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+RtvSveVesti+%28RTV+poslednje+vesti%29	Покрајински завод за заштиту природе	Ново тровање животиња у Свилојеву	13.1.2018.
6	http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/135/hronika/3002006/novo-trovanje-zivotinja-u-svilojevu-medju-njima-i-zasticene-vrste.html	Покрајински завод за заштиту природе	Ново тровање животиња у Свилојеву, међу њима и заштићене врсте	13.1.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
7	https://www.kurir.rs/vesti/srbija/2975715/uznemirujuci-foto-slike-koje-su-sokirale-srbiju-16-leseva-kod-apatina-stradale-ptice-lisica-i-pas	Покрајински завод за заштиту природе	(УЗНЕМИРУЈУЋИ ФОТО) СЛИКЕ КОЈЕ СУ ШОКИРАЛЕ СРБИЈУ: 16 лешева код Апатина, страдале птице, лисица и пас	13.1.2018.
8	https://www.srbijadanas.com/vesti/info/trovac-iz-backe-nemiruje-otkriven-novi-pomor-zasticenih-zivotinja-2018-01-13	Покрајински завод за заштиту природе	Тровач из Бачке не мирује: Откривен нови помор заштићених животиња	13.1.2018.
9	http://petface.net/apatina/	Покрајински завод за заштиту природе	Друштво за заштиту птица Србије осуђује МАСОВНО ТРОВАЊЕ животиња код Апатина!	15.1.2018.
10	http://drina.info/?p=11789&lang=lat	Покрајински завод за заштиту природе	Отворена изложба о Тари у Новом Саду	28.1.2018.
11	https://www.energetskiportal.rs/otvorena-izlozba-fotografija-tara/	Покрајински завод за заштиту природе	Отворена изложба фотографија „Тара“	29.1.2018.
12	http://rs.n1info.com/Vesti/a360401/Kaznjen-sa-50.000-dinara-jer-je-prodao-tekunicu-na-internetu.html	Марко Туцаков	Кажњен са 50.000 динара јер је продао текуницу на интернету	29.1.2018.
13	https://www.blic.rs/vesti/hronika/prodao-tekunicu-kaznjen-sa-50000-dinara/3xrj8nh	Марко Туцаков	Продао текуницу, кажњен са 50.000 динара	29.1.2018.
14	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/181145/Zrenjanin-Kaznjen-sa-50000-dinara-jer-je-prodao-tekunicu.html	Марко Туцаков	Зрењанин: Кажњен са 50.000 динара јер је продао текуницу	29.1.2018.
15	https://www.vesti.rs/Zrenjanin/Kaznjen-sa-50-000-dinara-jer-je-prodao-tekunicu-na-internetu.html	Марко Туцаков	Зрењанин: Кажњен са 50.000 динара јер је продао текуницу на интернету	29.1.2018.
16	http://www.rts.rs/page/stories/ci/story/134/hronika/3020126/prodao-tekunicu-kaznjen-sa-50000-dinara.html	Марко Туцаков	Продао текуницу, кажњен са 50.000 динара	29.1.2018.
17	https://www.zrenjaninski.com/hronika/kaznjen-je-je-prodao-strogo-zasticenog-sisara/	Марко Туцаков	КАЖЊЕН ЈЕР ЈЕ ПРОДАО СТРОГО ЗАШТИЋЕНОГ СИСАРА!	29.1.2018.
18	https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2018&mm=01&dd=29&nav_category=78&nav_id=1352641	Марко Туцаков	Продао заштићену животињу, казна 50.000 динара	29.1.2018.
19	http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=383647	Марко Туцаков	Зрењанин: Продао текуницу, кажњен са 50.000 динара	29.1.2018.
20	https://beta.rs/zelena-srbija/zs-srbija/82768-kaznjen-sa-50-000-dinara-zbog-ilegalne-trgovine-zasticenom-vrstom-zivotinja	Марко Туцаков	Кажњен са 50.000 динара због илегалне трговине заштићеном врстом животиња	29.01.2018
21	http://ekolist.org/otvorena-izlozba-fotografija-tara/	Покрајински завод за заштиту природе	Отворена изложба фотографија „Тара“	30.1.2018.
22	http://ekolist.org/svetски-dan-vlaznih-podrucja/	Покрајински завод за заштиту природе	Светски дан влажних подручја	30.1.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
23	http://ekolist.org/svetski-dan-vlaznih-podrucja/	Др Биљана Пањковић, др Слободан Пузовић и мр Никола Стојнић	Светски дан влажних подручја	2.2.2018.
24	Радио Нови Сад	др Слободан Пузовић	Снимање емисије „Под стакленим звоном“ са темом „Приступи управљању рамсарским подручјима у Шпанији и Србији“	2.2.2018.
25	https://www.youtube.com/watch?v=Gg5QMddALgc	Др Биљана Пањковић	ТВ Канал 9, Нови Сад: Светски дан влажних подручја	2.2.2018.
26	http://www.zzps.rs/novo/index.php?jezik=_la&strana=vest&n=525	Др Биљана Пањковић, др Слободан Пузовић и мр Никола Стојнић	Одржан скуп поводом Светског дана влажних подручја	2.2.2018.
27	http://gradski.online/deca-odusevljena-ovako-su-vrhunski-majstori-fotografije-doziveli-prirodu-vojvodine/	Др Оливер Фојкар, Дарко Тимотић	Деца одушевљена: Овако су врхунски мајстори фотографије доживели природу Војводине	2.2.2018.
28	http://www.amiradio.rs/info-servis/otvorena-izlozba-priroda-vojvodine/	Др Оливер Фојкар, Дарко Тимотић	Отворена изложба Природа Војводине	2.2.2018.
29	http://tvrubin.rs/izlozba-priroda-vojvodine-otvorena-u-narodnom-muzeju/	Др Оливер Фојкар, Дарко Тимотић	Изложба Природа Војводине у НМ Кикинда	2.2.2018.
30	http://www.rtv.rs/sr_ci/vojvodina/banat/kikinda-izlozba-priroda-vojvodine_890652.html	Др Оливер Фојкар, Дарко Тимотић	Кикинда: Изложба „Природа Војводине“	2.2.2018.
31	https://www.energetskiportal.rs/narodni-muzej-u-kikindi-otvorena-izlozba-priroda-vojvodine/	Др Оливер Фојкар, Дарко Тимотић	Народни музеј у Кикинди: Отворена изложба „Природа Војводине“	2.2.2018.
32	http://ekolist.org/dan-ramsara-obebezen-pod-motom-vlazna-podrucja-za-odrzivu-urbanu-buducnost/	Покрајински завод за заштиту природе	Дан Рамсара обележен под мотом: „Влажна подручја за одрживу урбану будућност“	8.2.2018.
33	https://www.energetskiportal.rs/obebezen-dan-vlaznih-podrucja-vlazna-podrucja-za-odrzivu-urbanu-buducnost/	Покрајински завод за заштиту природе	Обележен Дан влажних подручја: „Влажна подручја за одрживу урбану будућност“	10.2.2018.
34	http://www.astronomija.org.rs/nauka/geologija/11999-razgovor-sa-dr-ivanom-dulicem	Покрајински завод за заштиту природе	Разговор са др Иваном Дулићем	18.02.2018
35	http://www.oszrenjanin.edu.rs/2018/02/16	Покрајински завод за заштиту природе	Посета изложби „Рађање горе“	16.2.2018.
36	http://mondo.ba/a791044/Info/Ex-Yu/Borba-za-spas-droplji-u-Srbiji.html	Покрајински завод за заштиту природе	Борба за спас дропљи у Србији	27.02.2018.
37	http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:712576-Ribnjak-iz-Novog-Knezevca-kaznjen-za-unistavanje-gnezda-zasticenih-ptica	Покрајински завод за заштиту природе	Рибњак из Новог Књажевца кажњен за уништавање гнезда заштићених птица	19.2.2018.
38	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/Novi-Knezevac-Preduzece-kaznjeno-zbog-unistavanja-gnezda-zasticenih-ptica.html	Покрајински завод за заштиту природе	Нови Књежевац: Предузеће кажњено због уништавања гнезда заштићених птица	19.2.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
39	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/182602/Novi-Knezevac-Preduzece-kaznjeno-zbog-unistavanja-gnezda-zasticenih-ptica.html	Покрајински завод за заштиту природе	Нови Кнежевац: Предузеће кажњено због уништавања гнезда заштићених птица	19.2.2018.
40	https://www.pressreader.com/	Покрајински завод за заштиту природе	Срушили гнезда заштићених птица, казна пола милиона	20.2.2018.
41	http://www.politika.rs/sr/clanak/	Марко Туцаков	ЗБОГ РИБЊАКА УНИШТЕНА ГНЕЗДА ЗАШТИЋЕНИХ ПТИЦА	20.2.2018.
42	http://nasljedje.org/sr_RS/pocetak/349-foto-izlozba-prirodno-nasljedje-srspe-u-novom-sadu	Др Биљана Пањковић	Одржана промоција Републичког завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа у Новом Саду	22.2.2018.
43	https://vojvodjanske.rs/zbog-ribnjaka-unistena-gnezda-zasticenih-ptica/	Марко Туцаков	Због рибњака уништена гнезда заштићених птица	22.2.2018.
44	http://sremska.tv/2018/02/okrugli-sto-na-temu-ekosistemskih-usluga-na-podrucju-bosutskih-suma/	Покрајински завод за заштиту природе	Округли сто на тему “Екосистемских услуга на подручју босутских шума”	24.2.2018.
45	DNEVNIK	Покрајински завод за заштиту природе	Између пејтажа и душе, фото изложба Тара	25.2.2018.
46	https://www.vesti.rs/Nju-Jork/FOTO-Herbarijum-Pokrajinskog-zavoda-za-prirodu-medju-najpoznatijim-svetskim-kolekcijama.html	Ранко Перић, Сара Михајловић	Хербаријум Покрајинског завода за природу међу најпознатијим светским колекцијама	26.2.2018.
47	http://rtv.rs/sr_ci/zivot/nauka-i-tehnologija/botanicka-kolekcija-pokrajinskog-zavoda-na-svetskoj-listi_896531.html	Ранко Перић, Сара Михајловић	Ботаничка колекција покрајинског завода на светској листи	26.2.2018.
48	https://www.dnevnik.rs/drustvo/herbarijum-pokrajinskog-zavoda-na-svetskoj-listi-26-02-2018	Ранко Перић, Сара Михајловић	Хербаријум Покрајинског завода на светској листи	26.2.2018.
49	https://www.energetskiportal.rs/botanicka-kolekcija-pokrajinskog-zavoda-registrovana-na-svetskoj-listi-herbarijuma/	Ранко Перић, Сара Михајловић	Ботаничка колекција Покрајинског завода регистрована на светској листи хербаријума	26.2.2018.
50	http://www.agroTV.net/botanicka-kolekcija-pokrajinskog-zavoda-registrovana-svetskoj-listi-herbarijuma/	Ранко Перић, Сара Михајловић	Ботаничка колекција Покрајинског завода регистрована на светској листи хербаријума	26.2.2018.
51	http://ekolist.org/botanicka-kolekcija-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode-registrovana-na-svetskoj-listi-herbarijuma-index-herbariorum/	Ранко Перић, Сара Михајловић	Ботаничка колекција Покрајинског завода за заштиту природе регистрована на светској листи хербаријума (Индекс Хербариорум)	26.2.2018.
52	http://www.mojnovisad.com/vesti/na-svetskoj-listi-herbarijuma-i-kolekcija-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode-id20672.html	Ранко Перић, Сара Михајловић	На светској листи хербаријума и колекција Покрајинског завода за заштиту природе	26.2.2018.
53	https://www.agroklub.rs/poljopri-vredne-vesti/herbarijum-iz-vojvodine-na-listi-svetskih-botanickih-kolekcija/40528/	Ранко Перић, Сара Михајловић	Хербаријум из Војводине на листи светских ботаничких колекција	27.2.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
54	http://www.agropress.org.rs/lat/projekti/nagrade-i-priznanja/item/3663-pogledajte-koja-je-botanicka-kolekcija-sadana-svetskoj-listi-herbarijuma	Ранко Перић, Сара Михајловић	Погледајте која је ботаничка колекција сада на светској листи хербаријума!	27.2.2018.
55	http://www.nshronika.rs/gradske-teme/herbarijum-pokrajinskog-zavoda-za-prirodu-medu-najpoznatijim-svetskim-kolekcijama/	Ранко Перић, Сара Михајловић	Хербаријум Покрајинског завода за природу међу најпознатијим светским колекцијама	27.2.2018.
56	https://www.vesti.rs/Evropska-Unija/Borba-za-ocuvanje-prirodnog-stanista-velike-droplje-2.html	Мр Никола Стојнић	Борба за очување природног станишта велике дропље	27.2.2018.
57	http://agrosvet.rs/clanak/2894/borba-za-ocuvanje-prirodnog-stanista-velike-droplje	Мр Никола Стојнић	Борба за очување природног станишта велике дропље	27.2.2018.
58	http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-sad/borba-za-ocuvanje-prirodnog-stanista-velike-droplje_896852.html	Мр Никола Стојнић	Борба за очување природног станишта велике дропље	27.2.2018.
59	https://www.glasamerike.net/a/borba-za-ocuvanje-prirodnog-stanista-i-brojnosti-droplje/4273262.html	Мр Никола Стојнић	Борба за очување природног станишта и бројности дропље	27.2.2018.
60	Радио Нови Сад, „Под стакленим звоном“	Ранко Перић	Регистрација ботаничке збирке ПЗЗП у „Индекс Хербариоруму“	27.2.2018.
61	Радио Београд 1, водитељ Петар Кочић	Ранко Перић	Регистрација ботаничке збирке ПЗЗП у „Индекс Хербариоруму“	28. 02. 2018.
62	https://www.kanal9tv.com/zastita-stanista-velike-droplje/	Мр Никола Стојнић	Заштита станишта велике дропље	28.2.2018.
63	РТВ; Нови Сад	Др Слободан Пузовић	Гостовање у Јутарњем програму са темом о активној заштити природе и биодиверзитета у АП Војводини	1.3.2018.
64	https://vojvodjanske.rs/srbija-madjarska-zajedno-zastiti-velike-droplje-stepske-sarke/	Покрајински завод за заштиту природе	Србија и Мађарска заједно у заштити велике дропље и степске шарке	2.3.2018.
65	https://vojvodinainfo.rs/pokrenuta-inicijativa-za-zastitu-velike-droplje/	Покрајински завод за заштиту природе	Покренута иницијатива за заштиту велике дропље	3.3.2018.
66	https://vojvodjanske.rs/bosutske-sume-predstavljanje-ekosistemskih-usluga-valorizacija-podrucja/	Покрајински завод за заштиту природе	Босутске шуме – представљање екосистемских услуга и валоризација подручја	3.3.2018.
67	http://ekolist.org/srbija-i-madjarska-zajedno-u-zastiti-velike-droplje-i-stepske-sarke/	Покрајински завод за заштиту природе	Србија и Мађарска заједно у заштити велике дропље и степске шарке	4.3.2018.
68	https://www.energetskiportal.rs/bosutske-sume-predstavljanje-ekosistemskih-usluga-i-valorizacija-podrucja/	Покрајински завод за заштиту природе	Босутске шуме – како управљати природним ресурсима	5.3.2018.
69	Радио Суботица, програм на мађарском језику	Ранко Перић	Регистрација ботаничке збирке ПЗЗП у „Индекс Хербариоруму“	08.3.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
70	РТВ	Ранко Перић	Снимање емисије о ботаничкој збирци ПЗЗП и њеној регистрацији у „Индекс Хербариоруму“	13.3.2018.
71	http://www.klimatskepromene.rs/dogadjaji/poziv-za-ucesce-u-javnoj-raspravi-na-nacrt-zakona-o-klimatskim-promenama/	Покрајински завод за заштиту природе	Позив за учешће у јавној расправи на Нацрт закона о климатским променама	16.3.2018.
72	РТС	Никола Стојнић	Сеоба рода	16.3.2018.
73	http://rtv.rs/sr_lat/vojvodina/banat/foto-izlozba-priroda-vojvodine-u-vrscu_902569.html	Покрајински завод за заштиту природе	Фото изложба "Природа Војводине" у Вршцу	20.3.2018.
74	https://www.vesti.rs/Vojvodina/Foto-izlozba-Priroda-Vojvodine-u-Vrscu.html	Покрајински завод за заштиту природе	Фото изложба "Природа Војводине" у Вршцу	20.3.2018.
75	http://www.najvesti.com/gradovi-srbija/grad-novi-sad/4098563-Foto-izlozba-Priroda-Vojvodine-u-Vrscu.html	Покрајински завод за заштиту природе	Фото изложба Природа Војводине у Вршцу	20.3.2018.
76	http://www.agropress.org.rs/cir/details/itemlist/tag/Pokrajinski%20zavod%20za%20zastitu%20prirode	Покрајински завод за заштиту природе	Овакву лепоту ретко ко има!	20.3.2018.
77	https://www.kanal9tv.com/ocuvanje-suma-i-voda-u-vojvodini/	Покрајински завод за заштиту природе	Очување шума и вода у Војводин	20.3.2018.
78	http://srbijuvolimo.rs/ljudi-i-dogadjaji/item/6362-priroda-vojvodine-foto-izlozba.html	Покрајински завод за заштиту природе	"Природа Војводине" фото изложба	21.3.2018.
79	http://www.agropress.org.rs/lat/details/itemlist/tag/Pokrajinski%20zavod%20za%20zastitu%20prirode	Владимир Добретић, Дарко Тимотић и Оливер Фојкар	Овакву лепоту ретко ко има!	21.3.2018.
80	http://nsuzivo.rs/srbija/svetski-dan-voda-priroda-za-vodu-voda	Тања Бошњак	Светски дан вода: "Природа за воду"	22.3.2018.
81	http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/3083304/izl-ozbom-fotografija-oblezen-vek-postojanja-recne-flotile.html	Покрајински завод за заштиту природе	Изложбом фотографија облежен век постојања Речне флотиле	24.3.2018.
82	http://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:718751-Vek-slavne-flotile	Покрајински завод за заштиту природе	Век славне флотиле	24.3.2018.
83	http://www.mojnovisad.com/navigators/24.mart.2018.vek-recne-flotile-u-novom-sadu-id24993.html	Покрајински завод за заштиту природе	Век Речне флотиле у Новом Саду	24.3.2018.
84	http://www.mojnovisad.com/navigators/24.mart.2018.maketarsko-takmicenje-dunav-1255-id24994.html	Покрајински завод за заштиту природе	Макетарско такмичење "Дунав 1255"	24.3.2018.
85	http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-sad/internacionalno-maketarsko-takmicenje-dunav-1255_718312.html	Покрајински завод за заштиту природе	Интернационално макетарско такмичење "Дунав 1255"	24.3.2018.
86	http://www.turistickikanal.net/medjunarodno-maketarsko-takmicenje-dunav-1255/	Покрајински завод за заштиту природе	Међународно макетарско такмичење Дунав 1255	24.3.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
87	http://www.dbe.uns.ac.rs/vesti/obavestenja/1_april_-_dan_pokrajinskog_zavoda_za_zastitu_prirode	Покрајински завод за заштиту природе	1. април - Дан Покрајинског Завода за заштиту природе	1.4.2018.
88	https://www.energetskiportal.rs/dogadjaji/dan-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Дан Покрајинског завода за заштиту природе	2.4.2018.
89	https://naslovi.net/2018-04-03/rtv/pokrajinski-zavod-za-zastitu-prirode-obelezio-52-rodjendan/21456065	Покрајински завод за заштиту природе	Покрајински Завод за заштиту природе обележио 52. рођендан	3.4.2018.
90	http://www.rtv.rs/sr_lat/zivot/na-uka-i-tehnologija/pokrajinski-zavod-za-zastitu-prirode-obelezio-52-rodjendan_906698.html	Покрајински завод за заштиту природе	Покрајински Завод за заштиту природе обележио 52. рођендан	3.4.2018.
91	http://aktuelno.net/vesti/srbija/Pokrajinski-Zavod-za-zastitu-prirode-obelezio-52-rodjendan/c/3436911	Покрајински завод за заштиту природе	Покрајински Завод за заштиту природе обележио 52. рођендан	3.4.2018.
92	https://www.kanal9tv.com/dan-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode/	Др Биљана Пањковић	Дан Покрајинског завода за заштиту природе	3.4.2018.
93	https://www.youtube.com/watch?v=8qIKvbSQE80	Покрајински завод за заштиту природе	Покрајински Завод за заштиту природе обележио 52. рођендан	3.4.2018.
94	https://vojvodjanske.rs/pokrajinski-zavod-za-zastitu-prirode-obelezio-52-rodjendan/	Покрајински завод за заштиту природе	Покрајински завод за заштиту природе обележио 52. рођендан	4.4.2018.
95	http://ekolist.org/svecano-obeleden-dan-pokrajinskog-zavoda-za-zastitu-prirode/	Др Биљана Пањковић	Свечано обележен дан Покрајинског завода за заштиту природе	5.4.2018.
96	http://www.rtv.rs/sr_lat/zivot/magazin/ornitoloska-opera-uzivona-rns1-i-rns2_909248.html	Покрајински завод за заштиту природе	Орнитолошка опера уживо на Првом и Другом програму радија РТВ	16.4.2018.
97	http://www.ozon.rs/vesti/2018/bosutskie-sume-ekosistem-koji-moze-da-donese-profit/	Мр Никола Стојнић	Босутске шуме – екосистем који може да донесе профит	18.4.2018.
98	Канал 9, Мирослав Црњански	Ранко Перић	Снимање емисије о слатинама баната са гостима из Велике Британије	24.4.2018.
99	https://www.energetskiportal.rs/dogadjaji/uloga-ljudi-mesta-i-procesa-u-upravljanju-parkovima-na-primeru-poredenja-kanade-i-belizea/	Покрајински завод за заштиту природе	Улога људи, места и процеса у управљању парковима: на примеру поређења Канаде и Белизеа	25.4.2018.
100	РТЦ	Др Слободан Пузовић	Снимање прилога за емисију везаног за заштиту природе Обедске баре и повратак ибиса	5.5.2018.
101	Радио Нови Сад	Мр Никола Стојнић, др Слободан Пузовић и Марко Туцаков	Емитовање уживо ноћног програма „Песма птица у зору	6.5.2018.
102	http://www.rtv.rs/sr_lat/ekonomija/aktuelno/bosutskie-sume-najvece-luznjacke-sume-u-evropi_916020.html	Ален Киш, Мр Никола Стојнић	Босутске шуме – највеће лужњачке шуме у Европи	7.5.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
103	https://www.facebook.com/ekolistmagazin/posts/2081109345508500/	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО ИЗЛОЖБА "ТРАГ У ВОДИ" БОРИС ЕРГ И ИЗЛОЖБА МАКЕТА "БРОДОВИ" МИШИ МОЛНАР	9.5.2018.
104	http://ekolist.org/foto-izlozba-trag-u-vodi-boris-erg-i-izlozba-maketa-brodovi-misi-molnar/	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО ИЗЛОЖБА "ТРАГ У ВОДИ" БОРИС ЕРГ И ИЗЛОЖБА МАКЕТА "БРОДОВИ" МИШИ МОЛНАР	9.5.2018.
105	http://www.ekologija.gov.rs/medjunarodni-dan-biodiverziteta/?lang=lat	Покрајински завод за заштиту природе	Међународни дан биодиверзитета	21.5.2018.
106	РТС	Др Слободан Пузовић	Снимање прилога на тему „Историјат заштите природе у Србији“	21.5.2018.
107	http://mediareform.rs/izlozba-zivot-smeca-u-novom-sadu/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба „Живот смећа“ у Новом Саду	21.5.2018.
108	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у Јутарњем програму са темом збрињавања дивљих животиња и односа људи према ретким врстама	22.5.2018.
109	http://www.glasopova.rs/?p=25164	Мр Наташа Пил	Нема места паници: МАМУТСКЕ ОСЕ УОБИЧАЈЕНЕ ЗА ОВО ДОБА ГОДИНЕ	24.5.2018.
110	http://ekolist.org/izlozba-pzzp-u-prirodonaucnom-muzeju-makedonije-u-skoplju/	Дарко Тимотић	Изложба ПЗЗП у природонаучном музеју Македоније у Скопљу	25.5.2018.
111	http://www.mojnovisad.com/vesti/izlozba-zivot-smeca-otvorena-u-pokrajinskom-zavodu-za-zastitu-prirode-id22090.html	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Живот смећа" отворена у Покрајинском заводу за заштиту природе	25.5.2018.
112	https://www.dnevnik.rs/index.php/novi-sad/izlozba-zivot-smeca-u-pokrajinskom-zavodu-za-zastitu-prirode-25-05-2018	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба „Живот смећа“ у Покрајинском заводу за заштиту природе	25.5.2018.
113	Радио Пећинци	Др Слободан Пузовић	Давање изјаве на тему „Коришћење културне и духовне баштине за развој Обедске баре“	26.5.2018.
114	https://www.dnevnik.rs/index.php/novi-sad/izlozba-zivot-smeca-u-pokrajinskom-zavodu-za-zastitu-prirode-25-05-2018	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба „Живот смећа“ у Покрајинском заводу за заштиту природе	25.5.2018.
115	http://nsuzivo.rs/novi-sad/svetski-dan-zastite-zivotne-sredine-ciscenje-fruske-gore-u-utorak	Покрајински завод за заштиту природе	СВЕТСКИ ДАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ: Чишћење Фрушке горе у уторак	31.5.2018.
116	РТВ	Јадранка Делић	Појава лисица у градовима	31.05.2018.
117	http://www.npfruskagora.co.rs/pages/vesti/2018-15.html	Покрајински завод за заштиту природе	5. јун - Светски Дан заштите животне средине	4.6.2018.
118	http://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/189608/Radna-akcija-sutra-na-Fruskoj-gori.html	Покрајински завод за заштиту природе	Радна акција сутра на Фрушкој гори	4.6.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
119	Радио Нови Сад	Др Слободан Пузовић	Снимање изјава поводом међународног дана заштите животне средине, са акцентом на заштиту природе и збрињавање дивљих животиња	5.6.2018.
120	Радио 202, Београд	Др Слободан Пузовић	Снимање изјаве о климатским променама и њиховом утицају на природу, као и усклађивање интереса секторских политика у процесу придруживања ЕУ	5.6.2018.
121	https://www.nis.eu/lat/presscenter/ekoloska-akcija-na-fruskoj-gori-povodom-svetskog-dana-zastite-zivotne-sredine	Покрајински завод за заштиту природе	Еколошка акција на Фрушкој гори поводом Светског дана заштите животне средине	5.6.2018.
122	https://www.danas.rs/ekonomija/nis-obelezio-dan-zastite-zivotne-sredine/	Покрајински завод за заштиту природе	НИС обележио Дан заштите животне средине	5.6.2018.
123	http://rtfm.rs/index.php/2018/06/05/radna-ekoloska-akcija-na-fruskoj-gori-povodom-svetskog-dana-zastite-zivotne-sredine/	Покрајински завод за заштиту природе	РАДНА ЕКОЛОШКА АКЦИЈА НА ФРУШКОЈ ГОРИ ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	5.6.2018.
124	https://www.nis.eu/lat/presscenter/ekoloska-akcija-na-fruskoj-gori-povodom-svetskog-dana-zastite-zivotne-sredine	Покрајински завод за заштиту природе	Еколошка акција на Фрушкој гори поводом Светског дана заштите животне средине	5.6.2018.
125	http://ekolist.org/izlozba-i-naucna-radionica-zivot-smeca/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба и научна радионица "Живот смећа"	6.6.2018.
126	https://www.energetskiportal.rs/odrzana-izlozba-i-naucna-radionica-zivot-smeca/	Покрајински завод за заштиту природе	Одржана изложба и научна радионица "Живот смећа"	7.6.2018.
127	ДНЕВНИК	Покрајински завод за заштиту природе	Очистили смеће заборавних посетилаца	7.6.2018.
128	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vodic/190407/Izlozba-minerala-kristala-i-nakita-od-15-juna.html	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба минерала, кристала и накита од 15. јуна	11.6.2018.
129	РТВ Нови Сад, Емисија на мађарском језику	Клара Сабадош	Интервју о туристичкој понуди заштићених подручја	15. 06. 2018.
130	http://www.refoto.rs/izlozba-fotografija-karas-nera/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба фотографија: „Караш-Нера“	25.6.2018.
131	https://www.youtube.com/watch?v=Hfm_ZnXtBRw&feature=youtu.be	Ален Киш	Одумире свињарство у Босутским шумама - ГИЗ Отворени регионални фонд за ЈИЕ-биодиверзитет	25.6.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
132	https://balkangreenenergynews.com/rs/studija-o-ekosistemskim-uslugama-bosutskih-suma-kako-bolje-zastite-od-poplava-veceg-prihoda-od-drvne-grade-tradicionalnog-stocarstva/	Ален Киш	Студија о екосистемским услугама Босутских шума: Како до боље заштите од поплава и већег прихода од дрвне грађе и традиционалног сточарства	25.6.2018.
133	РТВ Нови Сад, емисија на мађарском "Vajdaságom át"	Клара Сабодош	О утицају дифузног загађења на површинске воде и о пројекту SeNSWETLANDS	28.06.2018.
134	http://zelenidijalog.rs/bosutskesume-visenamenskim-korisnjem-ka-vecoj-dobrobiti/	Ален Киш	Босутске шуме – Вишенаменским коришћењем ка већој добробити	30.6.2018.
135	https://www.energetskiportal.rs/odrzan-seminar-zastita-prirode-nadzor-i-predostroznost/	Др Билјана Пањковић	Одржан семинар „Заштита природе – надзор и предострожност“	4.7.2018.
136	https://www.dw.com/en/domestic-pigs-help-protect-serbias-forests/a-44585009	Ален Киш	Domestic pigs help protect Serbia's forests	10.7.2018.
137	https://www.topvita.info/bosutskesume-visenamenskim-korisnjem-ka-vecoj-dobrobiti/	Ален Киш	Босутске шуме – Вишенаменским коришћењем ка већој добробити	11.7.2018.
138	http://backapalankavesti.com/2018/07/16/obelezen-dan-rezervata-biosfere-backo-podunavlje/	Покрајински завод за заштиту природе	Обележен Дан резервата биосфере „Бачко Подунавље“	16.7.2018.
139	https://www.energetskiportal.rs/u-backoj-palanci-obeleden-dan-rezervata-biosfere-backo-podunavlje/	Покрајински завод за заштиту природе	У Бачкој Паланци обележен Дан резервата биосфере „Бачко Подунавље“	17.7.2018.
140	https://025.rs/epo-prisustvovao-obelezavanju-dana-rezervata-biosfere-backo-podunavlje/	Покрајински завод за заштиту природе	ЕПО присуствовао обележавању Дана Резервата биосфере Бачко Подунавље	19.7.2018.
141	РТВ	Др Слободан Пузовић	Гостовање у Јутарњем програму са темом о волонтерским камповима у заштићеним подручјима и сузбијању инвазивних врста	19.7.2018.
142	http://www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs/	Покрајински завод за заштиту природе	Обележен Међународни дан чувара природе	3.8.2018.
143	https://www.espreso.rs/vesti/hronika/277107/roda-u-macvanskoj-mitrovici-tesko-povredjena-mestani-tvrde-da-se-na-nju-pucalo-iz-vazdusne-puske-iz-zavoda-cekaju-rezultate-foto	Марко Туцаков	РОДА У МАЧВАНСКОЈ МИТРОВИЦИ ТЕШКО ПОВРЕЂЕНА! Мештани тврде да се на њу пуцало из ВАЗДУШНЕ ПУШКЕ, из ЗАВОДА чекају резултате!	3.8.2018.
144	http://www.infonet-vojvodina.rs/vesti/uginula-rodaranjena-vatrenim-oruzjem/	Марко Туцаков	Угинула рода рањена ватреним оружјем	8.8.2018.
145	http://www.ozon.rs/vesti/2018/ako-vidite-povredjenu-rodu-pozovite-pokrajinski-zavod-za-zastitu-prirode/	Марко Туцаков	Ако видите повређену роду позовите Покрајински завод за заштиту природе	8.8.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
146	РТВ	Др Слободан Пузовић	Снимање изјаве о међународном волонтерском радном кампу на Карловачком дунавцу и његовом значају за природу	9.8.2018.
147	https://www.energetskiportal.rs/vetruske-ponovo-lete/	Покрајински завод за заштиту природе	Ветрушке поново лете	9.8.2018.
148	РТС	Др Слободан Пузовић	Давање изјаве на тему „Значај Регате Мајке Ангелине на Сави за промоцију Обедске баре“	11.8.2018.
149	ТВ ПИНК	Др Слободан Пузовић	Давање изјаве на тему „Туризам у заштићеним подручјима на примеру регате Мајке Ангелине“	11.8.2018.
150	https://www.energetskiportal.rs/predstavljanje-ekosistemskih-usluga-sa-valorizacijom-na-podrucju-bosutskih-suma/	Покрајински завод за заштиту природе	Представљање екосистемских услуга са валоризацијом на подручју Босутских шума	16.8.2018.
151	Радио Нови Сад	Др Слободан Пузовић	Снимање изјаве о значају међународних волонтерских радних кампова на примеру ревитализације станишта на Обедској бари	16.8.2018.
152	ТВ Канал 9	Др Слободан Пузовић	Снимање прилога о значају и заштити слепих мишева	23.8.2018.
153	https://www.kanal9tv.com/noci-slepih-miseva/	Др Слободан Пузовић	Ноћи слепих мишева	24.8.2018.
154	РТВ	Јадранка Делић	СРП „Карађорђево“	6.9.2018.
155	http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/hronika/aktuelno.291.html:748343-OPASNE-ZMIJE-U-KUPINOVU-Otrovnice-u-Zoo-vrtu-ali-samo-privremeno	Покрајински завод за заштиту природе	ОПАСНЕ ЗМИЈЕ У КУПИНОВУ: Отровнице у Зоо-врту али само привремено	8.9.2018.
156	Панон РТВ, Суботица	Клара Сабadoш	Проблематика инвазивних врста у заштити природе	01.10.2018.
157	https://www.youtube.com/watch?v=4axrqA3qZ7U	Покрајински завод за заштиту природе	ТВ КАНАЛ 9, НОВИ САД: 7ББЦ 2018 У НОВОМ САДУ	10.9.2018.
158	https://www.ifvcns.rs/dogadjaji/7th-balkan-botanical-congress-10-14-septembar-2018-novi-sad/	Др Биљана Пањковић	7th Balkan Botanical Congress, 10-14. septembar 2018, Novi Sad	10.9.2018.
159	https://www.kanal9tv.com/pocao-7-balkanski-botanicki-kongres/	Покрајински завод за заштиту природе	Почео 7. Балкански ботанички Конгрес	10.9.2018.
160	https://www.youtube.com/watch?v=vgG8dSuaxtw	Ален Киш	Траг у простору: Приче из Босутске шуме	13.10.2018.
161	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у Јутарњем програму са темом штета од пожара у заштићени подручјима и животној средини	23.10.2018.
162	РТВ, Јутарњи програм	Мр Наташа Пил	Јесен – време за бубамаре	11.9.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
163	https://www.srbijadanas.com/vesti/drustvo/predivnim-zivotinjama-je-potrebna-nasa-zastita-evo-ko-su-glavni-krivci-za-stradanje-roda-2018-09-19	Покрајински завод за заштиту природе	Предивним животињама је потребна наша заштита: Ево ко су главни кривци за страдање рода	19.9.2018.
164	https://www.facebook.com/mladiistrazivacisrbije/posts/2057843817599767	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба фотографија „Караш Нера“	5.10.2018.
165	N1, Вести	Мр Наташа Пил	Пожар у СРП „Царска бара“	16.10.2018.
166	https://www.energetskiportal.rs/prekograncni-plan-upravljanja-buducim-rezervatom-biosfere-mura-drava-dunav/	Сара Павков и Јована Заклан	Прекогранични план управљања будућим резерватом биосфере Мура-Драва-Дунав	22.10.2018.
167	https://vojvodjanske.rs/nebo-iznad-suboticke-pescare-bogatije-za-13-novih-stanovnika/	Покрајински завод за заштиту природе	НЕБО ИЗНАД СУБОТИЧКЕ ПЕШЧАРЕ БОГАТИЈЕ ЗА 13 НОВИХ СТАНОВНИКА	23.10.2018.
168	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у јутарњем програму са темом „Штете од пожара у заштићеним подручјима и животној средини“	23.10.2018.
169	http://www.zasavica.org.rs/2018/ujedinjeni-u-borbi-za-ocuvanje-prirode-reke-save/	Покрајински завод за заштиту природе	Уједињени у борби за очување природе реке Саве	24.10.2018.
170	https://staniste.org.rs/obavestjenja/predstavljanje-knjige-finansiranje-poljoprivrede-u-srbiji-u-novom-sadu-2018/?script=lat	Покрајински завод за заштиту природе	Представљање књиге „Финансирање пољопривреде у Србији“ у Новом Саду	25.10.2018.
171	https://www.youtube.com/watch?v=269r29m9yYc	Марко Туцаков	Тровање строго заштићених врста карбофураном	1.11.2018.
172	http://ekolist.org/spaseno-i-oslobodjeno-sedam-mladih-divljih-gusaka/	Покрајински завод за заштиту природе	Спашено и ослобођено седам младих дивљих гусака	2.11.2018.
173	https://www.kanal9tv.com/ljudi-krivci-za-klimatske-promene/	Марко Туцаков	Људи кривци за климатске промене	5.11.2018.
174	https://www.kanal9tv.com/ziveti-u-skladu-sa-prirodom/	Марко Туцаков	Живети урбано у складу са природом	6.11.2018.
175	https://www.blic.rs/vesti/drustvo/pomor-kod-vrsca-zivotinje-pronadene-mrtve-na-njivuginule-iz-dva-moguca-razloga/yenqdeb	Покрајински завод за заштиту природе	ПОМОР КОД ВРШЦА Животиње пронађене мртве на њиви угинуле из ДВА МОГУЋА РАЗЛОГА	6.11.2018.
176	http://zinfo.rs/pomor-kod-vrsca-zivotinje-pronadjene-mrtve-na-njivuginule-iz-dva-moguca-razloga/	Покрајински завод за заштиту природе	ПОМОР КОД ВРШЦА Животиње пронађене мртве на њиви угинуле из ДВА МОГУЋА РАЗЛОГА	6.11.2018.
177	https://www.ravnica.info/neodgovorni-vlasnici-njiva-izazvali-штете-na-zasticenim-podrucjima/	Покрајински завод за заштиту природе	Неодговорни власници њива изазвали штете на заштићеним подручјима	13.11.2018.
178	https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbi	Покрајински завод за заштиту природе	НЕОДГОВОРНИ ВЛАСНИЦИ ЊИВА ИЗАЗВАЛИ ШТЕТЕ НА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА	13.11.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
179	https://www.youtube.com/watch?v=y34WbHUNe4U	Покрајински завод за заштиту природе	ТВ КАНАЛ 9, НОВИ САД: ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ ДРУШТВА ВРЕЛО	19.11.2018.
180	http://www.mojnovisad.com/navigation/23.novembar.2018.vrelo-30-godina-predavanje-peto-tajne-pravilne-ishrane-id27796.html	Покрајински завод за заштиту природе	ВРЕЛО 30 ГОДИНА : предавање пето : ТАЈНЕ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ	19.11.2018.
181	https://www.kanal9tv.com/tri-decenije-drustva-vrelo/	Покрајински завод за заштиту природе	Три деценије Друштва "Врело"	19.11.2018.
182	РТВ, Јутарњи програм	Мр Наташа Пил	Парк природе заштићено подручје	20.11.2018.
183	http://www.mojnovisad.com/navigation/23.novembar.2018.vrelo-30-godina-predavanje-peto-tajne-pravilne-ishrane-id27796.html	Покрајински завод за заштиту природе	ВРЕЛО 30 ГОДИНА : предавање пето : ТАЈНЕ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ	23.11.2018.
184	http://ekolist.org/zastita-prirode-mora-da-bude-efikasna/	Др Биљана Пањковић	Заштита природе мора да буде ефикасна	27.11.2018.
185	http://ekolist.org/nase-institucije-koje-pregovaraju-za-poglavlje-27/	Др Слободан Пузовић	Наше институције које преговарају за Поглавље 27	27.11.2018.
186	https://www.energetskiportal.rs/dogadjaji/izlozba-decijih-radova-vrtic-bez-otpada/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба дечјих радова „Вртић без отпада“	28.11.2018.
187	https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=	Покрајински завод за заштиту природе	„ФОТОГРАФ У ЦАРСТВУ ПРИРОДЕ“	5.12.2018.
188	https://www.energetskiportal.rs/dogadjaji/izlozba-fotografija-fotograf-u-carstvu-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба фотографија „Фотограф у царству природе“	6.12.2018.
189	http://ekolist.org/izlozena-dela-malih-umetnika/	Мсц Марина Томић	Изложена дела малих уметника	7.12.2018.
190	https://www.vesti.rs/Kultura/Milan-Zivkovic-NS.html	Покрајински завод за заштиту природе	Милан Живковић, НС	10.12.2018.
191	http://seecult.org/content/milan-zivkovic-ns-0	Покрајински завод за заштиту природе	МИЛАН ЖИВКОВИЋ: ФОТОГРАФ У ЦАРСТВУ ПРИРОДЕ - изложба фотографија	10.12.2018.
192	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vodic/203302/Izlozba-Fotograf-u-carstvu-prirode-i-predavanje-u-sredu-u-Zavodu-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Фотограф у царству природе" и предавање у среду у Заводу за заштиту природе	11.12.2018.
193	http://nsuzivo.rs/novisad/izlozba-fotograf-u-carstvu-prirode-u-pokrajinskom-zavodu-za-zastitu-prirode	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Фотограф у царству природе" у Покрајинском заводу за заштиту природе	11.12.2018.
194	http://www.nshronika.rs/ns-servis/izlozba-fotograf-u-carstvu-prirode-i-predavanje-u-zavodu-za-zastitu-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Фотограф у царству природе" и предавање у Заводу за заштиту природе	12.12.2018.
195	https://www.evensi.com/izlozba-cjih-radova-vrtic-bez-otpada	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба дечјих радова `Вртић без отпада`	13.12.2018.

Бр.	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
196	https://www.facebook.com/BirdLifeSerbia/posts/1916646118385070?	Покрајински завод за заштиту природе	Друштво за заштиту и проучавање птица Србије – Годишња скупштина	15.12.2018.
197	https://www.energetskiportal.rs/izlozba-prirodnjacke-fotografije-fotograf-u-carstvu-prirode/	Мр Марина Томић	Изложба природњачке фотографије „Фотограф у царству природе“	17.12.2018.

5.1.13. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Завод је, као и претходних година, наставио сарадњу са многобројним државним и ресорним органима и то, пре свега, са Министарством заштите животне средине и Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, покрајинским органима, првенствено Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, као и органима локалне самоуправе АП Војводине, пре свега Градском Управом за заштиту животне средине Града Новог Сада.

Сарадња са Републичком дирекцијом за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, наставила се учешћем у радним групама у оквиру Пројекта „Даља имплементација Стратегије за апроксимацију у области животне средине“ (*Further Implementation of Environmental Approximation Strategy*), чији је корисник Министарство заштите животне средине.

Сарадња Завода са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, који је носилац израде геопортала, и Јавног предузећа "Завод за урбанизам Војводине", између осталог, одвијала се у оквиру „Споразума о оквирима за размену, приступ и коришћење просторних података“. Сарадња је остварена одржавањем пет радних састанка, креирању техничких предуслова, усаглашавањем података који ће бити пружени на размену кроз geoweb сервисе, успостављање геобазе и geoweb сервиса и креирање Геопортала Секретаријата, као реализацију Споразума. У току је тестирање функционалности Геопортала у тестном окружењу.

Сарадња са Покрајинским заводом за заштиту споменика културе за уписивање културног предела Бач са окружењем на „UNESCO“ листу светске природне и културне баштине остварила се чланством и учешћем стручног сарадника Завода у раду радне групе за израду номинационог досијеа. У оквиру ове сарадње остварена су два сусрета са делегацијом стручњака из Кине у области археологије, конзервације, урбаног планирања, номинације, музеологије и менаџмента светског наслеђа. Први сусрет са кинеском делегацијом био је у периоду од 27.05. до 1.06.2018. године када је потписан Споразум о номинацији историјског места Бач са окружењем и том приликом је стручњак Покрајинског завода за заштиту природе организовао теренску екскурзију на простору СРП „Карађорђево“ за чланове делегације. Други сусрет је организован у периоду од 26. до 28.11.2018. године са циљем да се утврди шта је урађено у међувремену, динамика рада, као и да се дефинишу међусобне обавезе, обиђе терен и сусретну кључне заинтересоване стране, где је стручњак завода такође учествовао.

Јавно предузеће "Завод за урбанизам Војводине" и Покрајински завод за заштиту природе су током 2018. године, као и претходних година, наставили успешну сарадњу при изради Просторних планова подручја посебне намене, која својим границама обухватају заштићена подручја. Сарадња је реализована кроз редовно учешће сарадника Завода на састанцима, теренским обиласцима, као и јавним расправама која су се односила на планска подручја.

У периоду од 23-28.04.2018. године, остварена је сарадња са Британском мрежном организацијом за заштиту природе „EuCAN“ која је реализована студијском посетом њених представника Покрајинском заводу за заштиту природе и посетом заштићеним подручјима на простору Војводине. Циљ наведене посете је био размена искустава у управљању културним пределом, као и разлика и сличности у заштити природе у Војводини и Великој Британији, уз презентацију одржану на тему 70 година институционалне заштите природе у Великој Британији.

Центар за еколошка истраживања Мађарске академије наука и Покрајински завод за заштиту природе су током 2018. године, у оквиру уговора о пословно-техничкој сарадњи, наставили рад на праћењу и проучавању традиционалног екстензивног свињарства у Босутским шумама као еколошки значајном подручју. Резултати сарадње ће допринети бољем разумевању улоге локалног становништва и традиционалног начина коришћења простора у обликовању предела и управљању стаништима и заштићеним врстама у Србији и Мађарској.

Завод је наставио вишегодишњу сарадњу са Универзитетом у Новом Саду. Између осталог, студентима Пољопривредног факултета у Новом Саду, смера - Уређење, коришћење и заштита вода, одржано је предавање о заштити природе и проблемима уређења водног режима на заштићеним подручјима.

Сарадња Завода са Факултетом техничких наука из Новог Сада настављена је у реализацији прекограничног IPA пројекта Хрватска-Србија под називом „SeNS WETLANDS“.

Настављен је рад Завода са студентима ПМФ Нови Сад, Департмана за биологију и екологију, Департмана за географију, туризам и хотелијерство, смер Ловни туризам, и др. који слушају предавања или обављају вежбе у лабораторији и препараторским просторијама Завода. Сарадња са Департманом за биологију и екологију Универзитета у Новом Саду остварена је и разменом података и литературе.

Успешна сарадња Завода је остварена са преко 30 еколошких организација као што су: Друштво за заштиту и проучавање птица Србије, Природњачко друштво „Геа“ Вршац, НИДСБ „Јосиф Панчић“ Нови Сад, Студентско географско друштво „Бранислав Букуров“, Удружење „Протега“ Суботица, Удружење еко новинара „Еко вест“, Покрет горана Војводине, Удружење сточара „Дунав“ из Ковиља, Друштво љубитеља минерала, стена и фосила „Гео-Пан“ и др. Завод својим стручним саветима, литературом, простором и опремом помаже рад ових удружења. Заузврат, еколошка друштва често својим теренским подацима и информацијама, доприносе раду Завода. Представници Завода су у претходној години сарађивали и са извиђачким одредом Стевица Попов Платичево при едукацији, јачању свести извиђача о значају ЗС „Бара Трсковача“, подршци у активностима камповања, логоровања, као и промоције заштићеног подручја.

Сарадња са Светском организацијом за природу WWF Adria (канцеларија у Београду) се одвијала пружањем стручне помоћи при реализацији пројекта LIFE15 GIE/AT001004 “Sustainable protection of lower Danube sturgeons by preventing and counteracting poaching and illegal wildlife trade”.

Сарадња са Институтом за водопривреду „Јарослав Черни“ и WWF Adria остварена је и пружањем стручне помоћи при реализацији пројекта „Danube Floodplain - Reducing the flood risk through floodplain restoration along the Danube River and tributaries“ и „Danube River Basin Hydromorphology and River Restoration (DYNA)“.

Настављена је сарадња са Службом за рибарство ЈВП „Воде Војводине“ у вези заштите и очувања фауне риба, стручна помоћ рибочуварима при детерминацији рибљих врста и слатководних ракова.

Завод је развио сарадњу са Природонаучен музеј Македоније из Скопља, кроз отварање две природњачке изложбе 18.05.2018. године, поводом Међународног дана музеја. Сарадња је остварена и кроз размену података и литературе.

У 2018. години настављена је успешна дугогодишња сарадња са Новосадским сајмом, приликом организовања Лориста и 23. Међународне изложбе златарства и часовничарства „Сјај“ која је одржана од 1-4.11.2018. године.

У сарадњи са Институтом за водопривреду „Јарослав Черни“ Завод је извршио део истражних радова на траси планираног гасовода за потребе повезивања ГРЧ Футог и ГМРС Беочин, затим истражне радове за потребе изградње магистралног гасовода Зајечар – Хоргош на подручју Аутономне Покрајине Војводине и трасе од Госпођинаца до Хоргоша.

Сарадња у виду размене података и литературе се, поред претходно споменутих, одвијала и са Природњачким музејем у Београду, Природно-математичким факултетом Универзитета у Бањој Луци и са Ботаничком баштом „Јевремовац“.

Сарадња са заинтересованим странама из области едукације остварена је кроз Пројекат соор MDD - Прекогранични програм управљања будућег Резервата биосфере Мура – Драва - Дунав у пет земаља ("River' school" - едукативан, иновативан садржај за кориснике свих нивоа образовања и локалне заједнице). У оквиру фазе дијалога са заинтересованим странама и осмишљавања садржаја едукативних станица у будућем Риверскулу, чланови пројектног тима соор MDD из Покрајинског завода за заштиту природе су, у периоду од фебруара до априла 2018. године, укључили у процес просветне раднике из сва четири нивоа образовања - васпитаче и педагоге из вртића, учитеље и наставнике биологије основних школа, професоре биологије гимназије и професоре са Природно-математичког факултета, Департмана за биологију и екологију из Новог Сада, који су дали своје конкретне предлоге за едукативне радионице и за начине на који би требали бити приказани и доступни одређени образовни садржаји у оквиру будуће изложбе у Заводу, корисницима свих образовних нивоа као и локалној заједници.

Завод је потписао споразум о сарадњи са следећим образовним установама из Новог Сада на овом делу пројекта: Основна школа "Ђорђе Натошевић", Удружење Војвођанских Учитеља, Основна школа "Жарко Зрењанин", Гимназија "Исидора Секулић", Основна школа "Петефи Шандор", Дечји вртић "Земља чуда", Приватна основна школа "Тврђава", Основна школа "Соња Маринковић", Удружење младих "БалканиДЕА Нови Сад", Предшколска установа "Радосно детињство"; а резултат сарадње ће бити реализован кроз имплементацију идеја укључених заинтересованих страна у концепт "River'scool" током 2019. године.

Завод је са Агенцијом за заштиту животне средине Републике Србије 31.08.2018. године у Београду потписао споразум о сарадњи у области заштите природе.

5.1.14. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

За потребе очувања природе, активности на заштићеним подручјима редовно се одржавају састанци са корисницима простора, управљачима, локалном самоуправом и другим заинтересованим странама. Остварена је и међународна сарадња;

11.01.2018; Бачка Топола; састанак са представницима Управљача ПП „Бачкотополске долине“ и Општинске управе. Разматрани могућности изградње пешачке стазе поред акумулационог језера „Зобнатица“, унутар граница ПП „Бачкотополске долине“, као и планирано постављање мерних станица у оквиру Interreg IPA пројекта SeNSWETLANDS

23.02.2018; Кањижа; састанак по позиву Општинске управе на тему потребе подизања заштитног зеленила на подручју ПП „Камараш“.

25.02.2018; Нови Сад; састанак са представницима ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ на тему уређења простора непосредне околине заштићеног парка у Бачкој Тополи у оквиру израде ПДР-а Блока 2 у Бачкој Тополи.

1.03.2018; Месна заједница у Моровићу; Завод је у оквиру пројекта израде Пилот студије процене и валоризације екосистемских услуга на подручју Босутских шума, организовао друго окупљање партнера и сарадника. Учесници Весна Кицошев и други.

21.03.2018; Нови Сад; састанак у просторији ЈП „Завод за урбанизам Војводине“ поводом израде ПДР-а Блока 2 у Бачкој Тополи у којој се налази заштићени Парк и регионални еколошки коридор водотока Криваје. Циљ Плана је обнова стадиона и формирање паркинг простора, на састанку су били разматране могуће мере заштите парка и еколошког коридора са израђивачем плана.

26.03.2018; Суботица; састанак са представницима ЈП за управљање путевима, урбанистичко планирање и становање из Суботице са циљем усклађења корисника простора и заштите природе приликом израде ПДР за изградњу комплекса за комерцијалне и туристичке садржаје на простору између Сенћанског пута и обалног појаса језера Палић.

24.04.2018; Нови Сад; састанак са представницима ЈП „Завод за урбанизам Војводине“, надлежне општинске службе и Покрајинског завода за заштиту споменика културе, а у вези израде Плана детаљне регулације дела радне зоне локација 1А у КО Бач на чијем делу се налази приоритетан тип станишта за заштиту - Панонске слатине С6.12. који припада станишној целини ВАС03а. Узевши у обзир да је забрањена промена намене ових станишта према Прилогу 2 и 3. Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување ("Сл.гласник РС", бр. 35/2010), на састанку је договорено да из предметног простора буде изузет део који припада станишту строго заштићених и заштићених дивљих врста. Представници Завода и Покрајинског завода за заштиту споменика културе указали су на могућности укључивања станишта у туристичку понуду општине Бач. Узевши у обзир закључке са састанка, као и на основу значаја овог локалитета и осетљивости станишта, Завод је у Решењу број 03-768/3 од 26.04.2018. године издао одговарајуће мере заштите.

17.07.2018; Представници Завода су учествовали у панел дискусији која је организована у оквиру летњег Филмског фестивала на Палићу на тему ревитализације језера Палић. Представница Завода Клара Сабадош.

3.12.2018; Нови Сад; састанак у просторијама Завода за урбанизам Војводине у вези израде Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема. Састанак је организован због комплексности проблематике услед широког обухвата простора и присуства значајног броја различитих подручја значајних за очување биодиверзитета, ради усклађивање циљева планске организације садржаја у простору и интереса заштите природе. Узевши у обзир закључке са састанка, Завод је у Решењу бр. 03-1677/2 од 27.12.2018. издао одговарајуће мере заштите.

4.12.2018; Нови Сад; састанак на тему Кумулативне процене утицаја ветропаркова „Чибук“, „Ковачица“ и „Алубинар“ на Делиблатску пешчару, одржан је са представницима Светске банке (IFC) и инвеститора.

Током 2018. представници Завода су учествовали на састанцима Форума заинтересованих страна у оквиру пројекта „Надзор и еколошки мониторинг над хидротехничким и багерским радовима на критичним секторима на реци Дунав“ . Форум је основан од Дирекције за водне путеве у циљу интегралног управљања унутрашњим пловним путевима, као и у складу са идентификованом добром праксом примењеном у имплементацији сличних пројеката на реци Дунав. Сврха организовања Форума је успостављање мултидисциплинарног тела за унапређење квалитета Пројекта, као и размену информација од значаја за Пројекат.

5.2. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И САРАДЊА

Реализација шест међународних пројеката, сходно потписаним уговорима са уговорним телима који их воде, односно са партнерима, је текла у складу са уговореном динамиком. Од наведених пројеката, пет се финансира из фондова Европске уније, док је један финансиран у виду уговора о услузи који је Завод склопио са Немачком агенцијом за међународну техничку помоћ (GIZ).

Интерни механизам координације и спровођења пројектних активности у Заводу спроводи се путем рада Групе за имплементацију пројеката на чијем је челу до октобра 2018. била др Биљана Пањковић, а која се редовно састајала у просторијама Завода.

Од октобра 2018. на челу Групе за имплементацију пројеката је Ма Марина Томић.

5.2.1. УГОВОРЕНИ ПРОЈЕКТИ

1. **Назив пројекта: Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region – Заштита орла крсташа смањивањем моталитета који узрокују људи у Панонском Региону - PANNONEAGLE (LIFE15 NAT/HU000902)**

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: LIFE Nature and Biodiversity

Водећи партнер: ММЕ – BirdLife Hungary

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Чешка, Словачка, Мађарска, Аустрија и Србија

Период реализације: 1.10.2016. - 1.03.2021.

Координатор пројекта у Заводу: мр Никола Стојнић

Интернет страница пројекта на српском језику: www.imperialeagle.hu/sr

У активности које се тичу реализације пројекта укључено је два стручњака Завода.

Најважније активности током 2018. реализоване су у првом кварталу године, због великог броја случајева тровања строго заштићених врста птица. Из наведених разлога, обављено је 20 теренских излазака у атарима следећим насељима (Свилојево, Сонта, Житиште, Босут, Фаркаждин, Моровић, Вршац, Кумане, Вишњићево, Кула, Кисач и Нови Сад). У оквиру два од наведених теренских излазака, истрага је вршена помоћу паса обучених за тражење отрованих јединки и отрова, а које је обезбедио водећи партнер у пројекту. Укупно пет лешева анализирано је на тровање карбофураном и узето је активно учешће у вођењу поступака и проналажењу починилаца у сарадњи са полицијом, тужилаштвом и Покрајинском инспекцијом за заштиту животне средине. У циљу ширења свести јавности, на ову тему Завод је реализовао око 50 медијских објава. Састанак пројектних партнера одржан је у Микулову, Чешка, 16-18.10.2018. године.

2. **Назив пројекта: Transboundary Management Programme for the planned 5-country Biosphere Reserve “Mura-Drava-Danube” – Прекогранични програм управљања за планирани резерват биосфере у пет држава (coopMDD)**

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: Interreg Danube Transnational Programme

Водећи партнер: WWF Austria

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Словенија, Аустрија, Мађарска, Хрватска, Србија

Период реализације: 1.01.2017. - 30.06.2019.

Координатор пројекта у Заводу: Марко Туцаков

Финансијски и административни координатор у Заводу: мр Сара Новаковић

Асистенти пројекта у Заводу: Сара Павков и Јована Заклан

Интернет-страница пројекта: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/coop-mdd>

У активности које се тичу реализације пројекта укључено је осам стручњака Завода, а из пројектних средстава се финансира ангажовање два асистента пројекта са пуним радном временом.

У јануару 2018. је започела прва фаза дијалога са заинтересованим странама из области едукације за успостављање „Школе на реци“ у Покрајинском заводу за заштиту природе. Током марта потписани су споразуми о сарадњи са образовним установама, ученицима ове фазе дијалога. Дана 21.04.2018. у ПП „Тиквара“ у Бачкој Паланци одржана је радионица са заинтересованим странама, учесницима дијалога за успостављање „Школе на реци“, уз присуство екстерних експерата - методичара наставе

биологије (учествовали у име Завода: координатор и асистенти). У периоду 23-27.04.2018. у Сомбору одржан је четврти састанак Управног одбора и радионица партнера на овом пројекту (учествовали у име Завода: координатор и асистенти). У периоду 7-14.7.2018. године одржана је Летња школа о туризму у резерватима биосфере у Патрасу, Грчка (учествовала: С. Павков). Током септембра одржани су састанци са заинтересованим странама из општине Бачка Паланка у вези са елаборацијом Локалног акционог плана за СРП „Карађорђево“. У периоду 1-4.10.2018. у НП „Балатон“, Мађарска одржан је пети састанак Управног одбора и радионица партнерског тима (у име завода учествовали: асистенти). У периоду 11-16.10.2018. реализована је Академија о одрживом развоју Унескових дезигнација у Милану и Торину, Италија (учествовала: Ј. Заклан). У периоду 8-11.11.2018. године у Великој Полани, Словенија одржан је састанак представника локалних заједница са подручја будућег прекограничног Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава, у коме су учествовали и произвођачи традиционалне хране на подручја РБ „Бачко Подунавље“ (у име Завода учествовали асистенти). Током децембра организовани су састанци са заинтересованим странама у вези са израдом Локалног акционог плана за СРП „Карађорђево“. Осим наведених активности, реализоване су и две јавне набавке везане за израду пројекта изгледа и мобилијара у оквиру „Школе на реци“, те илустрација на мобилијару.

3. Назив пројекта: Case study: Advocating ESAV in Bosut Forests Area - integrating biodiversity and ecosystem services in natural resource uses and management – Студија случаја: Представљање екосистемских услуга са валоризацијом (ESAV) на подручју Босутских шума - интеграција биодиверзитета и екосистемских услуга у коришћење и управљање природним ресурсима (LS/2017/01, 83269259)(ESAV)

Назив програма у оквиру кога је пројекат одобрен: Open Regional Fund for South-East Europe – Biodiversity, GIZ

Носилац пројекта: Покрајински завод за заштиту природе

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Србија и Немачка

Период реализације: 09.10.2017. - 31.03.2018.

Координатори пројекта у Заводу: мр Никола Стојнић и Ален Киш

На позив Немачког друштва за међународну сарадњу („GIZ“), Покрајински завод за заштиту природе је припремио Студију случаја: „Представљање екосистемских услуга са валоризацијом (ESAV) на подручју Босутских шума - интеграција биодиверзитета и екосистемских услуга у коришћење и управљање природним ресурсима“. Студија случаја је припремљена уз подршку Отвореног регионалног фонда за Југоисточну Европу - пројекта биодиверзитет (ORF BD), који имплементира Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ), а финансира Немачко Савезно министарство за економску сарадњу и развој (BMZ). Пројектни задатак је осмишљен са циљем да прикаже могућност повећања добробити са простора Босутских шума (квантитативно и квалитативно), увођењем интегралног планирања и вишенаменског коришћења еколошки значајног подручја унутар Еколошке мреже (Босутске шуме). Студијом случаја за Босутске шуме су обрађене четири основне „екосистемске услуге“ односно добробити од природе које те шуме пружају, а од којих зависи безбедност од поплава, трајност прихода у шумарству, очување природе и добробит локалног становништва. За потребе консултација са корисницима подручја и препознавања њихових интереса, 1.03.2018. године одржан је округли сто у Моровићу, у сарадњи са локалном самоуправом општине Шид, Удружењем жена „Моровићанке“ и Ловачким друштвом „Фазан“ из Моровића. Учествовали су представници кључних сектора у области шумарства, водoprивреде, традиционалног сточарства и заштите природе. 15.05.2018. у Заводу одржана је завршна конференција пројекта.

4. Назив пројекта: Active sensor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of wetlands and other surface waters - Мрежа активног мониторинга и евалуације сензорима са циљем заштите и мудрог коришћења влажних станишта и других површинских вода (SeNSWET)

Назив буџетског програма у оквиру кога је пројекат одобрен: IPA INTERREG Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија

Водећи партнер: Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Хрватска и Србија

Период реализације: 1.09.2017. – 28.02.2020.

Пројектни менаџер пројекта: Горан Крнчевић

Координатори пројекта у Заводу: Клара Сабадош и др Весна Кицошев

Асистент на пројекту: Катарина Драгаш

У активности које се тичу реализације пројекта укључено је девет стручњака Завода, а из пројектних средстава се финансира ангажовање асистента пројекта са пуним радном временом. Током 2018. године, реализоване су све пројектне активности које су биле предвиђене уговором о реализацији пројекта. Израђени су извештаји о реализацији за други и трећи пројектни период, за које су добијени сертификати.

5. Назив пројекта: Operation Wetlands Ecosystem Services Assessment in Croatia-Serbia cross border region (EcoWET)

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: IPA INTERREG Croatia-Serbia

Водећи партнер: Покрет горана „Сремска Митровица“

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Хрватска и Србија

Период реализације: 15.06.2017. – 14.06.2019.

Координатор пројекта у Заводу: Владимир Добретић

У активности које се тичу реализације пројекта укључено је три стручњака Завода.

У периоду 13-14.02.2018. године одржана је прва радионица о екосистемским услугама у СРП „Засавица“. У име Завода учествовали су: Владимир Добретић, Јелена Станишић, Ален Киш и Вукашин Карталовић. У периоду 8-9.03.2018. године одржана је друга радионица о екосистемским услугама у Осијеку, Хрватска. У име Завода учествовали су: Владимир Добретић, Јелена Станишић, Ален Киш и Вукашин Карталовић. Дана 23.11.2018. одржана је прва радионица са корисницима простора у СРП „Засавица“. У име Завода учествовали су: Владимир Добретић, Јелена Станишић и Биљана Пањковић. Дана 28.11.2018. одржана је друга радионица са корисницима, у ЗС „Бара Трсковача“, у Платичеву. У име Завода учествовали су: Владимир Добретић, Јелена Станишић и Биљана Пањковић. Дана 5.12.2018. одржана је трећа радионица са корисницима, у Босутским шумама, у Моровићу. И име Завода учествовали су: Владимир Добретић, Јелена Станишић, Биљана Пањковић и Ален Киш.

6. Назив пројекта: Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia - Заштита кључних животињских врста панонских степа у граничном подручју Мађарске и Србије (PANNONSTEPPE).

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: IPA INTERREG Hungary-Serbia

Водећи партнер: Покрајински завод за заштиту природе

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Мађарска и Србија

Очекивани почетак реализације: 15.01.2018.-14.07.2019

Координатор пројекта у Заводу: мр Никола Стојнић

У активности које се тичу реализације пројекта укључено је пет стручњака Завода.

Након одржане конференције отварања пројекта 27.02.2018. године, Завод је кроз рад на пројекту координисао рад свих пројектних партнера и реализовао сопствене пројектне активности. Најважнија активност Завода током 2018. године била је изградња заштитне оgrade за велику дропљу на површини од 115 ha, што је успешно и реализовано. Поред тога, Завод је вршио мониторинг велике дропље и припремио интернет сајт пројекта. Стручна екскурзија у НП „Кишкуншаг“, Мађарска, реализована је у организацији Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, 31.05.2018. године.

7. Назив пројекта: SavaParks BASIN_NET: Network on Biodiversity, Adaptation, Sustainability and Integrating NATURA2000 in the Sava River Basin - SavaParks BASIN_NET: Мрежа за биодиверзитет, адаптацију, одрживост и интеграцију NATURA2000 у сливу реке Саве

Координатор пројекта у Заводу: Ален Киш

Финансијски и административни координатор у Заводу: мр Сара Новаковић

Асистент пројекта у Заводу: Сара Михајловић

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: Interreg Danube Transnational Programme

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Босна и Херцеговина, Хрватска, Словенија, Србија.

У активности које се тичу реализације пројекта укључено је дванаест стручњака Завода, а из пројектних средстава се финансира ангажовање асистента пројекта са пуним радном временом. Током 2018. године реализована су два партнерска састанка. Први је одржан 11-12.06.2018. у Врхники (Словенија), на коме су учествовали Ален Киш и Горан Крнчевић. Други је одржан заједно са промотивном конференцијом у организацији Завода 1-4.10.2018. Презентације су одржали др Слободан Пузовић, Клара Сабадош, Ален Киш и Сара Михајловић. Том приликом је Сара Михајловић представила пројектни документ *Review of IAS eradication practices* који садржи литературни преглед најбољих метода за уклањање инвазивних биљних врста у сливу реке Саве. Такође, креиран је упитник од стране Алена Киша за потребе планирања акција на заштићеним пилот-подручјима које су одредили пројектни партнери. За исте потребе реализована је теренска посета 14-19.09.2018. године утврђеним пилот подручјима од стране Алена Киша, Марка Ђапића, Слободана Пузовића и Владимира Добретића. Пилот подручја налазе се унутар следећих заштићених подручја: Национални парк „Љубљанско барје“ (Словенија), Парк природе „Лоњско поље“ (Хрватска), Заштићени предео „Орданско поље“ (Хрватска), Национални парк „Уна“ (Босна и Херцеговина), Тишина (Босна и Херцеговина), Специјални резерват природе Засавица и Специјални резерват природе Обедска бара.

5.2.2.1. ПРОЈЕКТИ У КОЈИМА ЈЕ ЗАВОД КОРИСНИК ИЛИ ЗАИНТЕРЕСОВАНА СТРАНА

1. "Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области" (ECOWAM)

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Србија и Мађарска

Водећи партнер: Дирекција за водопривреду за подручје Доња Тиса, Мађарска

Финансијер: IPA Програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија

Реализација овог пројекта започела је након потписивања уговора почетком 2018. године, а током године је, у оквиру Пројекта, одржана едукативна радионица 15.03.2018. године у Темерину, затим и округли сто на тему одбране од поплава, 9.08.2018. године у Новом Саду уз учешће координатора ПП „Јегричка“ са презентацијом на тему „У сусрет природном управљању водама“ као и округли сто на тему директиве ЕУ о водама који је одржан 22.11.2018. године. Представница Покрајинског завода за заштиту природе Тања Бошњак је у име Завода супервизор у наведеном пројекту.

2. Назив пројекта: „Danube River Basin Hydromorphology and River Restoration (DYNA)“ (Хидроморфологија Дунава и рестаурација реке)

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Босна и Херцеговина, Молдавија, Црна Гора, Украјина, Србија

Финансијер: GEF Trust Fund

Водећи корисник: World Wildlife Fund – US

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленици Завода Тања Бошњак и Ласло Галамбош су одређени као контакт особе за пружање стручне подршке овом пројекту, као и за учешће на састанцима, радним групама и другим активностима.

3. Назив пројекта: „Supervision and Environmental Monitoring of River Training and Dredging Works on Critical Section on the Danube River“ (Надгледање и мониторинг животне средине, радова на чишћењу критичних сектора реке Дунав)

Држава у којој се спроводи пројект: Србија

Финансијер: Европска унија

Водећи корисник: Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре,

Дирекција за пловне путеве

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленици Завода Тања Бошњак и Ласло Галамбош су чланови форума заинтересованих страна у оквиру реализације пројекта.

4. Назив пројекта: „Sustainable protection of lower Danube sturgeons by preventing and counteracting poaching and illegal wildlife trade [LIFE for Danube Sturgeons] (Заштита јесетри у доњем току реке Дунав, кроз спречавање криволова и илегалне трговине)

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Аустрија, Бугарска, Немачка, Румунија, Србија и Украјина

Финансијер: LIFE Nature and Biodiversity Programme

Водећи партнер: WWF Austria

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленик Завода Ласло Галамбош је одређен као контакт особа за пружање стручне подршке овом пројекту, као и за учешће на састанцима, радним групама и другим активностима.

5. Назив пројекта: „Danube Floodplain - Reducing the flood risk through floodplain restoration along the Danube River and tributaries“ (Плавна подручја Дунава – Смањење ризика од поплава кроз рестаурацију плавних подручја уз реку Дунав и њених притока)

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Немачка, Мађарска, Аустрија, Румунија, Србија, Словачка, Словенија, Чешка Република, Хрватска и Бугарска

Финансијер: Interreg Danube Transnational Programme

Водећи партнер: Administrația Națională „Apele Române”

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленици Завода Тања Бошњак и Ласло Галамбош су одређени као контакт особе за пружање стручне подршке овом пројекту, као и за учешће на састанцима, радним групама и другим активностима.

6. Integrated Cross-Border Monitoring and Management Systems for Flood Risks, Environmental and Biodiversity Protection and Forestry Through Transboundary Forest Retentions and Other Measures – Интегрисани прекогранични систем мониторинга и управљања за ризик од поплава, заштиту животне средине и биодиверзитета и шумарство путем преограничних шумских ретенција и других мера (FORRET).

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Хрватска и Србија

Финансијер: Интеррег ИПА Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија

Водећи Партнер: ЈП „Хрватске воде“

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленици Завода др Слободан Пузовић и Ален Киш су чланови Надзорног одбора пројекта. Дана 17.05.2018. др Слободан Пузовић и Ален Киш учествовали су у састанку седнице Надзорног одбора. Главни задатак пројекта је израда студије изводивости за успостављање прекограничне вишенаменске ретенције за смањење ризика од поплава, ревитализацију шумских и других природних станишта на подручју Босутских шума (Србија) и Спачванских шума (Хрватска). Студијом случаја је планирана израда 3 секторске студије управљања ризицима унутар ретенције (шумарство, водопривреда и заштита природе), које би размотриле опасности и мере митигације као полазне податке за израду техничке документације (пројекта ретенције).

5.2.3. ПРОЈЕКТИ У ПРИПРЕМИ

У оквиру конкурисања и реализације пројекта из међународних фондова, Завод је конкурисао за добијање средстава за пројекте:

1. Назив предлога пројекта: Conservation of the European Roller in Hungary and Serbia – Заштита модровране у Мађарској и Србији (CORACIASLIFE). У припреми пројекта у име завода током прве половине 2018. Године учествовали су Марко Туцаков и Слободан Пузовић

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: LIFE – Nature and Biodiversity

Водећи партнер: Мађарско друштво за заштиту птица и природе

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Мађарска и Србија

Очекивани датум одлуке о предлогу пројекта: 2019.

Пројектна документација за овај пројект припемана је током прве половине 2018. године. Припрему је координисао Марко Туцаков, а у припреми је учествовао и др Слободан Пузовић. Дана 14.06.2018. пројектна документација предата је на одлучивање донатору пројекта.

2. Назив предлога пројекта: Enhance the capacity in transnationally tackling environmental vulnerability, fragmentation, and the safeguarding of ecosystem services in the Adriatic-Ionian area (ADRIONFORCE)

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: INTERREG V-B Adriatic-Ionian ADRION Programme

Водећи партнер: Шумарски институт Словеније

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Словенија, Италија, Грчка, Хрватска, Албанија, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Србија

Очекивани датум одлуке о предлогу пројекта: 2019.

Пројектна документација за овај пројект припремана је током прве половине 2018. године. Припрему је координисао Марко Туцаков, а у припреми је учествовао и Ален Киш. Пројектна документација је 28.6.2018. предата је на одлучивање донатору.

5.2.4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

5.2.3.1. РЕЗЕРВАТ БИОСФЕРЕ „БАЧКО ПОДУНАВЉЕ“

У циљу успостављања мреже резервата биосфере у оквиру UNESCO програма „Човек и биосфера“, Завод је у сарадњи са Министарством спољних послова – Националном комисијом Републике Србије за сарадњу са UNESCO и програмом Светског фонда за природу (WWF), канцеларија у Србији, израдио номинацију Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. На 29. Седници Међународног координационог комитета Програма „Човек и биосфере“, која је одржана у Паризу од 13. до 15.06.2017, потврђен је упис Резервата биосфере „Бачко Подунавље“ у Светску листу резервата биосфере (14.06.2017).

Дана 24.01.2018. формиран је Савет корисника Резервата биосфере „Бачко Подунавље“ на коме су учествовали представници управљача заштићених подручја, јединица локалне самоуправе, као и представници организација које управљају појединим рерурсима на покрајинском нивоу, односно представник Светског фонда за природу. Установљен је начин рада и одлучивања, те трасиран пут ка будућим активностима. Завод је предложио начин координације и комуникације са члановима Савета корисника.

Током јула 2018, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, учињени су први кораци на обележавању улаза у Резерват биосфере, постављањем информативних билборда (на граничним прелазима Богојево и Бачка Паланка).

Дана 13.07.2018. у Бачкој Паланци обележен је Дан Европског Амазона, на коме су представљене све активности које је Завод реализовао у РБ „Бачко Подунавље“ у периоду од уписа на Светску листу резервата биосфере. Скуп је организовала општина Бачка Паланка.

У периоду од марта до августа 2018. израђена је монографија „Резерват биосфере Бачко Подунавље – природа са људима“, која је штампана у септембру 2018. Издавачи публикације су Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и Покрајински завод за заштиту природе.

5.2.3.2. САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ВАН УГОВОРЕНИХ ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ

Као члан Међународне уније за заштиту природе (IUCN) Завод је био у комуникацији са Канцеларијом за југоисточну Европу и централну Азију у смислу последњих корака приликом уређивања пуликације „State of nature conservation systems in South-Eastern Europe“. Публикација је објављена у 22.11.2018: <https://portals.iucn.org/library/node/47917>

Настављена је сарадња са Центром за еколошка истраживања Мађарске академије наука на тему улоге традиционалног пашарења у очувању биолошке разноврсности Панонског региона, кроз заједничке изласке на терен и сакупљања научних и посредних информација о утицају овог типа активности на подручју Потамишја. У јулу 2018. представници Завода Марко Туцаков и Клара Сабадош учествовали су у обиласку терена на подручју Сакула, Фаркаждина и Орловата, на подручју подручја предложеног за заштиту ПИО „Потамишје“ у оквиру сарадње Покрајинског завода за заштиту природе и Истраживачке станице Мађарске академије наука, и у оквиру тима кога су чинили: Јелена Маринков, Ласло Деметер, др Жолт Молнар, др Мариана Биро и др Ана Варга.

Др Биљана Пањковић учествовала је на Петом састанку заинтересованих страна у оквиру Пан-европске мреже (PESC-5: 5th Pan-European stakeholders consultation for the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services – IPBES) у периоду 6 - 7.6. 2018. Одржан је на Институту за науке о биљкама и Ботаничкој башти Универзитета у Берну. На скупу су учешће узели представници научних и стручних институција, као и НВО који се баве научним радом из области биодиверзитета из земаља, унутар Пан-европске мреже, које припадају западној и источној Европи и централној Азији. На састанку се радило на припреми платформе за биодиверзитет и екосистемске услуге од стране стручних и научних институција као помоћ доносиоцима одлука на основу стручних и научних података, мишљења или радова, тј. платформа за стратегију биодиверзитета у ЕУ, за период после 2020. године. На панел-дискусији представљен је рад Завода и резултати пројекта који је Завод урадио у сарадњи са GIZ. (Студија случаја „Представљање екосистемских услуга са валоризацијом на подручју Босутских шума – интеграција биодиверзитета и екосистемских услуга у коришћење и управљање природним ресурсима“, 2017-2018.).

У организацији Агенције за заштиту животне средине у периоду 11-12.11.2018. на Златибору је одржана радионица у вези припреме 6. националног извештаја Републике Србије Секретаријату Конвенције о биолошкој разноврсности. Радионици су присуствовали др Биљана Пањковић, која обједињује поглавље 5. у Извештају (напредак у имплементацији Глобалне стратегије заштите биљака) и мр Никола Стојнић, задужен за део извештаја о заштити природе.

У оквиру сарадње са Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ) Немачком агенцијом за међународну техничку помоћ, 18.04.2018. у Заводу одржан је регионални симпозијум и округли сто „Вредновање и улагање у биодиверзитет и услуге екосистема за одрживи развој - научене лекције и будуће смернице" у организацији Отвореног регионалног фонда за југоисточну Европу – пројекат Биодиверзитет (ORF BD), подпројекат „Процена и вредновање услуга екосистема (ESAV) у процесима планирања и доношења одлука, који финансира немачко Савезно министарство за економску сарадњу и развој (BMZ). Семинар је организовало Немачко друштво за међународну сарадњу, окупљајући учеснике из земаља у окружењу, Немачке и Велике Британије, као и друге заинтересоване који су излагања могли пратити преко видео-линка. Том приликом су Ален Киш и Никола Стојнић учесницима презентовали Студију случаја „Представљање екосистемских услуга са валоризацијом (ESAV) на подручју Босутских шума - интеграција биодиверзитета и екосистемских услуга у коришћење и управљање природним ресурсима“.

5.2.3.3. САРАДЊА СА ОСТАЛИМ МАЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ИНСТИТУЦИЈАМА

Центар за еколошка истраживања Мађарске академије наука и Покрајински завод за заштиту природе су у 2017. потписали двогодишњи уговор о сарадњи на проучавању традиционалног екстензивног свињарства у шумама храста лужњака у Срему. Резултати пројекта ће послужити у сврхе анализе утицаја испаше свиња на састав и структуру вегетације, опис традиционалних система вишенаменског коришћења простора, као и њихов значај у оквиру управљања заштићеним подручјима у Србији и Мађарској. Током 2018. године, извршено је прикупљање података о броју свиња и просторном распреду свињских обора у сливу реке Босут, упостављени су огледи и прикупљени први подаци за анализу утицаја традиционалног свињарства на шумску и барску вегетацију. Обавњено је више теренских излазака и разговора са локалним одгајивачима свиња.

6. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

У Заводу се у раду користе информационе технологије за прикупљање и обраду алфанумеричких и просторних података, вођење евиденција, креирање услова и мишљења заштите природе, извештаја, студија и пројеката, , рачуноводствене и друге економске послове, библиотечке послове, електронску размену података, дељење ИТ ресурса, затим за обезбеђење и заштиту како дигиталних пословних процеса тако и дигиталних података.

У раду са информационим технологијама сходно се примењују прописи којима се уређују информационе технологије, делатност Завода и дефинисане Процедуре Завода.

Осим корисника, о безбедности информационог система Завода, са стручне стране стара се 1 запослено лице.

Континуирано је, у току 2018. године, вршено текуће одржавање опреме, комуникационе инфраструктуре (интернет и локална рачунарска мрежа) и система, оперативних система, модула ИС, база и корисничких програма. Нефункционалности рачунарске и комуникационе опреме отклањане су сервисирањем једноставнијих кварова – самостално, а остале уз сарадњу са сервисима према прописаним процедурама.

Урађена је консолидација серверске инфраструктуре. Новокреирана су два виртуална сервера: дата сервер и домен контролер сервер. Са серверске машине која је ван амортизационог периода је пребачено пословање на новокреиране сервере. Инсталиран је и подешен систем за израду сигурносних копија тих сервера и систем за надгледање и упозоравање о раду виртуалне и Backup инфраструктуре. Инсталиран је и конфигуриран WSUS (Windows Update Services) сервис. На два сервера је постављен систем заштите од злонамерних шифровања података.

На обим и врсту послова који су обављени у 2017. години битно је утицала и чињеница да је две трећине рачунарске опреме изамортизовано, пре свих радне станице и плотер.

Профилисани су нови корисници информационог система (на системском и нивоу база) као и ажурирање маил налога за потребе ангажованих на привременим и повременим пословима, волонтера и др. Сprovedено је редовно ажурирање електронских и групних налога Завода и отклањање проблема у раду са истима. Сервер систем за рад са електронском поштом и интернет презентацијом (сајт) Завода је у закупу, с обзиром на безбедносне изазове и недостајање потребних капацитета у Заводу.

Интернет везу Завод остварује путем оптичког привода, а управљање саобраћајем се врши капацитетом Завода.

У оквиру сарадње са ТЕЛЕКОМ СРБИЈА А.Д., у простору природњачке изложбе, функционише услуга бежичног приступа интернету посетиоцима – вез накнаде тј. финансијских издатака Завода.

Сprovedене су активности у складу са уговором о услузи одржавања и измене модула информационог система (ИС). Континуирано су одржаване базе података ИС Завода, контрола и додељивање привилегија корисницима, провера референцијалног интегритета и конзистентности база, измена привилегија корисницима над модулима (апликацијама и базама) информационог система, измене над подацима у табелама база, помоћ приликом коришћења система, исправљање грешака у модулима система и базама података.

Предуслов за промене и проширења ИС Завода је континуирано праћење рада и координација - од уочавања проблема и потреба, до саме реализације. Формулисани су и разрађени проблеми и реализоване измене над апликацијама и базама ИС: „Теренска карта“, „Решавање предмета“ (локацијски подаци) и „Магацин“ . Креирано упутство за коришћење модула теренска карта са акцентом на просторну селекцију.

Базе и модули ИС су успешно мигрирани и прилагођени новијој верзији оперативног система и SQL новокреираног сервера.

Просторни подаци су припремљени, верификовани и креирани у потребној форми за прелазак са концепта њихове систематизације систематизације у „file system“ на централну геобазу (ArcGIS сервер). Урађено је: логичко и физичко моделовање централне геобазе Завода, подешавања на серверском и системском нивоу ради пружања квалитетне основе за имплементацију, дефинисани профили корисника централне геобазе (вишекориснички приступ са два нивоа корисничких привилегија). Затим је успостављена почетна верзија геобазе са просторним подацима из Регистра: ЗПД („покрајински регистар“) и Станишта дивљих врста („Екомрежа“) и успешно тестирана функционалност имплементираних решења у тестном окружењу. Креирани су „специфични“ корисници за приступ алфанумеричким подацима из централне геобазе у новокреираној архитектури ИС. Креиране су рутине за издвајање просторних података из базе у тематске .shp датотеке по темама основне делатности и успешно тестиране у тестном окружењу. Централна геобаза је моделована тако да постоји могућност даљег проширења и надоградње. У току је тестирање функционалности имплементираних решења у продукционом окружењу.

За функционалну повезаност са постојећом релационом базом података (SQL standard) креирани су прегледи (Views) из SQL базе над базама Регистра: ЗПД („покрајински регистар“) и Станишта дивљих врста („Екомрежа“).

Променен концепт организације података треба да допринесе ефикаснијем раду (пре свих колега који обрађују просторне податке, па самим тим и Завода) и створи предуслове за аутоматизовано издвајање сета просторних података са одговарајућим атрибутима за публикување и размену података са другим институцијама.

Настављене су активности на успостављању Геопортала, у складу са Споразумом о оквирима за размену, приступ и коришћење просторних података. Дефинисани су: сет података који ће Завод пружити кроз сервисе Геопортала, детаљи („атрибути“ просторних података) у сетовима података, кориснички налози Завода којима ће запослени приступати Геопорталу или сервисима других институција, период ажурирања сета података (месечно). Инсталиран је и/или подешен системски софтвер, правила приступа, заштитне мере – према потребама Геопортала. Креирана је реплика централне геобазе и над њом имплементирани ГИС веб сервисе по темама основне делатности. Конфигурисана је додатна јавна IP адреса Завода за саобраћај за потребе geoweb servisa.

Настављено је са уносом алфанумеричких катастарских података (извор РГЗ) и sql упитима (који су оптимизовани) ради издвајања сета података потребних за подручје које се обрађује студијом заштите.

Континуирано је ажурирана документација везана за заштићена подручја како у папирној (досијеи заштићених подручја) тако и у електронској форми (модуо ИС „Покрајински регистар“). На тај начин су подаци о подручју и саме студије заштите, пратећа документа, границе подручја систематизовани и архивирани у електронском облику.

За потребе израде студија заштите векторизоване су спољашње границе, границе режима заштите и заштитне зоне за сва подручја (ревизија, прва заштита, усклађивање након јавне расправе...) обрађена у току 2018.г. као и други просторни подаци за подручја значајна за еколошку мрежу Војводине, израду наменских, тематских и других карата.

Сајт Завода (www.pzzp.rs) је редовно ажуриран а копије података континуирано се израђују.

Спровођене су активности ажурирања апликација и база за робно-финансијско пословање како према законским условима тако и према исказаним потребама Завода.

Успостављен је систем за проактивну заштиту ИКТ (информационо комуникационе технологије) система: инсталација и конфигурација системског софтвера на УТМ хардверски уређај (Sophos UTM SG 125). У складу са набављеном лиценцом имплементирани су Sophos UTM функционалности: Web филтрирање, напредна мрежна заштита, удаљен VPN приступ. Усаглашена је клијентска страна (радне станице) за рад у новокреираном безбедносном окружењу. Настављен континуиран мониторинг и подешавања као одговор на ситуације ван безбедносних оквира.

Сprovedена је континуирана заштита дигиталних података Завода у смислу антивирусне заштите, организације складишног простора, доградње, унапређења и корекција ОС. Резервне копије база података информационог система Завода се креирају организовано и налазе на спољним носачима информација на две локације. Корисницима је омогућено да континуирано или по потреби, израђују резервне копије података са радне станице (нпр. радне верзије студија, анализе, радови и др. што није обухваћено информационом системом) на наменски конфигурисан бекап сервер који даље креира шифровану још једну копију.

У току 2018. године континуирано је пружана подршка Презентацијском, промотивном, теренском раду Завода. Теренска (фотоапарати, ГПС уређаји) и презентацијска опрема је континуирано одржавана у функционалном и оперативном стању.

7. ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Сектор за правне, финансијске и опште послове извршавао је задатке из своје надлежности, а који проистичу, пре свих, из одредаба Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/2010, 91/2010, 14/2016 и 95/18), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, бр. 2/2010 и 23/2018), Статута Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ“, бр. 9/2010, 22/18 и 48/2018), Правилника о раду (бр. 01-88 од 22.01.2015 са изменама 01-88/2/2015), Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе (бр. 3041/4/2018 од 02.11.2018. године) и Програма заштите природних добара за 2018. годину.

На обим и врсту послова који су обављени у 2018. години битно је утицала и чињеница да је Завод установа и индиректни корисник буџета АП Војводине, те да се на његов рад и пословање односе одредбе закона који регулишу његов статус.

Сагласно овлашћењима из члана 102. Закона о заштити природе, пружана је стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе.

Узето је учешће у решавању питања примене Закона, приликом израде решења којима су утврђивани услови заштите природе у поступку израде пројектно планске, урбанистичке и друге документације, као и приликом доношења одговарајућих аката у поступку легализације објеката на простору заштићених природних добара.

У поступку извршавања обавеза Завода, сачињено је више уговора у вези са радним односима и радном ангажовању лица, уговора о набавци добара и услуга након спроведеног поступка јавне набавке.

У току 2018. године, у складу са Законом о запосленима у јавним службама („Сл. гласник РС“, бр. 113/2017 и 95/2018) донет је нови Правилник унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском Заводу за заштиту природе (бр. 3041/4/2018 од 02.11.2018. године).

Решавајући о персоналним питањима решавано је о појединачним правима запослених везаних за право на годишњи одмор, плаћено одсуство, прелазак у више звање, солидарну помоћ, службени пут у иностранство, праву на стручно усавршавање и полагање стручних испита, издавање потврда о статусу запослених ради остваривања одређених права, пријаве и одјаве запослених, односно оних којима је престао радни однос.

Током 2018. године обрађено је и кроз информациони систем APR СЕОР достављено подносиоцима, 43 предмета у поступку обједињене процедуре у којима је Завод поступао према Правилнику о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Сл. гласник РС“, бр. 113/2015, 96/2016, 120/2017)

У поступку јавних набавки израђиване су одлуке о покретању поступка јавних набавки, изради решења о именовану комисија за спровођење поступака јавних набавки, учествовање у раду самих комисија у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, све до израде уговора.

Одржано је укупно 12 седница Управног одбора Завода. За сваку седницу је прављен је сазив са дневним редом и предлогом аката који су упућивани на усвајање, а након седнице израђивани су записници који се односе на ток седнице.

УЧЕШЋЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНСКИХ И ПОДЗАКОНСКИХ АКТА

Узето је учешће у радној групи за израду измене Закона о заштити о природе. Одржано је више састанака на којима је Завод узео активно учешће по том питању.

8. ФИНАНСИЈЕ

Током 2018. године Одсек за финансијско-рачуноводствене послове је прерастао у Одељење за финансијско-рачуноводствене послове и остале стручне послове. Овом променом проширен је делокруг рада и сада укључује послове финансија, рачуноводства, јавних набавки, односа са јавношћу, едукације, туризмологије и вођење регистра заштићених природних добара.

Финансијско пословања Завода се одвија преко десет подрачуна динарских и десет девизних отворених при Народној банци Србије (за буџетска и сопствена средства, средства донација и подрачун за средства остварена на име рефундација накнада боловања преко 30 дана, као и по подрачунима за сваки пројект посебно).

Финансијско пословање Завода регулисан је: Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру и стандардном контном плану за буџетске кориснике, Законом о буџету Републике Србије и Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АП Војводине, Правилником о извршењу буџета Републике Србије, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о раду, Покрајинском уредбом о платама, накнади трошкова, отпремнини и другим примањима постављених и запослених лица у органима Аутономне Покрајине Војводине, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о девизном пословању, Законом о јавним набавкама, Закону о ПДВ-у, као и бројним правилницима, уредбама, одлукама, упутствима и мишљењима.

Рад Покрајинског завода за заштиту природе у 2018. години се финансирао из средстава седам извора финансирања којима је Завод располагао:

- буџетска средства:
 - сопствена;
 - средства остварена по основу рефундација од РФЗО на име накнада за боловање преко 30 дана;
 - текућа средства донација;
- пренета средства донација из претходних година:
 - средства Европске уније – финансијске помоћи ЕУ;
 - пренета сопствена средства;

Финансијско – рачуноводствене послове током 2018. године су обележиле и даље значајне промене законодавног оквира. Плате запослених су током 2018. године повећане за 5% с тим да је и даље на снази било умањење основице сходно важећем Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава који је ступио је на снагу од 01. децембра 2014. године.

У 2018. години је и даље на снази обавеза извештавања у погледу исплаћених плата запослених (месечно односно тромесечно извештавање о платама запослених, као и исплаћеним накнадама и др. примањима - извештавања Министарству финансија - Регистру запослених Покрајинској влади и Републичком заводу за статистику).

Сходно расположивим средствима обрачунаване су и плаћане и друге накнаде и обавезе према запосленим и трећим лицима у складу са преузетим обавезама Завода.

У 2018. је престала обавеза извештавања Управи за трезор у погледу рокова плаћања преузетих обавеза према осталим привредним субјектима (осим јавног сектора) (Рино пројекат), а ступила на снагу обавеза пријављивања потраживања према ЈБКС сходно Закону о роковима измирења новчаних обавеза.

Оствариван је редован контакт са сродним државним органима и институцијама, међу којима су Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за финансије, Пореска управа, Управа за трезор, Фонд за ПИО, Народна банка Србије, Град Нови Сад Градска управа за социјалну и дечију заштиту и Националном службом за запошљавање. Поред тога, контактирано је са подносиоцима захтева за заштиту природе и корисницима услуга Завода, сачињавајући, издавајући и контролишући обавезујућу рачуноводствену документацију.

Током пословне/фискалне 2018. године је састављен Финансијски план Завода за 2018. годину, као и Измене и допуне финансијског плана Завода за 2018. годину усвојене у марту и у јуну 2018. године у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о ребалансу буџета АП Војводине за 2018. годину. Такође, у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, састављене су захтеви за отварање пројекта, захтеви за измене апропријација предлог Програмског буџета и Финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину у складу са Фискалном стратегијом и Упутством о методологији и динамици израде финансијског плана корисника буџетских средстава Аутономне Покрајине Војводине за 2019. годину Покрајинског секретаријата за финансије, као и План набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2018. годину и Измене и допуне плана набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2018. годину у складу са Изменама и допунама финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2018. годину.

Крајем јануара 2018. године достављене су свим запосленим, члановима Управног и Надзорног одбора Завода као и лицима ангажованим по уговору Потврда о плаћеним порезима и доприносима по одбитку (Образац ППП – ПО).

Дана 28.02.2018. године поднет је Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине и Управи за трезор Завршни рачун за 2017. годину усвојен од стране Управног одбора Завода.

У периоду септембар - децембар 2018. године пословање Завода је било предмет ревизије од стране Службе за интерну ревизију корисника буџетских средстава АП Војводине (у даљем тексту: Буџетска ревизија). Предмет ревизије је било пословање Завода у периоду 01.01.2017. – 31.12.2017. године. Сходно томе, Одељење је сходно захтевима Буџетске ревизије достављао податке за предметну годину контроле (2015 и 2016.).

У марту 2018. године достављен је Министарству финансија Централној јединици за хармонизацију Извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2017. годину.

Током 2018. године састављени су и поднети:

- Порески биланс и Пореска пријава за 2017. годину за порез на имовину (Пореској управи);
- Пореска пријава за порез на добит за 2017. годину (Пореској управи);
- Појединачна пореска пријава о обрачунатом и плаћеном порезу и доприносима за обавезно социјално осигурање по одбитку на терет примаоца прихода за 2017. годину за све запослене;
- М4-К образац за 2017. годину за све запослене, као и за лица ангажоване по основу уговора ван радног односа;
- МУН обрасце за лица ангажоване по основу уговора ван радног односа.

Током године састављено је пет тромесечних периодичних извештаја извршења буџета поднетих преко надлежног Секретаријата, Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу сачињени су и поднети надлежним Покрајинским секретаријатима и Извештаји о донацијама, задуживању, издатим меницама, инвестираним средствима, као и извештаји Републичком заводу за статистику.

Састављани су и поднети Покрајинском секретаријату за финансије квартални Планови извршења буџета и одређивање обима расхода и издатака (квоте) и месечна требовања средстава по програмским активностима и пројектима из буџета АП Војводине.

На тромесечном нивоу, обрачунаван је ПДВ и подношене су пореске пријаве о обрачунатом ПДВ-у сходно календару за обвезнике који обрачун и плаћање ПДВ-а врше на тромесечном нивоу.

Обрачун и плаћање ПДВ по поднетим пријавама је вршен закључно са 30.09.2018. године јер је Завод на сопствени захтев у октобру месецу изашао из система ПДВ.

У оквиру рада Одељења праћено је наменско трошење средстава у складу са усвојеним финансијским планом, његовим изменама и допунама, планом набавки и изменама и допунама плана набавки.

Одељење је активно учествовало у финансијском управљању и администрирању, као и послови везани за медијско презентовање и видљивост пројеката Европске уније и ГИЗ.

У оквиру рада Одељења у делу који се односи на остале стручне делатности обављају се послови везано за вођење регистра заштићених природних добара (у даљем тексту; Регистар). Послови вођења Регистра су обухватили континуирано ажурирање постојеће документације везане за заштићена подручја како у папирној форми (досијеи заштићених подручја) тако и у електронској форми (модус ИС „Централни регистар“), као и формирање нових. На тај начин су саме студије заштите, пратећа документа, подаци о подручју укључујући границе подручја систематизоване и архивирани у електронском облику.

У саставу Одељења се налази и специјализована библиотека. Библиотечки фонд броји 4.152 књиге и око 500 наслова периодике, У претходном периоду обрађено је и заведено 97 монографских публикација.

И ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОСТВАРЕНИ У ПЕРИОДУ ОД 01.01.2018 – 31.12.2018. ГОДИНЕ У УКУПНОМ ИЗНОСУ ОД 141.717.980,19 ДИНАРА

ПРОГРАМ 0405 ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА

560 - Заштита животне средине неklasификована на другом месту

Табела 17. Приказ остварених прихода и примања ПЗЗП у 2018. години:

Врста прихода	Планирана средства
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1003 Заштита природе и природних добара на територији Аутономне покрајине Војводине	
01 00 Приходи из буџета	90.500.389,44
03 00 Социјални доприноси	2.209.243,06
04 00 Сопствени приходи буџетских корисника	11.559.544,00
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година – додатна средства	399.981,06
УКУПНО:	104.669.157,56
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1004 "Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian region - PANNON EAGLE (LIFE1/5NAT/HU/000902) - "Заштита орла крсташа смањивањем морталитета који узрокују људи"	
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	1.270.589,26
УКУПНО:	1.270.589,26
ПРОЈЕКАТ 4005 "Transboundary Management Programme for the planned 5-country Biosphere Reserve "Mura-Drava-Dunav" within the Danube Transnational Programme" (DTP 1-259-2.3 – coop MDD) - "Програм прекограничног управљања за планирани резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ "	
01 00 Приходи из буџета	7.972.812,50
13 00 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	652.500,00
УКУПНО:	8.625.312,50

ПРОЈЕКАТ 4006 „Wetlands Ecosystem Services Assessment in Croatia-Serbia EcoWET 2017HR-RS123“ „Процена екосистемских услуга влажних подручја у прекограничном подручју између Хрватске и Србије EcoWET 2017HR-RS123“	
01 00 Приходи из буџета	2.945.500,00
13 00 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	502.500,00
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година – додатна средства	35.000,00
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	443.087,90
УКУПНО:	3.926.087,90
ПРОЈЕКАТ 4007 „ESAV case study in Bosut Forests Area “LS2017/01 „Процена и вредновање екосистемских услуга у Босутским шумама“ LS2017/01	
06 00 Донације од међународних организација	1.255.830,69
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	161.103,68
УКУПНО:	1.416.934,37
ПРОЈЕКАТ 4008 "Active Sensor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of WETLANDS and other surface waters SeNs Wetlands HR-RS135 „Активна Сензор мрежа за мониторинг и евалуацију окружења ради заштите и сврсисходне употребе влажних станишта и других површинских вода“	
01 00 Приходи из буџета	3.483.000,00
13 00 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	3.584.250,00
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	835.848,60
УКУПНО:	7.903.098,60
ПРОЈЕКАТ 4010 „Заштита кључних животињских врста Панонских степа у прекограничном подручју између Мађарске и Србије PANNONSTEPPEС HUSRB/1602/12/0065“ „Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia PANNONSTEPPEС HUSRB/1602/12/0065“	
01 00 Приходи из буџета	10.556.800,00
УКУПНО:	10.556.800,00
ПРОЈЕКАТ 4011 „Мрежа за биодиверзитет, адаптацију, одрживост и интеграцију NATURA2000 у сливу реке Саве SAVATIES DTP2-096-2.3“ – “Preserving Sava River Basin Habitats through Transnational Management of Invasive Alien Species SAVATIES DTP2-096-2.3”	
01 00 Приходи из буџета	3.350.000,00
УКУПНО:	3.350.000,00
УКУПНИ ПРИХОДИ	141.717.980.19

Табеларни приказ расхода по врстама (економским класификацијама) и изворима средстава:

Назив	Укупно утрошена средства (сви извори)	Буџетска средства	Средства донација	Сопствена средства
ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ) (5176)	41.465.529,88	41.465.529,88	0,00	0,00
СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА (од 5178 до 5180)	7.422.329,92	7.422.329,92	0,00	0,00
НАКНАДЕ У НАТУРИ (5182)	310.692,20	310.692,20	0,00	0,00
СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА(од 5184 до 5187)	261.954,00	54.330,00	0,00	207.624,00
НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ(5189)	1.318.672,91	1.318.672,91	0,00	0,00
НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ (5191)	39.472,44	39.472,44	0,00	0,00
СТАЛНИ ТРОШКОВИ (од 5198 до 5204)	10.424.242,58	10.317.299,64	1.580,78	105.362,16
ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА (од 5206 до 5210)	2.245.661,30	1.351.978,75	5.648,78	888.033,77
УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ (од 5212 до 5219)	19.319.469,68	14.250.182,16	1.697.636,39	3.371.651,13
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (од 5221 до 5227)	1.979.989,13	1.563.989,23	216.000,00	199.999,90
ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ (5229 + 5230)	1.059.705,01	989.968,00	0,00	69.737,01
МАТЕРИЈАЛ (од 5232 до 5240)	13.280.087,43	10.735.526,44	0,00	2.544.560,99
ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ (5307+5308)	4.705.768,03	4.705.768,03	0,00	0,00
ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ (од 5329 до 5331)	94.062,00	94.062,00	0,00	0,00
МАШИНЕ И ОПРЕМА(од 5349 до 5357)	3.244.475,31	3.040.080,24	0,00	204.395,07
ОСТАЛЕ НЕКРЕТНИНЕ И ОПРЕМА (5359)	1.332.000,00	1.332.000,00	0,00	0,00
НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (5363)	2.578.971,60	2.475.000,00	0,00	103.971,60
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ (5172 + 5387)	111.083.083,42	101.466.881,84	1.920.865,95	7.695.335,63

**ПОДАЦИ О ЈАВНИМ НАБАВКАМА
ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНИМ ЈАВНИМ НАБАВКАМА
У ПЕРИОДУ 01.01.2018. – 31.12.2018.**

Покрајински завод за заштиту природе Нови Сад (у даљем тексту: Завод) основан од стране АПВ, основана од стране Владе Војводине је индиректни корисник буџетских средстава, сматра се Наручиоцем у смислу Закона о јавним набавкама и обвезник је примене наведеног Закона.

У зависности од укупно процењене вредности истоврсних набавки на годишњем нивоу одређених Планом јавних набавки Покрајинског завода за заштиту природе односно Изменама и допунама плана јавних набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2018. годину спроведени су поступци јавних набавки. На набавке укупна чија процењена вредност истоврсних набавки на годишњем нивоу није већа од 500.000 динара без ПДВ-а, наручиоци нису обавезни да примењују одредбе Закона.

Јавне набавке Завода су финасиране у складу са Финансијским планом Покрајинског завода за заштиту природе односно Изменама и допунама финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2018. годину.

На тромесечном нивоу састављени су и поднети Управи за јавне набавке РС квартални извештаји о јавним набавкама, као и Извештај о извршењу плана набавки за 2017. годину.

У периоду 01.01.2018 – 31.12.2018. године спроведени су поступци: јавних набавки мале вредности добара и услуга, као и набавке услуга, добара и радова на које се закон не примењује.

У 2018. години је за набавке укупно утрошено 12.210.268,47 динара без ПДВ-а односно 14.628.690,56 динара са ПДВ –ом.

За набавке на које се закон не примењује у 2017. години је укупно је утрошено 28.397.000,00 динара без ПДВ –а односно, 32.088.000,00 динара са ПДВ-ом.

Табеларни приказ утрошених средстава и спроведених поступака јавних набавки

ПОСТУПЦИ ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ У 2018.ГОДИНИ									
УСЛУГЕ									
БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ У-01/18/МБ	УСЛУГЕ ШТАМПЕ	24.4.2018	3.5.2018	7	4.5.2018	10.5.2018	1.300.000,00	373.090,00	421.241,00
ЈНМВ У-02/18/МБ	АНТИВИРУС	21.5.2018	31.5.2018	2	1.6.2018	13.6.2018	100.000,00	83.325,00	99.990,00
ЈНМВ У-03/18/МБ	МОБИЛНА ТЕЛЕФОНИЈА	21.8.2018	23.7.2018	2	24.7.2018	13.8.2018	800.000,00	655.632,00	786.758,40
ЈНМВ У-04/18/МБ	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊА И ИЗМЕНЕ МОДУЛА И БАЗА ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА	18.7.2018	27.7.2018	1	27.7.2018	27.7.2018	750.000,00	680.000,00	816.000,00
ЈНМВ У-05/18/МБ	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊА, ИЗМЕНЕ АПЛИКАЦИЈА И БАЗА ЗА РОБНО-ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	20.7.2018	30.7.2018	1	30.7.2018	31.7.2018	300.000,00	240.000,00	288.000,00

БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ У-06/18/МБ	УСЛУГЕ ИЗРАДА ЦЕНТРАЛНЕ ГЕОБАЗЕ И ГИС ВЕБ СЕРВИСА ЗАШТИЂЕНИХ ПОДРУЧЈА И ЛОКАЛИТЕТА	5.9.2018	17.9.2018	1	17.9.2018	20.9.2018	500.000,00	495.000,00	594.000,00
ЈНМВ У-07/18/МБ	УСЛУГЕ ФИЗИЧКО-ТЕХНИЧКОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА ОБЈЕКТА И ОПРЕМЕ	13.9.2018	1.10.2018	5	2.10.2018	2.11.2018	2.083.333,33	1.646.980,00	1.979.760,00
ЈНМВ У-08/18/МБ	УСЛУГЕ ЧИШЋЕЊА	13.9.2018	25.9.2018	7	26.9.2018	4.10.2018	583.333,33	373.728,00	448.473,60
ЈНМВ У-09/18/МБ	УСЛУГЕ СМЕШТАЈА	6.9.2018	18.9.2018	2	21.9.2018	27.9.2018	500.000,00	500.000,00	600.000,00
ЈНМВ У-10/18/МБ	УСЛУГЕ УНАПРЕЂЕЊА ЛИЦЕНЦЕ	11.9.2018	20.9.2018	1	20.9.2018	24.9.2018	1.029.666,66	1.025.000,00	1.230.000,00
УКУПНО УСЛУГЕ							7.946.333,32	6.072.755,00	7.264.223,00

ДОБРА									
БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ Д-01/18/МБ	ГОРИВО ЗА СЛУЖБЕНА ВОЗИЛА	11.5.2018	25.5.2018	1	25.5.2018	4.7.2018	1.390.528,10	1.293.302,00	1.551.962,40
ЈНМВ Д-02/18/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ ТОНЕРИ	18.5.2018	30.5.2018	1	30.5.2018	8.6.2018	240.000,00	194.950,00	233.940,00
ЈНМВ Д-03/18/МБ	БИБОРДИ	22.5.2018	1.6.2018	1	4.6.2018	5.6.2018	1.250.000,00	1.110.000,00	1.332.000,00
ЈНМВ Д-04/18/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ ПАПИР	22.5.2018	5.6.2018	2	8.6.2018	8.6.2018	100.000,00	46.500,00	55.800,00
ЈНМВ Д-05/18/МБ	ЛИЦЕНЦЕ ЗА ПРОАКТИВНУ ЗАШТИТУ ИКТ (ИНФОРМАЦИОНО КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ) СИСТЕМА	27.7.2018	6.8.2018	1	6.8.2018	9.8.2018	187.500,00	178.990,00	214.788,00
ЈНМВ Д-06/18/МБ	ЛИЦЕНЦА СОФТВЕРА ЗА ГРАФИЧКУ ОБРАДУ И ПРИКАЗ ПРОСТОРНИХ ПОДАКА	11.9.2018	21.9.2018	1	21.9.2018	25.9.2018	1.437.500,00	1.435.000,00	1.722.000,00
ЈНМВ Д-07/18/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ ТОНЕРИ	9.11.2018	22.11.2018	1	27.11.2018	4.12.2018	200.000,00	159.300,00	191.160,00

БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ Д 08/18/МБ	ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	23.11.2018	5.12.2018	1	6.12.2018	11.12.2018	1.000.000,00	620.974,47	745.169,36
ЈНМВ Д- 09/18/МБ	ЛИЦЕНЦЕ ЗА СОФТВЕРЕ	28.11.2018	7.12.2018	2	10.12.2018	21.12.2018	650.000,00	451.828,00	542.193,00
ЈНМВ Д- 10/18/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ	5.12.2018	14.12.2018	1	17.12.2018	21.12.2018	665.000,00	646.669,00	775.454,80
УКУПНО ДОБРА							7.120.528,10	6.137.513,47	7.364.467,56
УКУПНО ДОБРА И УСЛУГЕ							15.066.861,42	12.210.268,47	14.628.690,56